

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ «СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я»

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2014 рік

№ 5 (274)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

Міхеїл Саакашвілі

*"Доля України, Європи
і моєї країни вирішується тут"*

Відомий політик, президент Грузії (з 25 січня 2004 р. по 25 листопада 2007 р. і з 20 січня 2008 р. по 17 листопада 2013 р.) відвідав Дніпропетровськ і розповів про своє бачення ситуації в Україні, Путіна та корупцію в Грузії.

Про це читайте в ексклюзивному матеріалі Дарини Сухоніс-Бутко на стор. 1-2

«БОРИСТЕН» –

літературно-мистецький, публіцистичний
та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор Фідель СУХОНИС

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ІВАНЕНКО Валентин Васильович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
СВІТЛЕНКО Сергій Іванович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.

ШВИДЬКО Ганна Кирилівна – Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

УДОД Олександр Андрійович – Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.

ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович – Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.

ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.

ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.

ШЕПЕЛЄВ Максиміліан Альбертович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.

ТОКОВЕНКО Олександр Сергійович – Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету суспільних наук та міжнародних відносин, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ГНАТЕНКО Петро Іванович – Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

СТЕПОВИК Дмитро Власович – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

ГРИЦА Софія Йосипівна – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

НАЙДЕН Олександр Семенович – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.

КИТОВА Світлана Андріївна – Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.

ШЕЙКО Василь Миколайович – Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.
КУЦ Ірина – коректор.

Представництва редакції:

у Києві: Володимир Барна, вул. Банкова, 2, 01024, м. Київ, тел. 066-6243231
у США: Bahriany Foundation, INC 19669 Villa Rosa Loop Fort Myers, FL, 33967 USA.

з редакційних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;
в Канаді: Mr. N. Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T 3K8, Canada.

у Румунії: Rito Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;

у Бразилії: Wira SELANSKI, Rua General Glicério, 400 apt. 701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00-55-21) 2557-5517;

у Австралії: Mr. Fedir Habelko S. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia – 3046 T. & Fax: 03.93061997;

у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/I, Lod, Israel;
у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielsk Podlaski, Polska;

Кореспондент на США та Мексику: Parion Cheplyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.

Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.
Адреса: журналу «Бористен», вул. Телевізійна, 3, 49010, Дніпропетровськ—10, Україна
Телефон: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.
E-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Наша веб-сторінка: www.borysten.com
Читайте нас на facebook за адресою: <https://www.facebook.com/borysteninfo>

ЗАСНОВНИК: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу «Бористен», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. **ВИДАВЦІ:** Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу «Бористен», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.
Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Формат 60/84/8, друк офсетний.

Умов друк. арк. 4,65. Тираж 1500.

Друк ФООП Кругляк І.С. Свідоцтво ДП № 160-р від 16.05.2013

З
Б
І
Р
Н
И
К

Самат Шакір –
татарський письменник (1924-1998)

ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

Той не вмер, хто запалив в народі
Невгасний вогонь сподівань,
Хто посів насіння свободи
І палаюче зілля повстань.

Той ніколи не вмер і не згасне,
Хто за правду у вічнім бою,
Навіть долю зневаживши власну,
Іде на муки за землю свою.

О, Шевченку, у серці вогнистім
Сліз солоних важка гіркота.
Ти душа непокірна і чиста,
Ти надія і правда й мета.

Ти безсмертя і щастя, і щирість,
Ти страждання і сміх, і любов.
Ти із серця народнього вирис
І у серце народне пішов.

Чую голос: "Кайдани порвіте!"
Підіймайтесь, борітесь, раби.
Хай летить-бенкетує над світом
Непогасний вогонь боротьби.

Хай під зорі вогонь виростає,
Хай розірветься неба шатро,
І розкованих сонце устане,
Де клекоче ревучий Дніпро.

Чуєш, Батьку – Стрясає плянету!
Чуєш, Батьку, ти з нами в бою.
Я тобі, невмирущий поете,
Своє серце у дар віддаю.

Подивися, в тім серці невпинно
Твоя пісня горить, мов вогонь...
Ти не тільки кобзар України,
Ти співець і народу мого!

- З М І С Т -

Доля України, Європи і моєї Країни вирішується тут.....	1
Релігійність Т. Шевченка.....	3
Символ вибрали вдало.....	4
Майстер народної творчості України О. Івашенко розповіла як створюються витинанки і писанки.....	5
Інвестиційні проекти ДНУ для розвитку регіону.....	6
Календар українця. Корисні поради....	7
Грані таланту в її учнях.....	8
30 років факультету прикладної математики ДНУ!.....	9
Поетичним рядком. Наша мова калинова.....	10
На конкурс Івана та Марусі ГНИП.....	11
Малята-дошколята Дніпропетровщини за єдину Україну.....	12
Лицарі королеви наук. На Дніпропетровщині молоді дизайнери та конструктори одягу демонстрували свою майстерність.....	13
Музика бандури лунала над Дніпром.....	14
На Дніпропетровщині підвели підсумки обласного конкурсу дитячого малюнку «Квітуха мама».....	15
Поетична вітальня.....	16
На перехресті думок: М. Гоголь.....	17
ВКЛЕЙКА – Переведи мене через Майдан – Рибальське сафарі... – «Україна єдина...	
Я ніколи так нелюбив Дніпропетровців як у ці тривожні дні.....	20
Гортаючи класику: І. Франко.....	22
З інших видань: Жак Рупнік.....	24
Академічним рядком: В. Курило.....	26
З кагорти Українських патріотів.....	29
Роздуми звичайної жінки з окупованого міста на Донбасі.....	31
Даринка: Сказка «Рукавичка».....	33
у Литві....	33
Крим посміхається...крізь сльози О. Черногуз	34
Народні прикмети.....	36

Міхеїл Саакашвілі: «ДОЛЯ УКРАЇНИ, ЄВРОПИ І МОЄЇ КРАЇНИ ВИРІШУЄТЬСЯ ТУТ»

Міхеїл Саакашвілі – політик з харизмою рок-зірки. Він тримає аудиторію будь-якого віку своєю невимушеною подачею та цікавим гумором. У Дніпропетровську пан Саакашвілі провів прес-конференцію, відвідав блок-пости і телебачення, а також зустрівся зі студентами Національного гірничого університету.

Зустріч розпочалась з виступу гостя, який привітався українською мовою і розповів про непрості часи в історії Грузії, адже після розпаду СРСР саме його рідна країна мала найвищий рівень корупції та злочинності в Європі. Докорінно змінила ситуацію мирна революція у 2003 році, відома у світі як «Трояндова революція», яка змусила піти у відставку президента Едуарда Шеварднадзе. Протести розпочалися після того, як було оголошено результати виборів до парламенту, що відбулися 2 листопада 2003 року. Головний опозиціонер Міхеїл Саакашвілі, посилаючись на дані екзит-полів, оголосив про перемогу своєї партії у виборах і одночасно закликав людей до ненасильницького бойкоту виборів. Партії Саакашвілі та інших опозиціонерів (Ніно Бурджанадзе та Зураба Жванія) почали вимагати перевиборів. До середини листопада на вулиці столиці та інших міст Грузії вийшли тисячі людей з аналогічними вимогами. Ключовою датою революції стало 22 листопада, коли мітингувальники захопили будинок парламенту саме тоді, коли там відбувалося перше засідання парламенту, і тодішній президент з охороною залишив засідання. Наступного дня відбулася зустріч Едуарда Шеварднадзе з очільниками опозиції — Міхеїлом Саакашвілі та Зурабом Жванією, після чого Шеварднадзе оголосив про свою відставку

ристичні відступи. Зокрема розповів, що свого часу він був для Володимира Путіна ворогом номер один, а російська преса всіяко тиражувала інформацію про те, що Саакашвілі нібито публічно покепкував зі зросту російського президента. На що Путін відповів, що піймає Саакашвілі і підвісить його «за м'які місця». «На що я у властивому грузинському запалі відповів, що у нього не вистачить мотузки підвесити усі мої м'які міста» - з іронічною посмішкою сказав Саакашвілі.

Пан Саакашвілі подякував за можливість відвідати місто Дніпропетровськ, в якому не

і залишив країну. Учасники й організатори «Трояндової революції» святкували перемогу, а на дострокових президентських виборах, проведених 4 січня 2004 року, переміг Міхеїл Саакашвілі, за якого проголосували 96,27% виборців.

Грузія пережила непростий період становлення і конфлікту з Росією, але змогла вирватися вперед і стати прогресивною країною з найнижчим рівнем корупції у Європі! «У ці місяці вирішується доля усього світу, а саме України. У вас немає підстав боїтися вторгнення, адже свого часу до кордонів нашої невеликої держави підійшло близько 120 тисяч російських солдат, тоді як у вас – лише 40. Україну ніхто не зможе проковтнути, хіба що вона сама себе не заштовхне до рота», – з притаманним йому гумором зазначив пан Саакашвілі.

Охочих поставити запитання вишикувалась черга - просили порад стосовно ситуації країни, розповісти як боролись свого часу грузини, питали навіть про легалізацію носіння зброї. Міхеїл Саакашвілі розповів про методи подолання корупції у Грузії, наголошував на тому, що на південному сході України можливий діалог, але готовність армії та народних дружин повинна бути стовідсотковою. «Для реформ у вас є все: позитивний досвід Майдану і негативний досвід нереалізованих реформа «помаранчевої революції», – сказав він.

Дозволив собі пан Саакашвілі і лірично-гумо-

був раніше, неодноразово зізнавався у коханні Україні та розповів, що саме у нашому місті відчувається той дух рішучості і холодної виваженості, який він не зустрів навіть у Києві «Ви – ментально відкриті. І це ваша головна сила, яку не здолати жодному зовнішньому ворогові. Не ви винні щось Європі, а Європа винна вам за ті цінності, які ви відстояли кров'ю», – підкреслив він.

Якби не регламент зустрічі, аудиторія ще б довго не відпускала такого цікавого та щирого співрозмовника, який завжди знаходить контакт зі студентами у будь-якій країні і будь-якою мовою. Такі харизматичні політичні лідери, які так гарно знаходять емоційний контакт з аудиторією аж ніяк не можуть бути «екс» - вони входять у світову історію раз і назавжди!

*Дарина Сухоніс - Бутко
Фото від студії «Юність» НГУ*

Митрополит Василь Липківський. Проповіді

РЕЛІГІЙНІСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Любі брати і сестри, українці! Чи є між нами зараз більш щира, більш дорога, більш близька для нас душа, як душа великого сина України — Тараса Григоровича Шевченка, яка, віримо, невидимо присутня між нами, що за неї тепер молимося в роковини його смерті? Від цієї душі, як від батька рідного, кожний з нас бажає мати найкращу науку в любові до свого рідного народу, найбільшу підтримку і утіху в своєму життї. На цій душі — на її переконаннях, мріях і стражданнях кожний з нас повинен випробувати і себе самого, оскільки він є дійсний, свідомий українець, оскільки він достосен вважати себе дійсним сином України.

Де ж брав Тарас Шевченко цю велику силу для своєї душі? По чому він випробував свою душу? Візьмемо один з видатних і найбільш сміливих його творів, його «Сон»,

істини, як той вогонь горів в душі Т. Шевченка, не давав йому спокою, щоб спокійно зносити неправду людську, цей Дух істини Христової був тим чинником, про якого питав Шевченко: «Чиї тяжкі руки моє серце запалили і мов тую чорну галич думи розпустили?» От цей Дух істини виливав з душі Шевченка ті вогненні слова — слова, які здавались такими необачними, навіть безумними тому світові, який не бачив і не знав тої істини, якою горів, яку розумів Т. Шевченко. «Схаменіться, казав він цим царям — він кріпак — схаменіться, усі на цім світі і царята і старчата Адамові діти!»

От цей Дух істини підніс Т. Шевченка на безмежну духовну височінь — аж до Бога звернутися, Його запитати «чи довго ще на цім світі кататися панувати?» Мабуть сказав Господь Тарасові, що вже не довго, бо вмираючи він

за який перетерпів він тяжкі муки і каторги. В цьому творі Тарас Шевченко — бідна, самотня людина, недавній кріпак — підняв свій голос проти кого? Проти безмежної величності царя Миколи I., проти великих гір панства, проти тяжких кайданів, що віками кувались на бідний народ. Що ж дало Т. Шевченкові цю безмежну сміливість? Що подвигнуло його, самотнього вийти на боротьбу з владиками світу?

Він сам про це каже в заголовку до цього твору: «Дух істини, якого світ прийняти не може, бо не знає Його і не бачить Його» (Ів. 14, 17). От цей Дух Христовий, Дух

заповів: «Поховайте та вставайте, кайдани порвіте і вражою, злою кров'ю волю окропіте!» Не пройшло і шістьдесят літ після того, як його поховали, а ми вже є свідками, як рвуться віковічні кайдани панування над нашим народом, з яким величезним напруженням народ наш здобуває собі волю, як щиро поливає цю волю, поливає тільки не вражою злою кров'ю, а праведною братньою кров'ю найкращих синів України. І ми бачимо, що в цей величний момент визволення України, душа Т. Шевченка, як він сам це казав, «і лани і гори — все покинула і полинула до самого Бога молитися» за сім'ю велику, сім'ю вільну нову

(Закінчення, початок на 3 стор.)

матері України, яку він більш від усього на світі любив...

Любі брати і сестри! Наш батько Т. Шевченко сам свідчить про свою релігійність, сам каже, що Дух істини Христової завжди горів в його душі, і не тільки його твори, а його інтимне життя — його щоденник — свідчить про його високу істинно-християнську релігійність. Який же неправдивий і безсоромний наклеп наводять вороги Христової віри, навіть з українських зрадників, які кажуть, ніби Т. Шевченко був людиною такою ж безрелігійною, як і вони, що ніби то він був безвірником. Як бачите, це цілковита неправда і знущання над чистою християнською душею нашого батька.

Правда, як і передбачав батько Тарас, повстали тепер такі діти України, яким він вкладає такі слова: «Нема ні пекла, ані раю, немає й Бога, тільки я», — і до них батько звертався з таким закликком: «Умийтеся, образ Божий багном не скверніте!» Нехай же ці нерозумні діти, що вже цим багном замастилися, нехай вони не плямлять ним чистої християнської душі Т. Шевченка. А яке тяжке знущання вчинили ці нерозумні діти над святою для всіх дітей України могилою батька Тараса!? Він же все життя своє свідомо ніс на собі хрест Христовий, про який Христос казав: Хто хоче йти за Мною, нехай відречеться від себе і візьме хрест свій та йде за Мною (Мар. 8, 34).

Цей заповіт буквально виповнив Т. Шевченко: він дійсно відрікся від себе, від своєї волі, від спокою, від щастя і за Христову правду ніс хрест страждань заслання і неволі. І от цей хрест, який батько Тарас все життя на собі ніс, його нерозумні діти скинули з його могили... Але не в силі вони скинути той хрест, з яким перейшов батько Тарас на небо до Христа Спасителя, з яким він живе і завжди буде жити в душі нашого побожного народу і нам дав заповіт: «Смиріться, моліться Богу та згадуйте один другого, свою Україну любіть, любіть її во время люте, в останню тяжкую минуту за неї Господа моліть!»... Отже замість знущання над святою пам'яттю батька Та-

раса згадаємо його сьогодні і ми, вірні діти його, щирою молитвою до Господа за нього.

Але не тільки проти кайданів царських та панських підняв своє вогненне слово батько Тарас. Той же Дух істини, який примусив його так сміливо повстати проти цих кайданів, подвигнув його рвати ще більш тяжкі кайдани — кайдани духові, повстати проти неправди в церкві. Він пише: «Кругом неправда і неволя, народ замучений мовчить, а на апостольським престолі чернець годований сидить; людською кров'ю торгує і рай у найми віддає, о Боже, суд Твій правий все... розбійники людодіи правду поборолі, осміяли Твою славу і силу і волю». Це так Т. Шевченко докоряє католицькій церкві з її папою.

Але багато гірких, докірливих слів говорив Шевченко і про стару російську православну церкву, бо багато і в ній бачив вже й тоді неправди наш «апостол правди і науки». Бо навіть і тепер, коли народ наш з таким напруженням рве й ці духовні кайдани, будує свою вільну церкву, що роблять ті ченці — старе духовенство, що сидять на наших апостольських престолах? Тихенько та лагідненько, благообразно і по чину, як вони говорять, вони намагаються всетаки затримати на нас ці духовні кайдани, навіть нашою рідною мовою хочуть їх озолотити, навіть автокефалією і іншими принадами, аби тільки закувати нас. А їм щиро допомагають і ті наші теж «українці», яких Шевченко називає «раби, підніжки, грязь Москви, варшавське сміття», і колотять бідним нашим народом.

От через що вже й наш батько Тарас, признаться, не любив цих керівників старої російської церкви, що благословляли всяке гноблення, війну та неволю і закликав людинність: «Розправте руки, будьте люди, а не посмішище ченцям!» Наші безвірники хочуть бачити в цьому безвірстві Тараса, але це цілковита неправда. Не любив він старої російської церкви, називав її «церквою домовиною», але своїм пророцьким зором він уже бачив нову церкву, до неї прагнув, нею втішався: «Розвалиться церква-домовина... а зпід неї встане нова, світло правди засвітить і помоляться на волі невольничі діти». Амінь!

Невеличкий екскурс в етнографію

СИМВОЛ ВИБРАЛИ ВДАЛО

За народними переказами - маки виростають на полі бою. Коли ціле поле макове - поле крові.

Маки на вишиванках - носили лише дівчата, чії рідні загинули в бою. Мак на рукаві - сестра чи донька воїна.

З цієї ж причини маки не прийнято було дарувати, як троянди чи ромашки.

Крім того маки містять опіум, а опіум - добре сильне знеболювальне і використовувався при серйозних пораненнях. Тож поле крові одночасно поле ліків для наступної битви.. і посіяне в землю повертається відроджується...

*Чорна земля, чорна рілля
Копитами поорана,
А костями засіяна,
А кровію полляна;
Зійшли вони тугою
По Руській землі.
("Слово о полку Ігоревім")*

Коли я впаду, моє тіло, може, з'їдять лисиці, щоб нагодувати молоком своїх дітей, мою кров вип'є рідна земля, щоб виростити з неї траву для коня того, хто стане на моє місце, і нічого під сонцем не зміниться... ("Холодний яр")

Кафедра історії та політичної теорії Національного гірничого університету вирішила влаштувати для студентів пізнавальну і цікаву зустріч, запросивши до клубу «Джерело» майстра народної творчості України Ольгу Іващенко. Вона розповіла молоді про стародавні види декоративного мистецтва - витинанки та писанкарство, прикрасивши свою розповідь власними роботами, а також виробами своїх учнів із Центру позашкільної роботи № 1 Бабушкінського району.

Керівник клубу «Джерело», старший викладач кафедри історії та політичної теорії Ганна Жданова у вступному слові розкрила історію витинанки, символи і значення її орнаментів. Вона зазначила, що про українську витинанку згадували у своїх творах Г. Квітка-Основ'яненко, М. Коцюбинський, І. Франко. Напевно, кожен з нас в дитинстві долучався до цього народного мистецтва, вирізаючи до новорічних свят паперові сніжинки. Так починала й Ольга Іващенко, доки у п'ятому класі в неї не з'явилася книга М. Станкевича «Українські витинанки». З неї майбутня майстриня дізналася про техніку створення декоративних робіт, а головне – історію і символіку народної творчості.

Витинанкою прикрашали стіни, вікна, печі будинків. Окрім притаманних витинанці геометричних і рослинних візерунків, люди зображали птахів як символ наближення до Бога завдяки високому польоту; рибу як символ багатства, добробуту і родинного поповнення; хрест як оберіг, символ створення світу... Витинанка походить ще з трипільської культури, але багато її символів використовували і набагато пізніше у різних видах прикладної творчості.

Дніпропетровська майстриня Ольга Іващенко представила присутнім серед різнобарв'я своїх декоративних робіт серію витинанок на пасхальну тематику, а також приурочених до 200-річчя Т. Г. Шевченка за мотивами його творів. Вона також продемонструвала писанки, створені різними способами – «воскові», «дряпанки», за допомогою різьби і витинанки. Кожна з них несе в собі особливу історію і слугує оберегом.

Для студентів НГУ художниця Ольга Іващенко показала майстер-клас з витинанки, продемонструвала, як вирізаються з паперу найпростіші орнаменти. Виявляється, що це захоплююче заняття дозволяє дізнатися більше про життя наших пращурів.

Наталія Андрющенко, ІАЦ НГУ
Фото відеостудії «Юність»

Майстер народної творчості України Ольга Іващенко розповіла як створюються витинанки і писанки

Інвестиційні проекти ДНУ для розвитку регіону

Науковці Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара презентували представникам влади інвестиційно привабливі власні наукові розробки.

Радник голови Дніпропетровської облдержадміністрації Борис Трейгерман, голова Дніпропетровської обласної ради Євген Удод та заступник голови облдержадміністрації з економічних питань Станіслав Молоков наголосили на тому, що без новітніх досліджень і розробок науковців реформувати сьогодні будь-яку галузь неможливо. Представники влади зацікавлені в пошуку тих особливостей, які будуть відрізняти Дніпропетровську область від інших. Для цього необхідно залучати інвестиції в економіку Дніпропетровської області. З цією метою на жовтень поточного року заплановано проведення Першого міжнародного інвестиційного форуму. Ректор університету Микола Поляков зауважив, що зустріч є надзвичайно гарною нагодою об'єднати владу, бізнес і науку і започаткувати спільні добрі справи. «Завданням науковців на сьогодні є надати владі повне уявлення про наші можливості», – сказав Микола Вікторович. Під час нещодавньої першої зустрічі в університеті з Борисом Трейгерманом ректор передав йому збірку «Науково-технічні розробки ДНУ», що містить результати завершених науково-дослідних робіт та анотації інноваційних проектів для їх комерціалізації. Збірник, в першу чергу, орієнтований на потенційних бізнес-партнерів, які хочуть інвестувати кошти у впровадження на своїх виробництвах останніх наукових розробок.

Завідувач кафедри технологій виробництва фізико-технічного факультету ДНУ, професор Євген Джур та провідний науковий співробітник цієї кафедри Сергій Божко презентували винахід науковців фізико-технічного факультету – унікальні контейнери з низькою радіоактивністю. На сьогодні в Україні діють вісім тисяч підприємств, які використовують радіоактивні елементи. Тому використання принципово нових контейнерів із композиційних матеріалів з високими радіозахисними властивостями та величезним терміном експлуатації – до

300 років, що не потребує частих і дуже затратних перезачоронень радіоактивних відходів, є вкрай актуальним.

Професор кафедри технологій виробництва ДНУ Анатолій Санін презентував розробку новітніх матеріалів з високим ступенем захисту від радіаційного випромінювання, що використовуються у відкритому космосі для захисту супутників і космічних станцій.

Доктор хімічних наук, професор Сергій Оковитий розповів про плідну співпрацю студентів, аспірантів і викладачів хімічного факультету ДНУ з Оксфордським та Джексономським університетами. Науковцями факультету щороку синтезуються понад 100 унікальних речовин із заданими властивостями, які не отримували раніше, на рахунок факультету багато патентів. Для доведення цінних сполук до стану ліків необхідно багато коштів. Сергій Іванович пишається тим, що вчені ДНУ змусили повірити у комп'ютерну хімію колег з Оксфордського університету: шляхом комп'ютерного прогнозування вони отримують такі ж результати хімічних досліджень, як і хіміки-практики.

Завідувач кафедри біофізики та біохімії, професор Наталя Штеменко повідомила, що науковці факультету біології, екології та медицини ДНУ стали піонерами у світі із синтезу особливих антиканцерогенних сполук, які активно пригнічують ріст пухлин. Ці нетоксичні сполуки мають велику перспективу в сучасній медицині. Наталя Іванівна наголосила, що факультет потребує створення нанолaboratorії для проведення новітніх досліджень.

На разі планується створити нову структуру взаємодії влади, науковців, інвесторів – усіх, хто зацікавлений в інвестуванні у розвитку регіону, впровадженні інноваційних технологій. Борис Трейгерман відзначив, що навіть побіжне ознайомлення з усіма ноу-хау ДНУ свідчить, що вони є цікавими і готовими до залучення інвестицій.

Інформаційно-аналітичне агентство

КАЛЕНДАР УКРАЇНИ

(ТРАВЕНЬ)

1 травня 1795 - Царський указ про утворення на Правобережжі Брацлавської, Волинської і Подільської губерній. 1900 - Перша в Україні велика політична демонстрація робітників, з участю 10 тисяч чоловік.

2 травня 1512 - Князь Костянтин Острозький погромив татарів під Вишнівцем. 1817 - Заснування в Одесі Рішельєвського ліцею. 1848 - Створено в Галичині Головну Руську Раду.

3 травня 1074 - Помер у Києві преп. Феодосій Печерський. 1783 - Цариця Катерина узаконила кріпацький устрій в Україні. 1873 - Народився у Вісбадені Павло Скоропадський, гетьман України. 1924 - Загинув визначний український політичний діяч Микола Міхновський.

4 травня 1733 - Помер запорозький кошовий отаман Кость Гордієнко. 1838 - Викуплено з кріпацтва Тараса Шевченка. 1890 - Постання в Галичині Української Радикальної Партії.

5 травня 1774 - Народився на Пряшівщині Петро Лодій, видатний закарпатський вчений і педагог. 1836 - Народився поет Сидір Воробкевич. 1900 - Д-р Кирило Трильовський заснував товариство "Січ" у с.Завалі, на Снятинщині, в Галичині, що було початком організування того товариства в Галичині. 1915 - Утворено у Відні Загальну Українську Раду з представників галицьких і буковинських партій та Союзу Визволення України.

6 травня 1910 - Помер письменник Борис Грінченко - автор великого словника української мови. 1947 - Договір СРСР, Польщі й Чехо-Словаччини про спільну боротьбу з УПА.

7 травня 1840 - Народився Марко Лукич Кропивницький - видатний український драматург, режисер і актор, один із основоположників українського професійного театру.

8 травня 1919 - Прилучення Закарпаття до Чехо-Словаччини.

9 травня 1920 - В Ужгороді засновано товариство "Просвіта".

10 травня 1879 - Народився Симон Васильович Петлюра - Головний Отаман і Голова Директорії УНР.

11 травня 1907 - Постало в Києві Українське Наукове Товариство.

13 травня 1638 - Гетьман Остряница погромив поляків під Голтвою. 1865 - Відкрито Одеський університет. 1933 - Заподіяв самогубство український письменник Микола Хвильовий.

14 травня 1871 - Народився український письменник Василь Стефаник.

15 травня 1848 - Почала видаватися у Львові "Зоря Галицька". 1856 - Народився український письменник Андрій Чайківський.

16 травня 1648 - Розгром польських військ під Жовтими Водами. 1817 - Народився історик Микола Костомарів. 1851 - Народився письменник і етнограф Іван Манджура. 1954 - Повстання в'язнів у концтаборі Кінгір.

18 травня 1917 - Перший Всеукраїнський Військовий З'їзд у Києві. 19 травня 1125 - Помер великий князь Володимир Мономах. 22 травня 1861 - Урочистий похорон Тараса Шевченка на Чернечій горі біля Канева.

23 травня 1920 - Помер визначний графік Георгій Нарбут. 1938 - Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник Організації Українських Націоналістів, полковник Євген Коновалець.

24 травня 1742 - Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик. 1918 - Представники українських партій утворили Український Національний Союз.

25 травня 1926 - Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбардта Головний Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра. 1940 - Утворення у США Українського Конгресового Комітету Америки (УККА).

26 травня 1648 - Погром поляків під Корсунем. 1944 - Загинув Михайло Палідович - головний редактор журналу "Ідея і чин".

27 травня 1722 - Указ про Малоросійську Колегію в Україні.

28 травня 1916 - Помер великий український поет, письменник і громадський діяч Іван Франко. 1934 - Помер гравер, поет і друкар Степан Беринда.

Корисні поради для домогосподарки

- Щоб овочеві страви не розігрівати, їх доцільно готувати на олії». При підігріванні вони втрачають вітаміни і смак.
- З лимона можна выдавити більше соку, попередньо занунивши його на кілька хвилин у гарячу воду.
- Якщо сушені гриби потримати кілька годин у підсоленому молоці, вони стануть як свіжі.
- Моркву легко очистити, якщо її залити гарячою водою, а потім протерти серветкою.
- Гриби не можна тримати більше доби, бо вони псуються, що дуже небезпечно.
- Страви з грибів не варто готувати на кілька днів.
- Якщо гриби неїстівні, занурена у грибний відвар срібна ложка темніє.
- Цибулина, занурена в посуд, де варяться отруйні гриби, стане чорною.
- Якщо на розріз неїстівного гриба насипати сіль пожовтіє,
- З надломленого отруйного гриба витікає білуватий сік, а м'якуш дуже швидко чорніє.
- Не треба брати перерослі гриби, бо в них починається процес гниття і з'являється отрута.

- Перед тушкуванням гриби слід обсмажити.
- Грибний бульйон буде смачним, якщо для його приготування використати сушені гриби.
- Щоб добре заварити чай, треба облити окропом чайник для заварки, всипати 1-2 ч. ложки сухого чаю і закрити кришкою, щоб напарився. Заварювати чай потрібно крутим окропом, наливши третину чайника і вкривши його рушником чи серветкою, а хвилин через 5-7 долити ще окропу.
- Надтріснуте яйце можна варити, для чого тріщину слід змазати лимонним соком або оцтом.
- Щоб зберегти сир від висихання, покладіть на тарілочку із сиром шматочок цукру і накрийте іншою тарілочкою. Сир буде свіжим протягом тижня.
- Будь-яку страву ставлять спочатку на великий вогонь, а потім досмажують чи доварюють на малому.
- Не зберігайте разом білий та чорний хліб. Смак білого хліба від цього стає гіршим.

Ювіляру на пам'ять

ГРАНІ ТАЛАНТУ – В ЇЇ УЧНЯХ

У будь-якому колективі є люди, які завдяки своєму досвіду, професіоналізму та високим морально-етичним якостям складають основу його успішної діяльності й невпинного розвитку. Кафедрі історії та політичної теорії Національного гірничого університету пощастило особливо, адже упродовж багатьох років тут плідно й творчо працює видатний історик, широко відомий в Україні та поза її межами вчений, заслужений діяч науки і техніки України, дослідник козацької держави Гетьманщини та історії нашого краю, доктор історичних наук професор Ганна Кирилівна Швидько.

Першого травневого дня Ганна Кирилівна відзначає свій достойний ювілей, і нам хочеться сказати багато хороших слів на її честь. Ця багатогранна людина присвятила себе служінню Науці, педагогічній праці, вихованню студентської молоді. Понад два десятки підготовлених кандидатів та докторів наук, сотні наукових публікацій, завжди цікаві і змістовні лекції, багаторічне керівництво обласною спілкою краєзнавців, історико-краєзнавчими клубами «Ріднокрай» і «Грані», редагування наукових видань, проведення конференцій – це далеко не вичерпний перелік ділянок її науково-педагогічної діяльності. Але навіть не це, напевно, найголовніше в постаті нашої шановної Ювілярки. Адже Ганна Кирилівна Швидько, перш за все, – цікава, неординарна й високопорядна особистість, мила й напрочуд творча Жінка, доброзичлива, комунікабельна й толерантна, завжди готова

вислухати, зрозуміти, а головне – прийти на допомогу. Саме тому вона користується незаперечним авторитетом і повагою серед колег і студентів, а її неповторне почуття гумору ще нікого не залишало без щирої посмішки. Ганна Кирилівна відзначається тією особливо цінною та рідкісною життєвою мудрістю, яка не повчає і скеровує, а підтримує й надає слушні, корисні поради.

Почесний професор НГУ, директор Дніпропетровського регіонального відділу Науково-дослідного інституту козацтва Інституту історії НАН України, Г. К. Швидько знаходиться у постійному процесі наукової творчості. Однак при цьому завжди має час і відкритість до спілкування – як з колегами, так і зі студентською молоддю. Ганна Кирилівна належить до тієї яскравої плеяди видатних вчених Гірничого, що підтримують славні традиції нашого університету й особистим прикладом і наполегливою працею закладають підвалини його успіху сьогодні та на майбутнє.

Колектив кафедри історії та політичної теорії від усього серця щиро й тепло вітає шановну Ганну Кирилівну, бажаючи незмінно міцного здоров'я, багатьох років плідної праці на непростій науково-педагогічній ниві, невпинного польоту думки і невичерпної творчої наснаги, талановитих учнів і уважних і вдячних студентів! До цього вітання приєднується і весь колектив університету редакція журналу «Бористен»!

ІАЦ НГУ

Днями факультет прикладної математики Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара відзначив 30-річчя.

Студенти з самого ранку відпрацьовували свої виступи. Під пильним наглядом строгого голови студентської ради факультету В'ячеслава Шелухіна працювали всі.

Основне дійство на сцені розпочала декан факультету Олена Михайлівна Кісельова. Вона відзначила, що факультет гідно зустрічає своє тридцятиріччя. «Сьогодні на нашому факультеті навчається близько 600 студентів за денною формою та близько 120 студентів за заочною. На чотирьох кафедрах працюють вісім професорів, 38 доцентів, 33 старших викладачі і асистенти й 10 наукових співробітників. Серед них є і ветерани, що навчали перших програмістів 55 років тому, і талановиті молоді випускники ДНУ. За напрямками створених нами трьох наукових шкіл захистилися більше 70 осіб. Тридцять років ми йшли до цього дня! Ми будували факультет, насамперед, тому, що наші випускники – спеціалісти комп'ютерного профілю – були і є дуже затребувані роботодавцями. Про це свідчить і те, що на цьогорічних Днях кар'єри 56 ІТ-компаній хотіли бачити у своїх командах наших студентів. Ми пишаємося своїми вихованцями і знаємо, що вони гідні поповнювати ряди інтелектуальної еліти України», – сказала Олена Михайлівна. Після її промови викладачів урочисто нагородили грамотами та ювілейними книгами.

На святі демонструвався короткий фільм про створення факультету. Роздивляючись фотографії, які вже давно стали раритетною цінністю, гості дізналися, що все почалося у 1984 році, коли за ініціативи ректора Володимира Моссаковського в Дніпропетровському університеті був започаткований факультет прикладної математики, а першим його деканом став Віктор Гришак. У 1986-му створено нову кафедру – математичного моделювання, а у 2001 році до факультету переведено кафедру комп'ютерних технологій, яка раніше була у складі факультету міжнародної економіки. У 1989 році на кафедрі матема-

30 років

факультету прикладної математики ДНУ!

тичного забезпечення ЕОМ відкрилася нова спеціальність – «Програмне забезпечення автоматизованих систем». Нові спеціальності з'явилися й у наступні роки. Так, у 1996 році на кафедрі комп'ютерних технологій відкрито спеціальність «Інформатика» (спеціалізація «Інформатика банківської справи»), з 1998 року на кафедрі обчислювальної математики та математичної кібернетики почалася підготовка фахівців за спеціальністю «Інтелектуальні системи прийняття рішень», а з 2008 року – підготовка фахівців за напрямом «Системний аналіз».

Зазначимо, що перша кафедра комп'ютерного профілю – обчислювальної математики була створена ще у 1959 році.

У країні щойно налагодили випуск перших серйозних ЕОМ, з'явилася потреба в підготовці фахівців з обчислювальної техніки та відповідного математичного та програмного забезпечення.

Дніпропетровському університету випала честь бути обраним одним із чотирьох базових вишів СРСР для відкриття спеціалізації «Обчислювальна математика», за якою здійснювалася підготовка майбутніх програмістів, представників на той час досить загадкової професії.

Дніпропетровський університет став

першим в регіоні і одним із перших в країні з підготовки нових спеціалістів. Саме тут створювалася Дніпропетровська школа програмування, до якої можна віднести майже всіх визнаних учених та спеціалістів у галузі комп'ютерного програмного забезпечення, що живуть і працюють на Дніпропетровщині. Дніпропетровський університет не втрапив лідерства і в наступні роки.

Рідний факультет вітали того дня випускники та викладачі. Серед них був і

декан механіко-математичного факультету ДНУ, професор Олександр Хамініч.

На святкування прибули гості з Ліцею інформаційних технологій, який діє при Дніпропетровському національному університеті імені О. Гончара. Його учні вітали факультет прикладної математики віршами та піснею, а директор Сергій Григор'єв вручив колегам символічний «Диплом факультету прикладної математики як найбажанішому факультету у світі для випускників ЛІТу».

З вітальним словом до приматівців звернулися також друзі факультету – студенти фізтеху та факультету суспільних наук і міжнародних відносин ДНУ.

Впродовж святкової програми глядачі почули спогади про ліги КВК, вгадували на 30-літніх фото викладачів факультету та насолодилися запальними танцями студентів – усе було лаконічно й цікаво. Бо навіть найменші гості, діти-актори Дніпропетровського академічного театру російської драми імені М. Горького із групи «Золотий ключик» вітали ювіляра віршами і піснею в акапельному виконанні.

Влучними жартами публіку підживлювала команда КВК «Солодкий міцний чай». А справжньою несподіванкою для гостей стало речитативне виконання пісень про життя факультету від серйозних та статних викладачів. Крім того, зі сцени вони почули гімн факультету прикладної математики ДНУ.

Між гостями заходу розіграли у лотерею запрошення до театру, екскурсію до Хортиці, футболки з емблемою примату, сертифікати ресторанів та білети у клуб, де відбувалося продовження святкування 30-річчя факультету.

У фіналі свята голова студентської ради факультету В'ячеслав Шелухін запросив на сцену студентів I та V курсів для урочистої передачі ключа, аби вони тримали звання факультету, цінували викладачів та приділяли більше часу факультетському життю.

Тож побажаємо факультету у його 30-річчя нових звершень, розвитку та гарних студентів, які зможуть перевершити досягнення попередників!

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О.Гончара

«Поетичним рядком»

Світлана Поливода

МОЯ УКРАЇНА

Що для мене Україна? Це долини і гори,
це гаї калинові і Славути простори,
оксамитовість ночі та замріяність ранку,
і мелодія слова у розмовах на ґанку.

Це лани неозорі – золоті, колосисті
і рушник вишиваний на почесному місці.
Це історія наша, зшита з правди та міфів, –
Бабин Яр і Трипілля, Крути, Січ, злото скіфів.

Це нового прикмети: знані наші спортсмени,
і чавун, і ракети, майстри пензля і сцени.
Мова сонячних дзвонів у Тараса і Лесі
і човни риболовні, наче птахи на плесі.

Українська горілка (всім у світі відома!),
чорний хліб з білим салом – у поході і вдома.
І пісні щиросерді – там, де горе і радість,
і танок, мов струмочок, і гопак, як зухвалість.

Це батьки, посивілі у труді та турботі,
і відроджена церква із хрестами у злоті.
Це живе сьогоднішня – суміш щастя та болю,
і майбутнього парость, що за партами в школі.

Прапор жовто-блакитний та герби із тризубом,
і козацькі легенди попід Хортицьким дубом.
Це лелеки на стрісі, у степу зорепади.

Це Народ Український – НЕЗАЛЕЖНИЙ від влади!! 1999 р.

«Наша мова калинова»

«КАЛИНОВИЙ ЧИ КАЛИНОВИЙ»

Чому назву п'єси Олександра Корнійчука ми вимовляємо «Калиновий гай», а назву збірки Дмитра Білоуса – «Калинове диво»? У більшості словників, зокрема у словнику «Українська літературна вимова і наголос», обидві форми – калиновий і калиновий – фіксуються як варіантні, тобто не розрізняються за значенням. Справді, ці форми можуть вживатися взаємозамінно. І все-таки можна говорити про певні тенденції у розрізненні цих варіантів у сучасній українській, літературній мові. Помічено, що наголошення калиновий закріпилося за прямими значеннями цього прикметника (коли йдеться про щось виготовлене чи зроблене з калини, що стосується калини як виду рослини). Говорять: калиновий пиріг, калиновий сік, калиновий сироп, калиновий хмиз. Назва села «Калиновий гай» в однойменній п'єсі Корнійчука співвідноситься із гаєм, де ростуть кущі калини, тобто є прямим вживанням. Коли ж прикметник, утворений від слова калина, вживається у переносному, образному значенні, більше допускається форма калиновий, особливо ж, коли йдеться про образну назву червоного кольору, як ось, наприклад, у Андрія Малишка:

*День побратався нарешті з погодою,
В небо підніс калинові знамена,
І Леонтовичева мелодія
Переливалася до Шопена...*

чи у Бориса Олійника:

*Крапка у кінці рядків:
Строго точних – тополиних,
І задумливих – вербових,
І червоних – калинових.*

Ми не випадково наводимо приклади із поетичних творів, адже лише поезія, де наголос часто диктується законами ритміки (чи записи усного мов-

лення), можуть зафіксувати випадки наголошення слів. У матеріалах картотеки Інституту мовознавства нам зустрілися вживання калинова путь (особливо любив цю метафору Володимир Сосюра), калинові уста, калиновий захід сонця, калинові вітрила. Але у цих же матеріалах у переносному значенні зустрічається і форма калиновий. У того ж Бориса Олійника знаходимо рядки:

*Калинова крапля скотилася з грудей.
На ниви, на роси, на визрілий день,
І впала та крапля на праведний прапор,
Чистіший і вищий за сонце руде.*

У поезії можна зустріти узагальнено-художнє вживання прикметника калиновий, яке не піддається чіткій конкретизації – пряме воно чи переносне, наприклад, у Любові Забашти:

*Де отчий дім стоїть,
Де падають, мов жолуді,
Хрущі із верховіть,
Тряхни в лице із вишеньки
Ранкової роси,
І квіту калинового
У хату принеси.*

У сучасній українській мові, таким чином, є дві форми наголошення прикметника від слова калина – калиновий і калиновий.

Будь-які варіантні форми з часом у мові спеціалізуються, закріплюються з певними відтінками значень, перестають бути «надлишковими». Намітився такий розподіл і у вживанні в сучасній українській мові варіантних наголошень калиновий і калиновий.

«На конкурс Івана та Марусі Гнип»

Анастасія Трюхан
 Народилася 24 травня 1993 року.
 Навчається у Криворізькому педагогічному
 інституті, факультет української філології.

КОЛИ ТИ ЗАХВОРІВ

Коли ти захворів, я була поруч.

Слабкий, нерухливий. Бачила тебе таким. Принесла сил, скільки могла. Намагався говорити до мене... тихо-тихо. Такий ніжний шепіт хворого... Клала пальчика на гарячі уста – чш-ш-ш-ш...

Хворі очі вогнем палали. Сухі. Вигорілі. Температура поглинула тебе. Їла твоє тіло. А я думала: духу їй не захопити. Казала тобі: спи, сильний, закрий очі... втомився...

Чи ти пам'ятаєш, що я була поруч? Ти лежав у ліжкові, що майже біля вікна. До тебе приходив лікар і три товариші. Вони швидко пішли, тільки лимони залишили. Яскраві, пахучі, жовті, як сонце.

Я залишалася з тобою і вночі. Хотілося поруч лягти. Легенько обійняти... Хотілося покласти долоню на твою засмаглу шию (як я люблю) і гладити її, щоб тобі було спокійно. Але не наважилася. У тебе сон дуже тривожний. Сон-марення. Може, ти щось бачив... ворухив губами – сухими, як земля без дощів, потріскана, блискавками помережана.

Ти пам'ятаєш, як я всю ніч сиділа перед твоїм ліжком на колінах? Звідки синці – запитаєш потім (я знаю), чому мої коліна сині, чому ходити мені боляче. Я намагатимусь носити довгі сукні, доки синці не зійдуть...

Прикладала холодну вологу хустинку до твого пекучого чола. Щоб тобі трохи спокійніше ставало, не так тривожно. Доводилося часто вимочувати її у воді. Швидко нагрівалась, висихала.

Ти, бувало, просив пити. Тільки ж говорити тобі було важко. Пам'ятаєш? Лише голівоньку повертав до мене і намагався рукою тягнутись кудись... у повітря. Склянку з водою я тримала поруч з ліжком, на тумбочці. Брала її, однією рукою обнімала тебе, трохи припіднімаючи... так ти пив... і знову зникав у світі вогню...

А я сідала перед тобою на коліна. Цілувала твою руку... кожен пальчик, нігтик, потім зап'ястя, ліктик, плече... ще раз пальчики... Знаєш, руки твої теж обпалені були. Здавалось, от-от рани з'являться. Я цілувала, вигадуючи, що так зцілюю тебе... Смішно, правда? Цілувала і думала, що мої цілунки лікують тебе...

І груди твої цілувала... Там щось сипіло... Я лякалася того звуку... Чув ти, як свіжа деревина у вогнищі пищить?.. Наче то її останній крик; її голос стає надричний тоді... Розумієш, чому мені ставало страшно? Я цілувала тобі груди... Віддавала всю свою душу через поцілунки... всю любов мою і здоров'я... Пам'ятаєш, чи ставало тобі легше?

Я провела всю ніч біля тебе. Всю ніч. Схилившись. Мені зовсім не боляче, не важко. Боюсь лиш трохи. Але ж ти одужаєш. Так не буває, щоб ти не одужав...

Ще боялась в обличчя тобі дивитись... Не знаю, чому... Не хотіла, мабуть, бачити, як ти змучився, як ти схуд за ці години... Гляну – і серце рветься... Скільки разів за цю ніч воно рвалось, не пам'ятаєш?.. Гляну – і розірвалось... гляну – і розірвалось... Губила, відтак, у темноті свій погляд. Навмисне ховала і розпорошувала його.

Пригадувала, який ти, коли смієшся з мене. Тоді такий щасливий-щасливий... радієш... весело... бо я трохи смішна... Особливо коли біжу до тебе, щоб обійняти, і перечіпаюсь. А ти смієшся і називаєш мене "Пані Обережність"...

Зранку прийшов лікар. Якраз тоді я заснула (пробач...). Відчула дотик руки на плечі. Прокинулася. Розбожеволена. На підлозі. Перед тобою. Лікар щось говорив... не чула... Дивилась на тебе.

Посміхався. В очах – знову живуть смарагдові два океани.

ВИШНЕЮ БУТИ

Вишневого цвіту запах принісся. Наче на долонях мені його принесли. Подих. Подих. Вишневий цвіт квітне з долонь. Бо на моїх руках квіти зацвіли. Вишневого цвіту квіти. Розпустилися.

Безліч рук маю. І безліч – ручок. З рук ручки вирости. І пальчиків багато. І багато квітів на них – що пахнуть медом весни.

І ніг у мене – не дві. Одна. Міцна – щоб свій безмір рук квітливих тримати. Я – ногою – в землю. Коріння розмножила і стою, тримаюсь, щоб виносити, витримати свій цвіт. Корінням – в землю. Душа – в небі.

Летять наді мною птахи. Махаю їм привітливо. А вітер мене лоскоче, бо ж я руки підняла. А він лоскоче, знає, що не опушу все одно: до неба тягнуся. У ньому – світ. Я – у світі. От і підняла руки, долоні – зліва-направо, зліва-направо... догори. Це моє одвічне "здрасстуй". Така моя мова – квіткова, пахуча, ніжна, весняна.

Бджолята гудять. Їм мої пальці солодкі. Риються в них, риються. Мені знов лоскотно. Смішні мої бджолята. Сотнями обступають мене, здурманілі від моїх медів-нектарів, падають на землю. А приходять дівча до мене – лякається. Босими ніжками боїться ступити. Відходить. Милується здалеку, і запах мій ловить на відстані. Їй вітер доносить. Тільки не в долонях, а так... дмухнув і сховався квапливо... дмухнув і сховався... Тоді дівча йде, насичене весною, мною-вишнею.

Приходять до мене і небоязливі (Небо. Я. Злива.). Гарно їм. І мені гарно. Між нами – спокій. Такі у вишні стосунки з людьми – від спокою душі. Від гармонії. Від мене, від них – гармонія. Такі пов'язані. Навіть коли вони йдуть – то з гармонією, несуть її в собі до когось. І я з нею залишаюся, доповною, що маю. Навіщо жити в тривозі і страхові?.. Нехай буде спокій. Тоді і вночі не страшно.

Вночі і бджолята, і дівчата, і небоязливі – сплять. Немає кого вітати. Зорі мовчать. Тоді починає земля до мене говорити. Травиною мовою. Розкажує, що вона чорна не від злості, а тому що горя зазнала. Мені її шкода стає. Зриваються сльози-пелюстки... Вкриваю її своїм сяйним цвітом (якого

багато маю). Тихошепітно мені дякує вона, зариває глибше моє коріння. Співаю білопелюсткових пісень.

Із сонцем – сяю. Подих. Подих. Зустрічаю світ. Вітаю дворуких. Подих. Кидаю свої аромати солодкі. Сиплю пелюстки. Хвилясто гойдаюсь.

Радісно, щасливо – вишню бути.

СЛОВО

Не можу собі навіть уявити, як вдається прожити ті дні, коли кожна хвилина губиться у серці і кожна до мене мовить: "Не можеш... Не можеш...". Який то час важкий для мене! Поприв'язувалися брили каміння мотузками до мене: до ніг, до рук, до плечей, до шиї, до душі, до серця... І так тягаю за собою їх – ледь сили вистачає... Як важко прожити такі дні! А я все ж проживаю. А проживаю, бо не живу, а існую... Тільки існую... Просто існую...

Потім починають рости... крила... за спиною... Тоді відчуваю, тоді розгортаюсь. Вбираю, як губка воду, все, що є. Крила ростуть потроху... Згодом починаю згадувати те, що навбирала, як відчувала. Час від часу починають виникати уривки, котрі забуваються, але лишають слід свій, відтінок. Стає боляче: вони, напевне, гострі – ріжуть... І це збираю, щоб використати... Крила ростуть потроху...

Мене мучить щось... Давить зсередини... Марнію на очах. Тану. Тону. У собі тону...

Тільки ростуть крила потроху. Зародилися. Знову. І я з ними... кожного разу... зароджуюся... Починаю жити... Сприймаю всю інформацію. Інформацію...

Сиділа нерухома, надумувала щось, хоч і не думала. Бачила знову уривки... аж кров запеклася в жилах і розгорілася в мені... Хіба хто лягав би на підлогу, щоб вигадувати? А я лягла. Сповзла якимось, ніби без кісток моє тіло, на холодний килим, віддала свій жар. Накрилась зверху повітрям. І вже й сама у ті уривки додала... слово.

А потім...А тим часом крила... вирости. Міцні, гарні, блискучі, сліпучо-білі. Ще трохи бліді: не затвердилися. Вони такі ніжні... Одним словом – розкішні. Чудові!

Розв'язалися вузли – відірвалося каміння...

І знову додала слово... І ще раз знову додала слово...

Потім загубилась. Замкнулася в собі, щоб віднайтись, відшукатись... Проминуло декілька днів. Можливо, й тиждень. Та для мене – все хвилинка, хвилинка, хвилинка... Знову знайшлась... Схоже на те...

Відчула: назбирались слова. Багато слів. Тільки мовити не можу – відтяло мову – це добрий знак. Я мовчу. Перед очима біло...

Вкрилася крилами, загорнулася ними. Опинилася ніби у коконі білосніжному, не павучому. "Ніжне сумління, як павутинка", – згадалося. І ним також вкрилася, тим сумлінням.

Недовго так перебувала. Аж поки слова викотилися самі з мене сльозами... Слова – сльозами. Одне слово... Друге слово... Третє... І впали на цнотливий скромний папір...

Тут я розімкнулася! Все відійшло. Є мова. Бачу слова. Бо, мабуть, я стала... словом! Я в нього перетворилась... я в нього перетворилась? Набула форми. Я ж слово: мені властиво змінюватись, мати форми. Зараз – моя найулюбленіша...

Крила відбивають білизою – чистотою...

Я використала придбане. Це поганий знак. Знову замовкаю, бо кричу несамовито – луна в голові розходиться. Не хочу нічого відпускати!

За спиною щось задиміло, закоптіло. Пішов чорний дим... Загорілися крила... Затліли... від кінчиків пір'їнок... до місця, звідки вирости... Спалахнули. Затремтіло все довкола. Стою, наче статура кремінна. Опустила руки – не можу нічого вдіяти. Вже марно.

Посипався попіл, сірий. Як оте каміння, що завтра знов до мене прив'яжеться. Згоріли мої крила. Насипався попіл. Ходжу, поки ще здатна, по ньому. Ступаю. Він такий дивно – цікавий... І болючий... І гнітучий. Стала перед ним на коліна, захопила у долоні, пригорнула до серця, увібрала спогади, такі рідні, ще зовсім теплі. Заридала над ними, не ворухнувшись, не здригнувшись, сухо...

Згоріли мої крила... щоб потім, як фенікс злато-багрянний, відродитись... знову...Згоріли мої крила. І я разом з ними, залишивши в тім попелі шматочок серця свого. А в ньому заховала... літеру...

МАЛЯТА-ДОШКІЛЬНЯТА ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ ЗА ЄДИНУ УКРАЇНУ

В усі часи люди черпали натхнення з краси та величності України та оспівували її в своїх творах. Її любили і люблять завжди, і не лише українці. Адже не можливо не полюбити синє чисте небо, широкі золоті лани, калинове намисто і солов'їний спів у квітучому вишневому саду. А пісні... А мова...

Під своїм кришталевим небом, на квітучій землі Україна збирала багато народностей, об'єднала їх, ставши для них рідною землею, єдиною країною. І єдність свою прославляла і в піснях, і віршах. Адже славиться український народ своєю добротою та гостинністю. Так було завжди...

Колектив дошкільного навчального закладу № 5 «Веселі зайчата» м. Марганець у рамках міської акції «Мами за мир» впродовж квітня провів заходи під гаслом «Малюта-дошкільнята за єдину країну - Україну».

Під час проведення занять, бесід, присвячених збереженню миру та єдності країни вихователі розповідали дітям, що на Україні живе багато різних народів: українці, росіяни, татари, євреї, білоруси, узбеки, вірмени та ін. Усі вони, не зважаючи на національність, вважають своєю рідною країною – Україною.

Дізнались діти і про те, яка Україна багата: і мальовничими краєвидами, і щирими людьми, і своєю історією, і як багато видатних людей родом з України.

Під час розваги «Як у нас на Україні» діти глибше дізнались про державну символіку, історію, зрозуміли важливість любові до рідного

краю. Вшанували рідну землю піснями та таночком.

Разом з дітьми було урочисто піднято державний прапор України.

Було проведено конкурс-виставку сімейних робіт «Єдина країна». Батьки із задоволенням відгукнулись на пропозицію дошкільного закладу і довели, що на Україні багато талановитих людей. І взагалі, проведення даної акції не залишило байдужими ні дітей, ні дорослих. Тому хочу процитувати слова В. Сосюри: «Любіть Україну у сні й наяву, вишневу свою Україну, красу її вічно живу і нову, і мову її солов'їну.»

Інформує ДОН ДОДА

Лицарі королеви наук

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара відбувся Відкритий обласний математичний турнір "Єврика-2014" (молодша ліга). Вже всьоме механіко-математичний факультет ДНУ та Дніпропетровський обласний ліцей-інтернат фізико-математичного профілю запрошують позмагатися кращих юних математиків нашої області.

«Єврика» – конкурс незвичайний. Оцінювання завдань, запропонованих маленьким геніям, відбувається у формі діалогу із членами журі – викладачами, студентами та аспірантами університету. Турнір включає в себе тест з математики, математичну карусель «Логіка. Пошук. Інтуїція», оригінальні математичні конкурси «Математика та спорт», «Мовознавство та математика», практичні тури «Подорож у часі», «Вимірювання та проектування», «Ігротека» та «Менеджмент». Родзинкою конкурсу є особливе правило: для того, щоб покликати до себе члена журі після розв'язання чергової задачі, учасник має вигукнути славнозвісне архімедове «Єврика»!

Фінальному змагання «Єврики-2014» передував очний тур, у якому взяли участь 1090 учнів з усіх районів та міст Дніпропетровської області. На головну інтелектуальну битву турніру було запрошено 109 учнів п'ятих класів, 131 учень шостих класів та 104 учні сьомих класів.

У конференц-залі 12-го корпусу ДНУ панує хвилювання: маленькі математики отримують останні настанови перед конкурсом від батьків та вчителів, із цікавістю та подивом дивляться навкруги. «Упевнений, що математика допоможе мені у житті, адже я мрію стати програмістом, – ділиться думками учень 6-Б класу дніпропетровської школи № 54 Дмитро Голуб. – Думаю, що математика потрібна кожному, хто хоче бути успішним. І буду задоволений результатом тільки, якщо отримаю призове місце!»

«Ця наука подобається мені тим, що вона пропонує певні правила для знаходження правильних відповідей, – розповіла учениця 6-А класу нікопольської СПМШ № 26 при ДНУ Марія Федотова. – Для мене турнір – це шанс випробувати свої сили, тож я очікую гарного результату», – говорить дівчина.

«Люблю розв'язувати складні приклади, – поділилася учениця 6-А класу

дніпропетровської школи № 141 Анастасія Іванішина. – Сподіваюсь, що тут відкрию для себе щось нове у математиці, а ще дуже хочеться виграти».

«Я не міг пропустити такий турнір, бо математика – це захоплення усіх чоловіків у нашій сім'ї, – розказав учень 6-Б класу дніпропетровської школи № 49 Роберт Широян. – Мені здається, що того, хто знає математику, ніхто не може перемогти».

Свято королеви наук урочисто відкрили директор Центру довузівської підготовки Тетяна Василівна Балашова, директор Дніпропетровського обласного ліцею-інтернату фізико-математичного профілю Олег Володимирович Поляков, декан механіко-математичного факультету ДНУ, професор Олександр Васильович Хамініч та заступник декана з навчальної роботи факультету фізики, електроніки та комп'ютерних систем Дмитро Миколайович Свиначенко.

«Ми щасливі бачити палаючі цікавістю очі дітей, радіємо, що є для кого проводити кожного року турнір. Друзі, – звернувся до учасників конкурсу Олександр Васильович Хамініч, – робіть відкриття, зростаєте та розвивайтеся! Від того, наскільки вам буде цікаво дізнатися, що знаходиться на наступній сторінці книги, за дверима, під водою, за хмарами залежить те, якими ви станете».

«І нехай вам допоможуть знання, інтуїція та юнацький азарт», – побажав Олег Володимирович Поляков.

Сотні маленьких долоней оплесками подякували за щирі слова. Лицарі королеви наук розпочали свій шлях до перемоги.

**Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара
Тел.: 374-98-20 www.dnu.dp.ua**

На Дніпропетровщині молоді дизайнери та конструктори одягу демонстрували свою майстерність

У Дніпропетровському коледжі технологій та дизайну пройшов IV фестиваль молодіжної моди «Весняна акварель». Показ зібрав близько 30 тематичних авторських колекцій від студентів коледжу та філіалу Київського національного університету культури та мистецтв у Дніпропетровську. У ході модельного дефіле були представлені чотири класифікацій чоловічого та жіночого одягу, а також унікальна колекція «Єдина країна».

Колекція одягу «Єдина країна» об'єднала стилі п'яти українських міст. Моделі з'явилися на подіумі у костюмах-візитівках Дніпропетровська, Донецька, Львова, Одеси та Києва. Загалом, модельєри-початківці представляли свої колекції у чотирьох номінаціях. Це костюми, створені у етнічних мотивах та за модою майбутнього. Також на показі були презентовані сукні у стилі великого міста та образи для червоної доріжки – коктейльні та вечірні наряди. Учасники IV фестивалю молодіжної моди «Весняна акварель» отримали почесні дипломи.

Інформує ДОН ДОДА

У Палаці студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара пройшов одинадцятий Всеукраїнський фестиваль «Дзвени, бандуро!», присвячений 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка.

Це свято музики і краси не випадково відбувається у стінах Палацу студентів ДНУ: ще в 1996 році воно було ініційоване і започатковане саме Палацом студентів і колективом бандуристів «Чарівниці» під керівництвом заслуженого працівника культури України Лідії Воріної. З того часу фестиваль став традиційним і проводиться уже водинадцять. А розпочалося все в далекому 1956-му, коли в університеті з'явилася Лідія Степанівна і разом зі своєю сестрою Валентиною створила перше тріо бандуристів, що дало новий імпульс розвитку музичному мистецтву університету. Справа, започаткована більш, ніж півстоліття тому, живе в численних ученицях Лідії Степанівни. І сьогодні одна з них – Світлана Овчарова, керівник дніпропетровського ансамблю «Чарівниці» – одна із головних організаторів і модераторів цього свята, збрала понад 300 бандуристів на фестиваль.

«Цей наймасовіший фестиваль бандурного мистецтва дуже знаний. У ньому беруть участь не солісти, а насамперед, ансамблі, капели, – відзначив Володимир Миколайович Єсіпок, голова Національної спілки бандуристів України, голова журі щорічного фестивалю. – Бандурне мистецтво – дуже багатожанрове і постійно розвивається.

Так складається, що жіночих колективів більше, ніж чоловічих – очевидно тому, що українська пісня дуже перегукується з жіночою ментальністю. Хочу зазначити, що загалом музичне бандурне виховання в Україні поставлене на дуже високому рівні. Цього разу до Дніпропетровська з'їхалося більше 20 колективів. Ми даємо повне право керівникам капел визначити своє кредо, свій мистецький шлях, тому репертуар на конкурси і фестивалі кожен колектив підбирає свій. Але, з іншого боку, у бандуриста не може не бути творів на слова Тараса Шевченка».

Учасників фестивалю привітав радник голови Дніпропетровської облдержадміністрації, в.о. заступника голови облдержадміністрації Вадим Шибанов: «В Україні зараз народжується нація. Який культурний код буде у неї, так вона далі і розвиватиметься. Так склалося, що за останні п'ять місяців у суспільстві відбулися значні зрушення. У нас є і внутрішні вороги, і зовнішні. Чим більше нас хочуть знищити, тим міцнішими ми стаємо. У Дніпропетровську зараз відбувається багато культурних акцій, він зараз є «магнітом», що притягує спокій і розвиток. Думаю, що ми на правильному шляху і темпи зменшувати не будемо».

До музично обдарованих учасників фестивалю звернувся також проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти й виховання молоді ДНУ ім. О. Гончара Валентин Іваненко: «Цей фестиваль є однією із найбільш знакових і резонансних подій у мистецькому житті Дніпропетровщини. Вас, учасників, об'єднала і поріднила шляхетна і подвижницька, інтелектуальна місія – зберегти і при-

множити нетлінні духовно-культурні традиції нашого народу, донести глибоко народний дух української пісні у супроводі класичного музичного символу України до найширших верств народу. Це особливу важливо у наш час, що музика, культура, духовність – це класичні цінності, які завжди надихали на благородні вчинки. Висловлюю вдячність організаторам свята – обласній і міській владі, колективу Палацу студентів ДНУ на чолі із заслуженим працівником культури України Вадимом Стукалом».

МУЗИКА БАНДУРИ ЛУНАЛА НАД ДНІПРОМ

Усі учасники, а це переважно дівчата, захоплені своєю справою й інструментом, на якому грають. Учасниця Дніпропетровського ансамблю «Чарівниці»: «Ми будемо відкривати концерт нашою улюбленою піснею «Чи ми ще зійдемося знову?» на слова Тараса Шевченка. Ця пісня – молитва за Україну. Ми хочемо, щоб усі молилися за нашу країну. Тринадцятирічна Дарина з ансамблю «Квіти Запоріжжя»: «У нашій школі музичний інструмент є обов'язковим предметом,

і я обрала бандуру як символ України. Граю з першого класу щодня годину-півтори». Колектив «Мальвочки» з Кіровограда: «Бандура – унікальний і цікавий музичний інструмент. У світі він дуже цінується, тому що такого інструменту, як у нас в Україні більш ніде немає. Ми беремо участь у різних фестивалях, наш ансамбль багато подорожує різними регіонами України та за кордоном». Олена з колективу «Нахнення» Чернігівської школи мистецтв: «Ми вдруге на фестивалі «Дзвени, бандуро!». Перший раз були чотири роки тому, нам сподобалося, тому із задоволенням приїхали вдруге. Я займаюся музикою з шести років. Бандура – надзвичайно дзвінкий інструмент, він український, він справжній. Тому ми пишаємося своїм вибором – грати на бандурі. Дуже вдячні організаторам за велику підтримку і можливість побачити талановитих учасників з різних куточків України».

До складу журі були запрошені провідні фахівці-бандуристи, відомі діячі культури України на чолі з головою Національної спілки кобзарів України, народним артистом України, професором Володимиром Єсіпком. Це заслужений працівник культури України Лідія Воріна – засновник фестивалю, почесний член журі; член Національної спілки композиторів України, викладач Дніпропетровської консерваторії ім. М. Глінки Валентина Мартинюк; завідувач кафедри народних інструментів Дніпропетровської консерваторії ім. М. Глінки, керівник камерного оркестру народних інструментів «Козачок» Володимир Красношлик; заслужений працівник культури України, доцент кафедри «Виконавське мистецтво», керівник капели бандуристів «Чарівниці» Світлана Овчарова; лауреат міжнародного конкурсу, керівник капели бандуристів «Чарівниці» Марина Березуцька.

Нагородження переможців та гала-концерт учасників відбулися на площі біля пам'ятника Тарасу Шевченку на Монастирському острові.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара
тел.: 374-98-20 www.dnu.dp.ua

На Дніпропетровщині підвели підсумки обласного конкурсу дитячого малюнку «Квітуха мапа»

У Дніпропетровську визначили переможців обласного конкурсу дитячого малюнку «Квітуха мапа». За умовами конкурсу діти повинні були намалювати Дніпропетровську область у петриківському стилі, і в цьому творча фантазія школярів не знала меж. На конкурс надійшло 122 роботи, з них журі відібрано 92 малюнки, оскільки деякі з учасників порушили правила.

Хоча дехто зробив це дуже творчо, намалювавши у петриківському стилі нелише своєї рідної області, а й усю Україну.

Конкурс проводився департаментом освіти і науки облдержадміністрації, кафедрою управління інформаційно-освітніми проектами Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти за підтримки Інтернет-порталу «Класна оцінка» та ТОВ «Нові знання».

До журі були запрошені провідні майстри петриківського розпису, який є візитною карткою області, і вчителі, що тривалий час навчають своїх учнів техніці цього виду народної творчості та популяризують народне мистецтво.

Переможцем конкурсу став дев'ятикласник **Артем Восьмерик**, учень багатопрофільного навчально-реабілітаційного ресурсно-методичного центру корекційної роботи та інклюзивного навчання. Він отримав цінний приз – цифрову фоторамку.

Спеціальними призами були нагороджені ще троє учнів: – диплом «За майстерність» – **Анастасія Чичкань** (Сурсько-Михайлівська СЗШ); – диплом «За свіжий погляд» – **Анастасія Калюжна** (Центр позашкільної роботи м. Новомосковська); – диплом від кафедри управління інформаційно-освітніми проектами ДООППО «За любов до рідного краю» – **Валерія Спіріна** (Міський палац дітей та юнацтва м. Дніпропетровськ).

Також автори найцікавіших робіт отримали дипломи «За творчий потенціал»: – **Лариса Дорошук, Катерина Наглянець** (Покровська районна дитяча музична школа); – **Мар'яна Кіптілая, Аріна Ніконова, Катерина Овдієнко** (Центр позашкільної роботи №1 Бабушкінського району м. Дніпропетровськ); – **Марія Бабенко** (Міський палац дітей та юнацтва м. Дніпропетровськ); – **Анастасія Циганок** (Олександрівська СШ Покровського району); – **Валерія Ткач** (Марганецька гімназія); – **Єлизавета Клименко** (Будинок дитячої творчості Індустріального району м. Дніпропетровськ); – **Андрій Вахромкін** (Багатопрофільний навчально-реабілітаційний ресурсно-методичний центр корекційної роботи та інклюзивного навчання) – малюнок зображений на настільному календарі з нагоди Всеукраїнської науково-практичної конференції «Філософія комунікації: інтелектуальні системи та інформаційні технології в освіті» -2014. – **Софія Прибір** (Васильківська СЗШ №2) – малюнок став основою для емблеми Всеукраїнської олімпіади з інформатики-2014.

«Поетична вітальня»

Сергій Вікторович Жадан

(* 23 серпня 1974, м. Старобільськ, Луганська область) — український письменник, перекладач та громадський діяч. Автор романів «Депеш Мод», «Ворошиловград», поетичних збірок «Цитатник», «Ефіопія» та інших. Літературні твори Сергія Жадана одержали численні національні та міжнародні нагороди, були перекладені тринадцятьма мовами, зробивши автора одним з найвідоміших сучасних українських письменників. Сергій Жадан є також активним організатором літературного життя України (з 2000 року — віце-президент Асоціації українських письменників), учасником мультимедійних мистецьких проєктів, а також акцій громадянської непокори.

МАЛИЙ

Образ твору Малий сидів так довго, що змінилася Конституція.
І всі його жінки народили й пустили корені.
Його адвокат перебрався до Штатів, прокурор — до Турції.
І лише він сидів собі, як на вахті — пійманий, але не скорений.

Сидів в одиночній, сидів у загальній, з арабами.
Сварився з адміністрацією і займався самоосвітою.
Сидів із замміністра зв'язку і якимись піратами,
З пророками й прокаженими, з буйними та просвітленими.

Ми самі вирішили його забрати, коли він звільниться.
Приїхали й підхопили його під тюремними брамами.
Аби не думав, що ми забули про нього за нашими війнами,
аби знав, що ми пам'ятали про нього за нашими травмами.

«Тебе там усі чекають, малий, - говорили схвильовано,
— Всі наші, малий, сперечаються, яким ти приїдеш потягом».
Говорили й дивились, що там було намальовано
на його пожованій шкірі, що світілась під одягом.

А там були намальовані пальми під церковними банями,
і тяжкі якорі, з якими він схожий був на капітана без кітеля,
і гарячі жіночі профілі, пов'язані якомсь з його коханнями,
і голова Сталіна над лівим соском, мов голова Івана Хрестителя.

І коли ми вже підїжджали до міста, яке нас завжди єднатиме,
і яке ми любили по-своєму за тепло та відданість,
він попросив зупинитись і розглядав дими над комбінатами,
ніби дивився на власне місто з безпечної відстані.

Там, на в'їзді, на нього чекали боржники з кредиторами,
з друзями й конкурентами, з сестрами й нареченими,
з блаженними та сліпими, з радісними та хворими,
з циганами й растаманами, татарами і чеченами.

Чекали німі й поламані, згорблені та контужені,
діти з гіркими прянощами й дівчата зі штучними перлами.
Навіть померлі стояли в такому дзвінкому напруженні,
що коли б не сморід, ніхто б і не знав, що має справу з померлими.

Щойно він рушив до них, як вони озвалися,
вітаючи його співами, вигуками і танцями,
і кожен із них говорив сусіду: «Дивися, Вася,
це ж малий повертається, малий повертається».

Тепер він нарешті звільнить це місто від різної наволочі.
Тепер він вилікує всі наші рани, між нас проходячи.
Зцілить усіх тритонів у наших водоймах, що помирають, плаваючи,
підійме на ноги наших дітей і далеких родичів.

Славимо його у місті, що тримається вірою нашою.
Стелімо дорогу йому пальмовим гіллям і своєю одежею.
Малюймо його ім'я на ворожих будинках чорною сажею.
Ділімося з ним своєю радістю світлою та безмежною!»

І ось малий стояв поміж них, обіймаючи кожного
— демонів із фаєрами, янголів із рваними крилами.
Обіймав їх і розумів, чого їм усім це коштує.
Обіймав і обмивав своє довге волосся червоним кріпленим.

Обіймав їх, звертаючись до них піснями та віршами,
і думав: «Куди їх вести такими стрункими лавами?
Їм так легко сьогодні мстити, палити й вішати,
оскільки відповідати завжди буде той, кого вони всі тут славили».

Оскільки в наших містах, з нашим везінням і вдачею,
нам і лишається хіба що виглядати за сонячною погодою,
коли прийде Цар Єрусалимський з ідеями законодавчими,
й прийме смерть за наші гріхи за обопільною згодою.

Тому вони і шикують довкола мене свій святковий паноптикум,
тому й виходять за мною з лікарень, тюрем та крематоріїв.
Які пророки?! Вони не вірять навіть синоптикам.
Вони навіть Царство Боже вважають окупованою територією.

Вони бояться насправді, всі ці нарвані й стримані.
Бояться свого азарту і власного зцілення.
Бояться мого слова, бояться мого імені.
Й боятимуться його до смерті.
Навіть довше — боятимуться до воскресіння.

Боятимуться, оскільки справді мають чого боятися,
мають що приховувати від дітей, матерів та демонів.
Тому де вони — мої сльози, де моя чорна п'ятниця,
де сліди на моїй розмальованій шкірі від палиць і ременів?»

За ним котились важкі фургоны з якимись потворами,
і вагітні жінки несли за ним чийсь голови на срібній талі,
і п'яні янголи літали над ним повітряними коридорами
від трамвайної лінії до сортувальної станції.

ДВОРИ

Образ твору Глибокі подвір'я, на яких уночі не чути нікого,
лише яблука падають в жостку траву, пробиваючи листя.
Жінки у вересні чутливі, наче пальці сліпого,
наче в кожній із них ще один голос прокинувся і оселився,

і озивається тепер до мене, і говорить зі мною,
пояснює мені речі — таємні та очевидні:
що навіть вода у вересні темною стає і мутною,
пам'ятаючи все, що з нею трапилося у липні;

що у вересні жіноче дихання гріє, ніби каміння,
прикладаєш його до горла, аби спинити застуду,
що в жінок восени прокидається дивне вміння
— бачити в темряві кожну стежку і кожну споруду;

що навіть остання вуличка зі своїми псами,
з брамами зачиненими і нічними трамваями
є прихистком для нас усіх із нашими голосами,
є притулком для світел, які ми в собі тримаємо.

Тепер і нам, думаю я, доведеться пройти крізь зиму,
яка вже стоїть і чекає за міською стіною.
Навіть якщо я вас і не виведу, я все одно ітиму,
тож і ви не спиняйтеся, ідучи за мною.

А всім, хто лишається тут, у своїх вересневих будинках,
чоловікам і жінкам, дітям, старим і пропавшим,
всім, хто просіює час в аптеках, школах, на ринках,
всім, хто збирав дбайливо свої кольори і пахощі,

всім ряженим і переродженим, хворим і порятованим,
всім стійким і розгубленим під темрявою терпкою,
всім, хто любить у цьому місті без сумніву та утоми,
всім вам теплої зими і тихого спокою.

Інею вам на дахах, сонця на ґратах.
Гарячої вам зневаги і знання головного.
Народжуйте веселих дітей. Помирайте в своїх кімнатах.
Кидайте це чортове місто. Повертайтеся в нього.

Микола Гоголь і його «почуття любові до Росії»

«На перехресті думок»

Семен ЦВІЛЮК, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри українознавства Одеського державного університету внутрішніх справ

«Про Гоголя можна определенно сказать, что он горячо и пламенно не любил ни русских людей, ни русской природы. А вот для Малороссии, для малорусской природы, для малорусской истории, для Тараса Бульбы Гоголь имел в своем сердце неиссякаемый родник любви...»

С. ВЕНГЕРОВ, російський історик літератури

Наприкінці грудня 1840 року в одному з листів до своїх московських друзів-покровителів Гоголь писав: «Да, чувство любви к России слышу во мне сильно...» Яскравіше ця теза прозвучала в листі до С. Аксакова від 21 лютого 1841 року: «Теперь я ваш; Москва моя родина. В начале осени я прижму вас к моей русской груди». Дедалі більше: в серпні 1844 року — зізнання О. Данилевському: «...Мне Россия и все русское стало милей, чем когда-либо прежде...», а в квітні 1846-го, перебуваючи в Римі, він вже називав її у своїх листах «раєм», «каким для меня кажется теперь наша требующая любви нашей Россия»... І це при тому, що всього кількома роками раніше в листі до В. Жуковського з Італії були ось такі його зізнання: «Моя красавица Италия! Она моя!.. Я родился здесь. Россия, Петербург, снега, подлецы, департамент... — все это мне снилось...» Як протилежність яскравим враженням від знайомства з Італією (за його словами — батьківщиною його душі), як антитезу сяючому європейському горизонту, малює Гоголь картини Росії, де «ніщо не привабить і не зачарує погляду». В автобіографічній повісті «Рим» він вкладає в уста свого героя вражаючі спогади: «...На севере есть варварская земля Московия, где бывают такие жестокие морозы, от которых может лопнуть мозг человеческого...»

Раніше, в березні 1833 року, Гоголь писав із сарказмом про «старую толстую бабу Москву, от которой, кроме щей да матерщины, ничего не услышишь». Характерний підтекст у авторських пафосно-ліричних відступах, наведених Гоголем у «Мертвих душах», наприклад, про Русь-трійку, яким завершується перший том поеми. До речі, це — традиційно улюблена теза російської літератури, котра трактує його як апофеоз виразу любові Гоголя до Росії. Але не можна не погодитися з думкою академіка М. Жулинського, який зазначає, що й сьогодні вражає моторшне пророцтво Гоголя щодо долі Росії: в знаменитому епізоді із «російською трійкою» він зображує, як Чичиков-диявол спрямовує її біг у безвість; через століття Росію назвуть «імперією зла», проти якої виступатимуть народи майже цілого світу.

Або ось інший авторський відступ, де йдеться не про міфічну, майбутню, а про реальну, сучасну для письменника, Росію: «Русь! Русь! Вижу тебя, из моего чудного, прекрасного далека тебя вижу: бедно, разбросанно и неприютно в тебе. [...] Открыто-пустынно и ровно все в тебе; как точки, как значки, неприметно торчат среди равнин невысокие твои города; ничто не обольстит и не очарует взора...».

Дехто з авторів трактує цей ліричний відступ як бачення автором прекрасного майбутнього Росії. Насправді

все значно простіше: і цей відступ, і цілі глави «Мертвих душ» були написані в Парижі та Римі [«Мне даже смешно, — писал Гоголь Жуковскому в листопаді 1836 року, — как подумаю, что я пишу «Мертвых душ» в Париже)], коли на Росію Гоголь справді дивився здалеку і мав можливість порівнювати її, «бедную, разбросанную и неприютную», з Європою, з прекрасними європейськими реаліями [«Русь! Вижу тебя, из моего чудного, прекрасного далека тебя вижу»]; не випадково мовиться: все пізнається в порівнянні...

«ЭТИ ПРОКЛЯТЫЕ, ПОДЛЫЕ ДЕНЬГИ...»

І ось сталася радикальна трансформація Гоголевих думок і почуттів: у його листах із Європи в Росію з'явилися такі вирази, як «чувство любви к России», «моя русская грудь», «мне все русское стало милей»!..

Усі ці вирази — із листування до московських друзів. Причому їх, цих красномовних, здобрених вишуканими епітетами і метафорами висловлювань, існує так багато, що на їхній основі В. Мельниченко створив цілу енциклопедію під назвою «Гоголівська Москва» обсягом у 832 сторінки! Очевидно, мали статися досить суттєві зміни у свідомості письменника та в його ставленні до Росії, зокрема до Москви й москвичів. У чому суть цих змін, цих нових його почуттів?

Знайомлячись з епістолярною творчістю Гоголя, з численними листами до його друзів-покровителів, бачиш, як чітко прослідковується сама поява цього нового почуття і динаміка його зростання, розвиток якого умовно можна поділити на кілька етапів. Спочатку ця «любов» базувалася винятково на почутті вдячності за дружню допомогу письменникові, передусім — матеріальну, з боку двох-трьох московських сімей, насамперед родин відомого письменника С. Аксакова та історика, професора Московського університету і видавця журналу «Москвитянин» М. Погодіна. Загалом же до росіян він продовжував ставитися, переважно лише насміхаючися над ними. На підтвердження цього — ось цитата-коментар С. Аксакова до Гоголевих слів про його раптом виниклу «закоханість» у Москву та Росію. «В словах Гоголя, что он слышит сильное чувство к России, — писал у своїх спогадах Аксаков, — заключается, очевидно, указание, подтверждаемое последующими словами, что этого чувства у него прежде не было. Без сомнения, пребывание в Москве, дружба с нами... были единственные тому причины... Единственно в этом письме, в первый и последний раз, высказался откровенно Гоголь. И прежде и после этого письма он по большей части подшучивал над русским человеком».

Вічна Гоголева проблема — нестача грошей, «этих проклятых, — за його словами, — подлых денег, которых хуже ничего нет в мире». Гострі фінансові питання з виданням книжок, складні обставини в родинній Василівці на Полтавщині, відсутність у столицях власного житла — все це ставило письменника в залежність від покровителів, у яких йому доводилося «гостювати» місяцями, квартируватися самому, а іноді й з матір'ю та сестрами.

Будучи прекрасним актором, Гоголь влаштувався у їхніх салонах концерти — читання своїх творів, передусім сцен із «Ревізора» та «Мертвих душ». Так, «любов» Гоголя поступово переросла до більш широкого кола москвичів, які залучалися до концертів-читань, тобто набула масштабу «любові» до цілої Москви, яка завдячувала йому своїм опікуванням і допомогою.

Щоправда, за це його шанування багатими московськими покровителями Гоголеві доводилося розплачуватися своєю творчою свободою, захищати себе й свої твори від тих, хто намагався примусити його працювати на себе.

Яскравим прикладом щодо цього можуть служити стосунки Гоголя з Погодіним, який, користуючись тим, що письменник деякий час проживав у його будинку, зажадав дозволу перед виходом книжки «Мертві душі» надрукувати главу в «Москвитянине». Така публікація не могла не викликати рішучого протесту автора, адже це загрожувало позбавити головний твір його життя новизни й зацікавленості читачів. На межі нервового зриву Гоголь направив Погодіну записку: «Насчет «Мертвых душ» ты бессовестен, неумолим, жесток, неблагоразумен. Если тебе ничто и мои слезы, и мое душевное терзанье, и мои убеждения, которых ты и не можешь, и не в силах понять... Если б у меня было какое-нибудь имущество, я бы сей же час отдал бы все с тем только, чтобы не помещать до времени моих произведений».

Гоголь опинився в складному становищі: він страждав від того, що ненавидів людину, яка його прихистила, утримувала за власний кошт, позичала йому гроші, але ще більше страждав тому, що у нього не було ні сил, ні можливості від нього піти.

Якщо ж говорити про «почуття любові» Гоголя до Росії загалом, то, по-перше, треба мати на увазі обставини, за яких для нього, як і для кожної амбітної талановитої людини, велике значення мало визнання його як творця, що й відбулося в реальності: по-перше, завдяки його геніальним творінням Росія визнала його найбільшим своїм письменником. По-друге, відіграло свою роль те, як вся імперська ідеологія працювала над тим, щоб поступово витравити з нього та з його творчості українську національну душу, а царська цензура поступово призвичаїла (примусила) Гоголя мислити і творити так, як цього вимагав імперський самодержавний організм. В результаті Гоголь став канонізованим письменником номер один, перетворившись, за словами Євгена Маланюка, на своєрідний прапор політичного малоросійства, який «почав «пропагандово» плутати Русь і Росію. І в т. І «Мертвых душ» несподівано посадив нашу історичну Русь на московську «тройку» з москалем-ямщиком».

«БЛАГОДАРНОСТЬ СИЛЬНА В ГРУДИ МОЕЙ...»

І тут доводиться знову повертатися до надміру гострої для Гоголя проблеми, котра супроводжувала все його життя, — до проблеми грошей. А їх у геніального письменника завжди не вистачало, і він весь час мусив їх вимолювати, бути комусь вдячним за допомогу, а, значить, від когось залежати, що дратувало його і виводило з рівноваги.

Коли навесні 1837 року Гоголь прибув із Парижу до Риму, він мав у кишені всього 200 франків. Йому довелося проживати у надто скромній кімнаті за 30 франків на місяць, маючи своєрідний режим харчування: пив кожного ранку чашку шоколаду за чотири су, потім обідав за шість су, дозволяючи собі лише маленьку розкіш — маслянисте морозиво зі збитими вершками, яке він, між тим, називав «дрянью».

Не дивно, що, інтенсивно працюючи в Римі над «Мертвими душами», він змушений був звертатися до своїх петербурзьких і московських друзів, молячи їх надіслати йому хоча б трохи грошей. Його фінансові проблеми ускладнювалися з кожним днем. Невеликі суми за книжки, що продавалися в Росії, та гроші за назавжди продане право на показ п'єси «Ревізор» вже були витрачені.

Тепер знову доводилося позичати у друзів і знайомих.

У Римі Гоголь спілкується з молодими російськими художниками і бачить, що вони непогано живуть на державну стипендію (пансіон), виплачувану їм Петербурзькою академією мистецтв.

Це наштовхнуло його на думку звернутися з проханням до російського царя про подібну стипендію, адже він теж художник — художник слова.

У квітні 1837 року він надіслав листа В. А. Жуковському, в якому виклав це прохання.

Пансіону для Гоголя поет-царедворець домогтися не зміг, однак Микола І все ж відгукнувся на колінопреклоніння відомого письменника, і за його розпорядженням Гоголю було надіслано п'ять тисяч рублів.

Вдячність Гоголя не мала меж; свою безмірну дяку цареві й своєму покровителю В. А. Жуковському Гоголь висловив у листі від 30 жовтня 1837 року: «Я получил данное мне великодушным нашим государем вспоможение. Благодарность сильна в груди моей, но излияние ее не достигнет к его престолу. Как некий бог, он сыплет полною рукою благоденствия...».

Це був один із тих випадків, який, на думку деяких авторів, сприяв «закоханості» письменника в «самодержца» і в саму самодержавну Росію.

Царських грошей для економного життя письменника вистачило майже на цілий рік. Коли і вони вичерпалися, Гоголю довелося знову звертатися з проханням по допомогу; цього разу — знову до М. Погодіна.

У листі від 20 серпня 1838 року він писав: «Если ты богат, пришли вексель на две тысячи. Я тебе через год, много через полтора, их возвращу». Таку суму Погодін зібрав за допомогою Гоголевих покровителів і надіслав у Італію.

1 грудня 1838 року в Москву полетів лист письменника, знову зі словами принизливого визнання невимовної вдячності: «Благодарю тебя, добрый мой, верный мой!.. Далеко, до самой души тронуло меня ваше беспокойство обо мне! Столько любви! Столько забот! За что это меня так любит Бог?.. Боже, я недостоин такой прекрасной любви!..»

Подібних прикладів у складному житті Гоголя було чимало. В них яскраво і переконливо відображено саму суть питання, винесеного в заголовок даного сюжету. Хоч як би письменник насміхався над росіянами і Росією, називаючи її «варварською Московією», а саму Москву — «старой толстой бабой», він мав добру душу і в листах до прихильників його таланту завжди висловлював вдячність. Причому в своїх численних листах Гоголь у кожному разі звертався до свого адресата як до найближчої, найріднішої для нього людини.

В епістолярному спілкуванні він, як і його Чичиков, виявляв надзвичайну винахідливість, знаходив такі слова й

обороти, що кожен відчував себе вкрай задоволеним.

Виняткова Гоголева красномовність, магія вишуканих епітетів і метафор справляла на кожного незабутнє враження. Так, емоційно висловлені тільки Гоголю властивою наймовірно багатую й оригінальною мовою слова вдячності російським покровителям і друзям чи просто знайомим, згодом були трансформовані біографами й літературними критиками в «любов до Росії та росіян».

«УКРАЙНУ

ГОГОЛЬ ОКУТАЛ ПОЭТИЧЕСКИМ ФЛЕРОМ...»

Численні критики творчості Гоголя не раз ревниво, а іноді й вороже відзначали його щире захоплення рідною Малоросією, її людьми й природою, її героїчною козацькою історією, котру він так талановито і зацікавлено опоетизовував.

Тут насамперед звернімо увагу на характерне твердження відомого російського історика літератури С. О. Венгерова: «Про Гоголя можно определенно сказать, что он горячо и пламенно не любил ни русских людей, ни русской природы. А вот для Малороссии, для малорусского быта, для малорусской природы, для малорусской истории, для Тараса Бульбы Гоголь имел в своем сердце неиссякаемый родник любви и снисходительности».

Україну Гоголь окутал поетическим флером, а Россия для него — одна лишь мерзость запустения, мертвое царство мертвых душ».

Доречно щодо з цього пригадати ще такий надто показовий факт. Його близька приятелька і шанувальниця Олександра Смирнова, доповідаючи письменникові про те, як сприйняли в її колі поему «Мертві душі», у своєму листі, надісланому в листопаді 1844 року, писала: «У Ростопчиной при Вяземском, Самарине и Толстом разговаривались о духе, в котором написаны ваши «Мертвые души», и Толстой делал замечание, что вы всех русских представляли в отвратительном виде, тогда как всем малороссиянам дали вы что-то вселяющее участие, несмотря на смешные стороны их; что даже и смешные стороны имеют что-то наивно-приятное; что у вас нет ни одного хохла такого подлого, как Ноздрев; что ваша вся душа хохлацкая вылилась в «Тарасе Бульбе», где с такой любовью вы выставили Тараса, Андрия и Остапа».

Ні переробка «Тараса Бульби» на проросійський лад, ні звертання до «православной русской веры» і патріотичні заклики щодо «своего царя», котрий «подымается из русской земли», не могли до кінця переконати жодного з назованих осіб у наведеному листі О. Смирнової, в тому, що автор «Мертвих душ» — «русский».

Іншими словами, незважаючи на всі заяви Гоголя на кшталт: «Я — ваш, я русский!», «У меня русская грудь!», «Я люблю Россию!», для «истинных русских» він залишався «хохлом», навіть «ужасным хохлом».

Та й справді — як може бути інакше, коли «русский писатель» Гоголь «сміється з росіян іншим сміхом, ніж зі своїх земляків малоросів, бо у нього навіть смішні сторони їхні мають щось наївно-приємне...»

Цією констатацією даний сюжет логічно було б завершити. Але питання феномену українськості душі Миколи Гоголя, очевидно, надовго залишатиметься не докінченим.

Давні дискусії-з'ясування, представником якої культури його слід вважати — російської чи української, — тривають.

У зв'язку з 200-річчям від дня народження Миколи Гоголя, яке 2009 року широко відзначалося в Україні й Росії, у деяких засобах масової інформації ці дискусії відновилися.

Особливого резонансу питання набуло у зв'язку з виходом у Росії цілеспрямованих досліджень, а також кінофільму режисера В. Бортка «Тарас Бульба», створеному із суто російських позицій.

Фільм фактично знятий за мотивами повісті Гоголя, а не є її екранізацією, домислений сценаристами варіант, що

відходить від основної фабули відомого твору.

Українські глядачі були здивовані відвертим підтекстом нівелювання українського змісту фільму «Тарас Бульба», що з новою силою загострило поставлене питання.

УКРАЇНОФІЛЬСТВО ГОГОЛЯ, ДЕМОНСТРОВАНЕ В ПАРИЖІ

Осібню виокремимо характерний епізод із спогадів зарубіжних друзів Миколи Гоголя, що яскраво стверджував його українофільство, свідчив про глибину українськості його душі.

Ідеться про лист польського поета Богдана Залеського (українофіла, друга Тараса Шевченка по солдатській службі в Орській кріпості) до його приятеля львів'янина Франциска Дубинського від 19 лютого 1859 року.

У цьому листі, що 1902 року був опублікований у російському журналі «Новое время» і мав назву «Українофільство Гоголя», йдеться про зустрічі в Парижі видатного польського поета Адама Міцкевича і його, Залеського, з Гоголем, під час яких вони вели «літературно-політичні бесіди».

Як активні учасники польського повстання 1830 – 1831 рр. вони перебували тоді у Франції на правах політичних емігрантів.

«Звичайно, ми говорили, — повідомляв адресат, — найбільше про великоросів (москалів), які викликали огиду і в нас, і в нього. Питання про їх фінське походження постійно було предметом обговорення. Гоголь підтверджував його з усім своїм малоросійським запалом. Він мав під рукою в себе чудові збірники народних пісень різними слов'янськими мовами. Щодо питання про фінське походження великоросів (москалів) він написав і читав нам прекрасну статтю. У ній він вказував, на основі зіставлення і детального порівняння пісень чеських, сербських, українських і т.д. з великоросійськими (московськими), на відмінності, що впадали в око, стосовно духу, звичаїв і моральних поглядів у великоросів та інших слов'янських народів».

Для характеристики кожного людського почуття він підібрав окрему пісню: з одного боку, нашу слов'янську солодку й лагідну, і поряд великоросійську — понуру, дику, нерідко канібальську, одне слово — чисто фінську.

Шановний земляче, ти легко можеш собі уявити, як ця стаття щиро порадувала Міцкевича й мене».

Звертає на себе увагу і такий факт: перед від'їздом із Парижа 1837 року Гоголь заходив до Богдана Залеського і, не заставши його вдома, залишив записку «пану-земляку», написану рідною українською мовою.

Він закликав його працювати «на славу усій козацькій землі», просив посилати «писульки в Рим», а також запрошував до Вічного міста: «Добре було б, коли б і сам туди коли-небудь примандрував. Дуже, дуже близький земляк, а по серцю ще ближчий, чим по землі». До того ж письменник підписався під своєю запискою українською мовою: «Микола Гоголь».

Дражливу, неоднозначну тему про «почуття любові Гоголя до Росії», про міру і справжню суть цієї любові є сенс завершити словами Олександра Герцена, визначного російського письменника і мислителя, в яких ця тема знайшла вражаюче вираження: «...Не будучи по походженню, подобно Кольцову, из народа, Гоголь принадлежал к народу по своим вкусам и по складу своего ума... Он больше сочувствовал народной жизни, чем придворной, что естественно со стороны украинца».

Українець даже ставши дворянином, ніколи так быстро не порывает с народом, как великоросс. Он любит свою родину, свой язык, предания о казачестве и гетманах...

Рассказы, которыми дебютировал Гоголь, составляют ряд картин украинских нравов и видов истинной красоты, полных веселости, грации, движения и любви.

Такие повести невозможны в Великороссии за неимением сюжета...»

Я НИКОЛИ ТАК НЕ ЛЮБИВ ДНІПРОПЕТРОВЦІВ ЯК У ЦІ ТРЕВОЖНІ ДНІ

Дніпропетровськ мегаполіс на східних теренах України. Я тут народився і живу все життя. Тут моя пуповина, тут мої близькі, друзі й все що творить щоденність для людини. І по-правді, я ніколи особливо не любив своє місто. Дратувало воно мене не стільки своїм зросійщенням, бо кияни, наприклад, так само не всі україномовні чи у вишиванках ходять. Але на відміну від столиці у нашому краї виразно жив «совок». Він знаходив вираження у підсумках голосувань до парламенту і на президентських перегонах, у байдужості моїх земляків до своєї історії, свого здавалося б власного життя. Вегетативність, здається, була визначальною рисою більшості дніпропетровців. І дуже хочеться вірити що так вже не є. Що Війна змінила багато чого в свідомості наших людей і вони змогли знайти різницю поміж добром і злом. Хочеться сподіватися що нині мої земляки

**Мужній майор
Дмитро Афанасьєв**

раз і назавжди розпроцалася зі своєю «совковістю», що у більшості своїй вони зрозуміли – так як жили жити далі не можна. Сьогодні Дніпропетровськ, можна сказати, проукраїнське місто. Звичайно не можна ідеалізувати картину. Антиукраїнський елемент, очевидно, присутній. У якій кількості важко сказати. Але психологічний перелом відбувся на користь наших цінностей та ідеалів. В останні тижні я не бачив практично жодної автівки під московським триколором. Натомість чимало машин прикрашені нашими національними прапорами і жовто-блакитними стрічками. Не рідкість прапори вивішені на балконах і просто виставлені у вікнах квартир. Чітко простежується закономірність: чим більш респектабельний й освіченіший район міста тим більш жовто-блакитних кольорів, тим краще люди розуміють наскільки трагічними можуть бути наслідки втрати держави для кожного з нас. Ну, а сьогодні я просто був особливо схвилюваний своїми земляками. Моя доня Дарина попередила що на п'ятницю призначена акція здачі крові городянами для поранених на Донбасі бійців української армії. Разом з приятелькою вона вирішила долучитися до шляхетної справи. Ну, а я намірився не лише підтримати морально доню, а й переговоривши з одним із моїх знайомих патріотів – бізнесменів та заручившись його обіцянкою про допомогу з'ясувати у медиків що потрібно нашим хворим захисникам Вітчизни (такий звичний для багатьох зворот «захисники Вітчизни» як це не страшно сьогодні набуває реального змісту). Та ще вранці зателефонувала доня і сказала, що їй подзвонили з обласної лікарні імені Мечникова та попрохали, перенести здачу крові на понеділок, оскільки на сьогодні записано вже дуже багато людей і медики можуть не впоратися. І ось я біля центрального входу обласної медичної установи. Просто на сходах стоять столики за якими працівники лікарні заповнюють відповідні папери для реєстрації донорів – патріотів. В очі кидається – що більшість молодь. Атмосфера не пригнічена, однак, далеко й не весела. Напевно, подумки кожний розуміє що сюди люди прийшли, аби віддалити найстрашніше що лише може бути – війну. Знайомлюся із заступником головного лікаря, кремезним, коротко підстриженим, з козацькими вусами Юрієм Скребцем.

- Я ніколи не думав що так люблю Україну, - раптом зізнається лікар. – А тому так важливо що я далеко не самотній у своїх почуттях... Клопотів у добродія Юрія нині по самі вінця. І не лише тому що на добродійну акцію по здаванню крові відгукнулося так багато людей. У лікарні 10 бійців, деякі важко поранені. Повернути їх до повноцінного життя вкрай складна і трудомістка задача. Нашу розмову з Юрієм Скребцем весь час перебивають. Але то не викликає роздратування, навпаки солодкий щем душі, коли відчуваєш поряд Добро. Ось дві жіночки і чоловік середніх років з Дніпродзержинська цікавляться куди передати продукти, котрі вони привезли пораненим солдатам.

Якійсь чоловік, за п'ятдесят, судячи з вимови, коли б не етнічний росіянин, цікавиться у Скребця:

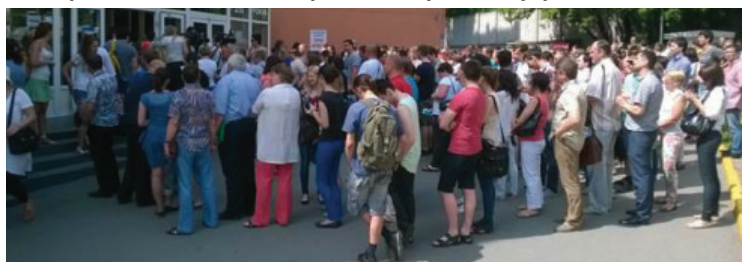
- Чем можна памочь раненім бойцам? Юрій Юрійович дає йому число телефону координатора волонтерів, котра допоможе добродійцю зробити шляхетну справу. Попри такий уривчастий стиль спілкування мені вдається все ж таки чимало вияснити. Дякувати Богу, наші люди мають і душу, і серце. До лікарні у справі допомоги пораненим бійцям вже звернулося більше 500 чоловік. Отож, і продуктів, і ліків, ще багато іншого для їх видужання не бракує.

- Було б гарно аби Ви конкретно взяли під опіку, наприклад, Дмитра Афанасьєва, - пояснює заступник головного лікаря. – Він був у найбільш важкому стані, переніс п'ять операцій, попереду ще дві. Повернувся буквально з того світу. Давайте я Вас з ним познайомлю, бо він вже разом з дружиною почав прогулюватися по території... Я знав про майора Дмитра Афанасьєва з мас-медіа. Він разом зі своїми бійцями повинен був стримати бандитів у Маріуполі. Але наших військовиків, здебільшого з незалежних від них причин, покидьки розстріляли буквально впритул. Цілили навіть під броньовані. В результаті у Дмитра був пошматований кишковик, одна з операцій врятувала його достеменно за півгодини до смерті таким страшним був абсцес. Нині майор поки-що на возику – дуже ослабкий. Поряд дружини Руслана. Виснажене обличчя, немичність, слабкий голос – все свідчить про те що у Дмитра справді надзвичайно важке поранення. Однак, із здивування відзначаю що потиск його руки міцний і тривкий. Виходить справді козак! Не хочу зайвий раз нагадувати мужньому чоловікові про пережите. А тому більше говоримо з Русланою. Ця гарна жінка тримається гідно. В очах не має відчаю, а більше рішучість до останнього боротися за життя свого чоловіка.

- На нього чекає ще дві операції, сподіваємося що вони минуть добре, - ділиться наболілим Руслана. – У Львові в нас залишився син, котрий тепер з мою мамою. Нині нам важливо не просто поставити Дмитра на ноги, а й подумати про побут вдома. На роботу з таким хворим я не можу піти. Отож, жити доведеться лише на зарплату чоловіка, а його ще довго доведеться лікувати. А тому крім хвороби нам ще доведеться боротися з безгрошів'ям... Я слухаю Руслану і думаю про те що жах який пережило це подружжя, не приведи Боже, лише початок страждань наших людей. Господи допоможи Україні! Ми обмінюємося з сильною жінкою телефонами. Насамкінець вона розчулено каже:

- Я дуже хочу подякувати і лікарям, і усім дніпропетровцям. Ми щоденно відчуваємо їх допомогу і підтримку. Ви знаєте підходило до нас чимало людей, які знали про Дмитра, і просто плакали. Я коли розповідаю про це знайомим у Львові вони так само не можуть стримати сліз... Схід і Захід разом! - роками декларували ми це гасло. А змістом виходить змогло наповнити лише горе. Я тисну руку Дмитру, обнімаю за плечі Руслану. На моїх очах не має сліз. Бо душа їх вже давно виплакала...

Черги бажаючих здати кров для поранених українських бійців

Текст і фото Фіделя Сухоніса

Християнська сторінка

Провідники рубрики:
почесний доктор теології Леонід ЯКОБЧУК
та журналіст Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ

ВІРА ХАНАНЕЯНКИ

Євангеліс від Матвія (15, 21-28)

В основу бесіди покладено книгу о. Олександра Меня „Світло в пітьмі сяє“, яку переклав українською мовою Лев Хмельковський і випустило в світ львівське видавництво „Свічадо“ у 1995 році.

Талановитого християнського просвітителя о. О. Меня вбили у Подмоскові 9 вересня 1990 року ударом сокири по голові. Його вдова Наталя Григоренко доручила Л. Хмельковському переклад творів о. О. Меня.

Ви читали євангельську оповідь про хананеянку, якій, мабуть, єдиний з усіх, хто звертався до Христа, Він спершу відмовив. Вона просила Господа, щоб Він зцілив її доньку, але Христос йшов далі, навіть не обертаючись. А вона бігла за Ним з плачем, благаючи Його відгукнутися. Та Він мовчав. Мовчав, доки учні не сказали Йому: «Учителю, відпусти її, тому що вона кричить услід нам». Тоді Господь повернувся до цієї язичниці і сказав такі слова, які ми більше ніде у Євангелії не зустрічаємо. Він сказав їй, що вона «язичниця, вклоняється бовванам», і тому не може дістати благодаті зцілення. Але ця жінка не образилася, не повернулася, а просила далі. І коли Господь сказав їй суворо, що хліб Він дає дітям, що не може Він віддати хліб собакам, вона заперечила: «Пане, собаки їдять крихти, які падають зі столу дітей». Тоді Господь зупинився і відповів: «Жінко, велика віра твоя. Йди, твоя донька буде здоровою».

Чому Господь її так випробовував? Звичайно, ми не можемо за Нього відповісти.

Таємниця думок Христових від нас прихована. Ми тільки знаємо, що нікому Він ніколи не відмовляв. І навіть поганям: був сотник у Капернаумі, римлянин, Він йому не відмовив. Навпаки, тут же похвалив цю людину, сказав, що й в Ізраїлі Він не зустрів такої віри, і зцілив його слугу.

А цій жінці довго не відповідав. Здавалося б, вона мала б уже перестати благодати Йому вслід.

Звичайно, ми знаємо, що мешканці цієї країни були не простими язичниками. З усіх видів язичництва там практикувалося найстрашніше: з вбивствами дітей, з розпустою, яка чинилася у храмах, і з багатьма іншими страшними речами, про які Святе Письмо нам оповідає, як про останню межу бруду і безчестя.

І ось Господь відмовляє цій язичниці у Своему милосерді. Але не тому, що Він немилосердний! А тому, що Він має пробудити в людині почуття своєї негідності. Коли вона визнала, що належить до людей негідних і всеж продовжувала просити співчуття, Він побачив, що разом з нечестям, перейнятим нею від її предків, в душі її жила глибока віра. І тоді мовчання Христа було порушене.

Цей випадок в житті Господа повертає нас з вами до подій нашого власного життя. Таємниця мовчанки Божої, коли ми до Нього звертаємось, скорбота людини, яка простягає руки і якій видається, що Небо його не чує. «Боже мій, Боже мій, навіщо Ти мене полишаєш?» - закликає псалмоспівець. Адже, Господь, помираючи, Сам повторив ці скорботні слова. Хто з вас читає і любить псалми, знає, як там багато подібних слів і тяжких зітхань душі. Стукаємо, кличемо - «З глибини волаю до Тебе, Господи!» З глибини, з безодні, з ями, з провалля... А Небо мовчить... Чому мовчить? Чому не відгукнеться, коли приходять хвороба і смерть, коли панують на землі неправда і несправедливість? Коли люди, які відійшли від віри, або ті, хто намагається похитнути її, говорять: «Подивіться, скільки зла панує на землі, і Бог ваш не відгукується!».

Так, дуже часто може видаватися людям, що Господь мовчить.

І от мовчання Христа, до якого звернулася хананеянка, приводить до думки про те, що у цій миті є сенс. Звісно, ми не можемо проникнути у таємний світ Христа. Дуже часто, коли нам здається, що Господь не відповідає, Він чекає чогось від нас. Він чекає від нас, ми визнали свою негідність, щоб ми відчули смиренність перед Ним.

Ось чому ми частенько від Нього вимагаємо і вимагаємо з впевненістю, що Він зобов'язаний нам дати, зобов'язаний відгукнутися на кожне прохання, іноді й безрозсудне.

Є розповідь про ченця, який просив за людину, за бідняка, але годинного, доброзичливого чоловіка, просив, щоб Господь послав йому заможність, і коли той справді розбагатів, він перестав бути співчутливим, але став відлюдькуватим, пихатим, черствим і жадібним.

Часто ми не знаємо, чого хочемо і просимо зовсім не те, що нам потрібно. Іноді буває так, що Господь дає нам зібрати плоди власних гріхів.

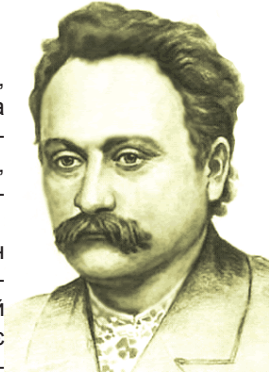
Ось люди говорять, що трапляються війни, насильства і беззаконня. Вірно, це буває. Але шлях був нам вказаний. Усім людям, і часто саме тим людям, які чинять зло на землі, було сказано: «Ось даний тобі шлях життя, а ось тобі шлях смерті. Обирай». І людина гордо обирає шлях смерті, обирає шлях неправди, відвертається від Правди Божої і йде згубним шляхом, манівцями.

І коли на неї падає каміння, вона нарікає на несправедливість і волає: «Де ж Ти, Господи?». Будемо молитися, моли́ться усі за близьких своїх, і пізнаєте любов Божу.

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір щонеділі о 21:30, на першій програмі Українського радіо.

«Гортаючи класику»

Іван ФРАНКО

Іван Якович Франко (*27 серпня 1856, Нагуєвичі Дрогобицького повіту — †28 травня 1916, Львів) — український письменник, поет, вчений, публіцист, перекладач, громадський і політичний діяч.

Ранні роки Івана Франка.

Іван Франко народився в селищі Нагуєвичі Дрогобицького повіту в Східній Галичині, поблизу м. Борислав, в родині селянина-коваля. Франко завжди говорив про себе як про «сина селянина, мужика». Його батько, коваль, заробляв не тільки на власну сім'ю, але й на всю рідню, він дуже хотів дати синові хорошу освіту. Мати Івана Франка — Марія Кульчицька походила із зuboжilого польського роду. Це був не зовсім бідний селянський рід. Навчався спочатку в школі села Ясениця-Сільна (1862—1864рр), потім у так званій нормальній школі при василіанському монастирі у Дрогобичі (1864—1867рр). У 1875 році закінчив у Дрогобичі гімназію.

У багатьох оповіданнях («Грицева шкільна наука», «Олівець») художньо передано окремі моменти з цієї пори життя автора. З них довідуємося, як важко було навіть обдарованому селянському хлопцеві, що на дев'ятому році втратив батька, свого найближчого порадника, здобувати освіту.

Доводилося жити на квартирі у далекої родички на околиці Дрогобича, нерідко спати у трунах, які виготовлялися у її столярній майстерні («У столярні»). Навчаючись у гімназії, Франко виявив феноменальні здібності: міг майже дослівно повторити товаришам інформацію, яка подавалася вчителями на заняттях; глибоко засвоював зміст прочитаних книжок. А читав дуже багато: твори європейських класиків, культурологічні, історіософські праці, популярні книжки на природничі теми. Інтенсивній самоосвіті гімназиста сприяла зібрана ним бібліотека, в якій нараховувалося близько 500 книжок і українською, й іншими європейськими мовами. Знайомство з творами Маркіяна Шашкевича, Тараса Шевченка, захоплення багатством і красою української мови викликають у нього підвищений інтерес до усної народної творчості, стимулюють запис її зразків.

Восени 1875 року Іван став студентом філософського факультету у Львівському університеті.

Перші літературні твори Перші

літературні твори Франка — вірші (1874 р.) і повість «Петрії і Довбушки» (1875 р.) були друковані в студентському часописі «Друг», членом редакції якого він став з 1875 року.

Активна громадсько-політична і видавнича діяльність та листування з М. Драгомановим привернули увагу поліції, і 1877 р. Франко, разом з Михайлом Павликом, Остапом Терлецьким та іншими, був заарештований за соціалістичну пропаганду.

Після восьми місячного ув'язнення Франко ще активніше включається в громадсько-політичну роботу, допомагає в організації гуртків у Львові, дописує до польської газети «Праса», знайомиться з працями Карла Маркса й Фрідріха Енгельса, та разом з Павликом засновує в 1878 році часопис «Громадський Друг», який після конфіскації виходив під назвами «Дзвін» і «Молот».

У 1880 році Франка вдруге заарештовують, обвинувачуючи в підбурюванні селян проти влади.

Після трьохмісячного ув'язнення Франко перебував під наглядом поліції і був змушений припинити студії в університеті.

Перший період творчості

Перший період Франка визначають його політичні поезії, своєрідні народні гімни: «Каменярі» (1878 р.), «Вічний революціонер» (1880 р.), «Не пора...» (1880 р.) та інші, а також повісті «Воа constrictor» (1881 р.), «Борислав сміється» (1881 р.), «Захар Беркут» (1882 р.) та низка літературознавчих і публіцистичних статей.

У 1881 році році Франко став співвидавцем часопису «Світ», після закриття (1882 р.) якого працював в редакції часопису «Зоря» і газеті «Діло» (1883—1885 рр.).

Розійшовшись з народовцями, які побоювалися його радикально-соціалістичних і революційних ідей, Франко пробував заснувати незалежний орган і для здобуття підтримки двічі їздив до Києва — 1885 і 1886 рр.; там познайомився з київськими культурними діячами, серед інших з М. Лисенком і М. Старицьким, і в травні 1886 році одружився з О. Хоружинською. На весіллі говорили, що цей шлюб — символ єдності Заходу і Сходу України.

Та спокійне подружнє життя тривало недовго. У його житті з'являлися нові жінки: Ольга Рошкевич (перша наречена), Юзефа Дзвонковська, Уля-

на Кравченко, Кліментина Попович, Ольга Білецька, Целіна Журовська.

Сам Іван Якович визнав: «Значний вплив на моє життя, а, значить, також на літературу мали зносити мої з жіноцтвом...».

Після невдачі з українським часописом Франко став співредактором польської газети «Kurier Lwowski». Період десятилітньої (1887—1897 рр.) праці в польській (також «Przyjaciel Ludu») і австрійській («Die Zeit») пресі Франко назвав «в наймах у сусідів».

Політична діяльність**Івана Франка 1888 р.**

Франко деякий час працював у часописі «Правда». Зв'язки з наддніпрянцями спричинили третій арешт (1889 р.). 1890 р. за підтримкою М. Драгоманова Франко стає співзасновником Русько-Української Радикальної Партії, підготувавши для неї програму, та разом з М. Павликом видає півмісячник «Народ» (1890—1895 рр.).

В 1895, 1897 і 1898 рр. Радикальна Партія висувала Франка на посла віденського парламенту і галицького сейму, але, через виборчі маніпуляції адміністрації і провокації ідеологічних і політичних супротивників, без успіху. 1899 р. в Радикальній Партії зайшла криза, і Франко спільно з народовцями заснував Національно-Демократичну Партію, з якою співпрацював до 1904 р., і відтоді покинув активну участь у політичному житті.

На громадсько-політичному відтинку Франко довгі роки співпрацював з М. Драгомановим, цінуючи у ньому «європейського політика».

Згодом Франко розійшовся з Драгомановим у поглядах на соціалізм і в питанні національної самостійності, закидаючи йому пов'язання долі України з Росією («Суспільно-політичні погляди М. Драгоманова», 1906 р.).

Іванові Франку належить ініціатива ширшого вживання в Галичині назви «українці» замість «русини» — так традиційно називали себе корінні галичани.

В «Одвертому листі до галицької української молодіжі» Франко писав: «Ми мусимо навчитися чути

себе українцями – не галицькими, не буковинськими, а українцями без соціальних кордонів...»

Наукова діяльність Івана Франка

Поряд активної громадської і літературної діяльності, Франко продовжував свої студії, спочатку в Чернівецькому університеті (1891 р.), готуючи дисертацію про І. Вишеньського, згодом у Віденському; там 1 липня 1893 захистив докторську дисертацію у відомого славіста В. Ягіча про духовний роман «Варлаам і Йоасаф».

1894 р. Франко габілітувався у Львівському університеті з історії української літератури, але професури не здобув через опір намісника Бадені і галицьких реакційних кіл.

У 1894–1897 рр. Франко разом з дружиною Ольгою видавав часопис «Життя і Слово», в якому серед інших з'явилась його стаття «Соціалізм і соціал-демократизм» (1897 р.) з гострою критикою української соціал-демократії й соціалізму Маркса й Енгельса.

Критику марксизму, як «релігії, основаної на догмах ненависти і класової боротьби», Франко продовжив у передмові до збірки «Мій Ізмарagd» (1897 р.). З 1894 р., з приїздом М. Грушевського до Львова, Франко тісно співпрацював з НТШ (1899 р. став його дійсним членом, 1904 р. – почесним), публікуючи у «ЗНТШ» більшість своїх наукових праць, історико-літературних нотаток, рецензій; Франко працював також в Етнографічній Комісії, очолював Філологічну Секцію НТШ (1898–1908 рр.). Саме завдяки Франку і Грушевському НТШ стало фактичною академією наук напередодні війни 1914 р. 1898 р. українська громада урочисто відзначила 25-літній ювілей літературної діяльності Франка.

Покинувши в 1897 р. журналістику, до чого призвела його стаття у віденській газеті «Die Zeit», в якій він назвав Міцкевича поетом зради (Der Dichter des Verrates), Франко повністю віддається спільно з Грушевським і

В. Гнатюком редагуванню «Літературно-Наукового Вісника»; фактично вся редакція була в руках Франка.

Останні роки життя Івана Франка

З 1908 р. стан здоров'я Франка значно погіршився, однак він продовжував працювати до кінця свого життя.

За останній період він написав «Нарис історії українсько-руської літератури» (1910 р.), «Студії над українськими народними піснями» (1913 р.), здійснив велику кількість перекладів з античних поетів.

У 1913 р. вся Україна святкувала

сорокарічний ювілей літературної праці Франка.

Період останнього десятиліття життя Франка – дуже складний. За розповідями сина Андрія: «у цей період батька переслідував дух померлого дідуся, який бив його золотим молотом по руках...» «Протягом 14-ти днів я не міг ані вдень, ані вночі заснути, не міг сидіти, і, коли, проте, не переставав робити, то робив се серед страшного болю» - писав Іван Франко.

За таких обставин, за неповний рік до смерті Франко творить 232 поетичні переклади і переспіви, обсягом близько 7000 поетичних рядків. Помер Іван Франко 28 травня 1916 р. у Львові. Через два дні відбулося кількатисячне урочисте прощання на Личаківському цвинтарі.

Спочату поховали Івана Яковича в чужому склепі. Лише через 10 років останки Франка були перенесені в окрему могилу, відому своїм пам'ятником, на якому Франко-каменярь «лупає сю скалу».

«Дивувалась зима...»

Дивувалась зима

Чом се тають сніги,

Чом леди присли всі

На широкій ріці?

Дивувалась зима:

Чом так слабне вона,

Де той легіт бересь,

Що теплом пронима?

Дивувалась зима:

Як се скрипла земля

Наливаєсь теплом,

Оживає щодня?

Дивувалась зима:

Як посміли над сніг

Проклянутись квітки

Запахуші, дрібні?

І дунула на них

Вітром з уст ледяних,

І пластом почала

Сніг метати на них.

Похилились квітки,

Посумніли, замглись;

Шура-бура пройшла –

Вони знов піднялись.

І найдужче над тим

Дивувалась зима,

Що на цвіт той дрібний

В неї сили нема.

1880 р.

«Ще щебече у садочку соловій...»

Ще щебече у садочку соловій

Пісню люблю весноньці молодій,

Ще щебече, як віддавна щебетав,

Своїм співом весну красную вітав.

Та не так тепер у садочку, як було:

Вечір в маю, співом все село гуло,

По вулиці дівчатонька, наче рій,

На вишеньці висвистує соловій.

Не так нині, як бувало! Півсмерком

Не йдуть селом дівчатонька ходірком,

Не виводять співаночок на весь двір

Соловієві на вишеньці всупір.

Ось з роботи перемучені спішать,

Руки й ноги, мов відрубані, болять,

Не до жартів їм, сердешним, та пісень,

Лиш спочити б, наробившись весь день!

Важко якось соловію щебетать,

Важко весну, хоч як красну, зустрічать,

Голосить природи радість на весь мір,

Наче людському нещастю на докір.

А ще жаль йому й супірниць, що їх спів

По селу враз з його свистом гомонів.

Що то жде їх?... Шлюб з нелюбом, рій дітий,

Та в'їдливая свекруха й муж лихий.

1881 р.

«Ночі безмірнії, ночі безсоннії...»

Ночі безмірнії, ночі безсоннії,

Горе мое!

Мозок наляжуть думки невомоннії,

В серці грижа, мов павук той, полоннії

Сіті снує.

Виром невпинним бажання сердечнії

Рвуться, летять –

Вічно невтишені і безконечнії...!

Мов на свої мене крила безпечнії

Схопить хочять.

Де ви так рветесь, куди ви літаєте,

Думи-орли?

В гості до зірки ви, чень, не бажаєте?

К земним зіркам же ви й стежки не знаєте

Тут по землі.

О моя ясна, блискуча зірничко,

Де ти живеш?

Чи за життя ще я вздрю твоє личко?

Чи аж по смерті на гріб мій, горличко,

Плакать прийдеш?

1882 р.

«Безкраї, чорні і сумні...»

Безкраї, чорні і сумні

За ночами минають ночі,

І безутішому мені

Схід сонця сниться. Бачать очі

Крізь мур тюремний, як лютує

Завзята боротьба в природі.

Ще темний Агріман панує,

Розпершись гордо там, на сході.

Та в царстві своїм чує він

Таємну дрож. Ось легкокрилі,

Мов стріли, до понурих стін

Летять від сходу світла хвилі.

Лютує Агріман, гасить

Ненависне проміння враже,

Та хвиля світла все біжить,

Хоч що він робить, що він каже.

Хитаєсь трон його твердий,

І чуєсь Чорному цареві,

Як Ормузд ясний, молодий

Вже виринає з хвиль рожевих.

1880 р.

Пісня геніїв ночі

По боях земного життя

Чи в повні свіжих сил;
В утомі з довгого пуття
Чи в першій маху крил;
Чи вниз літа склонили скрань,
Чи в серці рай весни, –
Сюди, вандрівче, ти пристань!
Засни! Засни! Засни!
Що земний шлях, що земний бій,
Ненависть і любов?
Тут ніч, тиша і супокій
Без снів і без оков.
Тут болю, ані втіх нема,
Морозу, ні весни,
Тут забуття, спокій і тьма –
Засни! Засни! Засни!
Припадь істотою цілов
Природі до грудий,
Туди верни, відкіль прийшов,
Напій безсмертя пий!
Почате в бою тіло те
Знов в вир бездонний пхни,
Що вічно смерть з життям плете, –
Засни! Засни! Засни!
А дух? Се ж іскорка лишень,
Се огник, нервів рух!
Розпадесь мозок, то й огонь
Погасне, згине дух.
Воскресних не лякайся казок,
Хай для дітей вони!
Остатній бій – побідний крок!
Засни! Засни! Засни!

1882 р.

«Ви плакали фальшивими сльозами...
»Ви плакали фальшивими сльозами
Над мосю недолею, жаліли
Мене, махали жалісно руками,
Та допомогти мені не вміли й не хотіли.
«Жаль бідного! З дороги марно збився
І згиб! Ми се згори вже добре знали!
Дурний був, за пусту роботу, бач, вчепився.

Пам'ятник І. Франко
у Львові

І ось куди його фантазії загнали!»
А другі, ще милосердніші, бисто
Здвигаючи плечима, промовляли:
«Ось до чого веде погане товариство,
Сліпая віра в мрії-ідеали!»
Пожалували всі мене, а далі
Пішли – хто на обід, хто в карти грати,
А хто судить запертих в криміналі,
А я лишивсь під тином умирати. 1880
Не пора Не пора, не пора, не пора
Москалеві й ляхові служити!
Довершилась України кривда стара,
Нам пора для України жить. Не пора,
не пора, не пора
За невігласів лить свою кров
І любити царя, що наш люд обдира, —
Для України наша любов. Не пора, не
пора, не пора
В рідну хату вносити роздор!
Хай пропаде незгоди проклята мара!
Під України єднаймося прапор! Бо
пора ця великая єсть:
У завзятой, важкій боротьбі
Ми поляжем, щоб волю, і щастя, і честь,
Рідний краю, здобути тобі!

1880 р.

«Ось спить дитя, невинний ангел чистий...»
Ось спить дитя, невинний ангел чистий.
Смієсь у сні – се ангел з ним грає...
Сплакне у сні – се ангел, в облак млистый
Розплившись, манить його й щезає.
І сон отсей нестертий, віковистий
В душі його по собі слід лишає:
З дитячих снів той ангел променистий
Раз в раз бажання, тугу в нім збуджає.
Рвесь молодець від батька і від мами
Чогось шукати десь в чужій чужині,
А ангел з далі кличе: «Далі! Далі!»
Любві, надії він спішить стежками,
Там плід здобуде, тут лиш квіти зв'ялі,
А ангел з далі кличе: «Далі! Далі!»

1881 р.

Жак Рупнік:

«Коли імперія розвалюється, потрібні десятиліття, щоб установився новий порядок і настала стабілізація»

Напередодні своєї лекції в Києві французький дослідник повоєнної Східної Європи розмовляє із Тижнем про значення українського конфлікту для майбутнього ЄС, динаміку постімперської трансформації на наших теренах та можливості нової консолідації європейців перед лицем абсолютно нових спільних викликів.

У. Т.: Очевидно, що концепт Центральної Європи, сформульований Міланом Кундерою, вичерпав себе. Чи існує вона як така й досі? Якщо так, то де міститься?

– Справді, це найважче – визначити, де ж він, отой Центр. Скажіть мені, де, на ваш погляд, Центральна Європа, і я скажу, хто ви. Якщо перечитати всю літературу із цього

питання й проаналізувати дебати між інтелектуалами від 1970-х років, то виявиться, що визначень дуже багато й усі вони різні. Найвідоміше, звичайно, належить Міланові Кундері, який говорив про Центральну Європу як викрадення Заходу. Слова, написані на початку 1980-х, віддзеркалювали його власне бачення трагедії тієї частини Європи, яка культурно належала до Заходу, політично – до Сходу, а географічно – до Центру. Звичайно, що для тих країн, про які говорив Кундера, 1989 рік був шансом примиритися зі своїм географічним, культурним і політичним становищем.

Запитайте про Центральну Європу угорця – він окреслить її як своєрідний придунайський ареал. Власне, для нього це ті місця, де є угорські меншини. Увага поляка зосередиться на просторі між Німеччиною та РФ. Але територія, де Росія починається й закінчується – це Україна, і саме тут сьогодні стоїть найбільший

знак питання. Поняття Центральної Європи використовують, а подекуди й зловживають ним для специфічних політичних цілей. Дебати з того питання завжди жваві, бо йдеться про лінію кордону між політикою ідентичності, з одного боку, й геополітикою – із другого.

У. Т.: 1989 рік ви свого часу назвали політичною подією для цілого світу, що вплинула як на просування демократії, так і на дальшу долю Європи як такої. Чим для планети стали події – 2014-го в Україні? Йдеться про незначний, локальний конфлікт чи про події, які підірвали архітектуру більшості сучасних міжнародних договорів?

– Ситуація, яку ми спостерігаємо в останні роки, – це доведення до кінця процесів, розпочатих у 1989–1991рр. Йдеться про постімперський синдром, який Україна нині драматично переживає. Річ у тім, що то не суто місцева її проблема, а питання міжнародного порядку після холодної війни. Оптимісти можуть передбачати, що імперія розвалиться і, як я зазначив, станеться це легко й мирно. Але з якого дива саме так? Цілком випадково рушійні сили, які повалили СРСР, виявилися не на периферії, а в самісінькому центрі.

Це справа рук Єльцина, який змагався за владу з Горбачовим. Той був партійним лідером, Єльцин – першим обраним президентом Росії. Саме тому все сталося швидко і обійшлося без постімперського синдрому, намагання відновити кордони й відносини, притаманні імперії після її колапсу. Звучить чудово, але тут криється глибока омана. Нині, на 20 років пізніше, ми бачимо своєрідний постшоковий стан після розвалу імперії та припинення існування певної політичної системи. Все це таїть серйозні ризики, і саме тому є питанням не лише для України, а й для Європи, бо йдеться про порядок після 1989-го, який нині піддано сумніву.

У. Т.: У статті «Розділений посткомунізм» ви віднесли Україну разом із Білоруссю до анклавів, в якому події, зокрема й демократичні трансформації, прямо залежать від того, що відбувається в Росії. Чи не змінилася ваша позиція в цьому питанні за останній час? Невже Україна не має нині жодних альтернатив для власного самовизначення й руху далі?

– Це величезне питання про величезну територію. Щоправда, коли подивитися на західну периферію Росії, можна виявити три пострадянські траєкторії. Країни Балтії трансформувалися дуже швидко, рухаючись у бік демократичної політичної системи, і тому змогли швидко влитися до ЄС. А Україна перебуває між першою та другою моделлю, в незакінченому перехідному етапі. І все те у вас відбувається за сценарієм «крок уперед – два назад». Маєте гібридний процес трансформації і такий самий політичний режим, котрий, очевидно, не є ліберальною демократією, хоча й не суто авторитарний. І назване уможливорює зміни. Це те, чим була Помаранчева революція 2004-го. Процес трансформування України не був дуже успішним і породив олігархічну напівавторитарну-напівдемократичну систему, проте нині є шанс нарешті перемогти й завершити постімперські трансформації. Пригадую розмову з Вацлавом Гавелом 10 років тому, коли я запитав його про зіставність 1989-го та Помаранчевої революції. Він сказав, що порівнювати в принципі можна, бо й там, і там на вулиці вийшли люди, які мирно вимагали змін і були такі мотивовані та наполегливі, що дочекалися розвалу режиму.

Проте різниця значно істотніша. Вона в тому, що революція 1989-го була проти комунізму, а Помаранчева – проти посткомунізму. Останній, за Гавелом, це суміш авторитарного режиму й мафіозного капіталізму. Ця дефініція розкриває суть явища, бо 10 років тому не йшлося про ті самі проблеми, що 1989-го. Помаранчева революція закінчилася не провалом, але абсолютно не тим, чого від неї очікували. Нині відбувається третя фаза трансформацій, яка стосується не лише незадоволення внутрішнім станом тутешньої демократії, а й

певного геополітичного вибору. Нині питання в тому, обрати ЄС чи Митний союз. Власне, саме Путін форсує і тисне, щоб вибір було зроблено, і це призвело до трагічних подій під час Революції гідності. Саме в тому і є найбільша відмінність від усього, що ми мали в Центральній Європі, бо ще ніколи не йшлося про вибір між ЄС та Росією. Тому за Україною сьогодні спостерігають звідусіль із величезним занепокоєнням, увагою та симпатією, бо кожен розуміє: її громадяни вийшли на вулиці через те, що їхній вибір, як було сказано, не схвалив великий географічний сусід. Усе це призвело до драматичних політичних потрясінь, які нині переживає ваша країна.

У. Т.: Історик Тімоті Снайдер та папський нунцій у Києві Томас Ґалліксон солідарні в тому, що агресія Росії нині спрямована не так на окупацію України, як на розвал ЄС через розвиток внутрішніх протиріч, які й так існували в об'єднаній Європі, а нині посилюються. Чи усвідомлює Європа, що для когось вона є ворогом? Як до цього ставляться в Парижі й, скажімо, Празі? Що збираються робити з таким станом речей?

– Єдність протилежностей – ось у чому полягає краса ЄС. Це вільний, підкреслюю, союз демократичних націй, які хочуть мати взаємні не тільки економічний простір та ринки, а й розвиток інституцій, правових норм, а також вектор міжнародної політики. Це найскладніша частина. У випадку України треба розмежувати дві речі. Євросоюз та його члени одноголосно засудили анексію Криму, бо то перший випадок від часів Другої світової війни, коли кордони країни змінено силою. Мова про небезпечний прецедент і річ, неприйнятну для ЄС. У цьому сенсі Євросоюз об'єднаний навколо такої проблеми. Утім, є низка проектів, що робити з нинішньою ситуацією в Україні, яку більшість не надто добре розуміє, боячись можливого силового вирішення. Як і зазвичай, тут намагаються знайти компроміс, прийнятний для основної маси європейських країн. Спільний рівень занепокоєння засвідчила делегація міністрів закордонних справ, які відвідали Україну 21 лютого цього року. То були очільники французького, польського та німецького МЗС, які репрезентували європейський консенсус. Ведучи мову про усвідомлення європейцями того, що для когось вони є ворогами, звернімося до їхнього розуміння Євросоюзу як такого. Мир – головний здобуток Європейського Союзу, який не узгоджується з тією ситуацією, що виникла в Україні й може повторитися деінде. То своєрідні тривожні сигнали, які звертають увагу ЄС на те, що бувають випадки, коли треба показати свою силу, бо стикаєшся з такими політичними гравцями, які мислять лише силовими термінами. Це абсолютно нова для Євросоюзу ситуація, дзвінок, який спонукає замислитися про майбутню зовнішню та безпекову політику.

У. Т.: Чи можливий, на вашу думку, знову великий переділ Європи, як наприкінці Другої світової? Згадаймо, що тоді про права невеликих народів, як-от українці чи литовці, не згадали взагалі. Чи можливо щось подібне прогнозувати нині?

– Я не прихильник таких паралелей. Те, що ми спостерігаємо сьогодні, – постімперська реконфігурація простору Європи. Справді, процес забрав чверть століття, і кінець історії ще не настав. Нині бачимо намагання перелицювати пострадянську сферу впливу, і це не лише проблема для європейської безпеки, а й підґрунтя нинішньої української кризи. Окрім того, йдеться про постімперську ідентичність Росії, її бажання чи небажання працювати в Європі як проєкті, базованому на співпраці, котрий сприймається як загроза. І це трагічно для України, бо вона перебуває у статусі тестового майданчика тієї реконфігурації. Європейці не знають, що з цим робити, бо ЄС не був готовий до такої дилеми. Побачимо, що з того всього вийде. Можу припустити, що їм доведеться серйозно врахувати моменти зовнішньої політики, аби не відставати в таких важливих питаннях, як Україна.

Інноваційний підхід до навчання молодших школярів – основа успіху у виконанні вимог Державного стандарту початкової загальної освіти

Сьогодні початкова школа, як і все суспільство, переживає період великих змін, демократичні перетворення в Україні, нова філософія освіти формують нові підходи до розвитку особистості молодшого школяра. Фундаментальність освіти полягає не лише у міцності знань, а й у формуванні ключових компетентностей: здоров'язберігаючих, загальнокультурних, громадянських, підприємницьких, інформаційно-комунікативних, уміння вчитися. Одним зі шляхів модернізації освітньої системи України є впровадження у навчальний процес інноваційних педагогічних технологій і методів. Інновації (італ. *Innovazione* – новизна, нововведення) – це нові форми організації діяльності й управління, нові види технологій, які охоплюють різні сфери життєдіяльності людства. Інноваційний процес в освіті – це сукупність послідовних, цілеспрямованих дій, спрямованих на її оновлення, модифікацію мети, змісту, організації, форм і методів навчання та виховання, адаптації навчального процесу до нових суспільно-історичних умов. Інноваційні процеси є механізмом інтенсивного розвитку школи та педагогіки, і реалізуватися вони повинні як на рівні педагогічних програм, так і на рівні навчального закладу, системи управління освітою. Пошуки інноваційних технологій, впровадження їх у формування і розвитку життєвої компетентності учня в умовах сучасної освіти є поштовхом і до професійного й творчого зростання вчителя. Очевидно, що необхідно раз і назавжди відмовитися від старих авторитарних, репродуктивних методів навчання і виховання, від шаблонних стереотипів. Основою навчально-педагогічного процесу має бути атмосфера довіри і поваги між учнями і вчителем, адже учень чекає від учителя розуміння своїх проблем, прагнень, учитель для учня – це авторитетний носій знань і приклад для наслідування, водночас світ дитинства не такий, як світ дорослих, а тому вчителі повинні вміти жити в ньому разом з дітьми, а не посліпати тягти їх у доросле життя. В умовах сучасних суспільних змін, системних змін у структурі середньої освіти, переосмислення пріоритетів навчання, ролі учня як суб'єкта навчально-виховного процесу, педагоги повинні шукати нетрадиційні підходи до вирішення

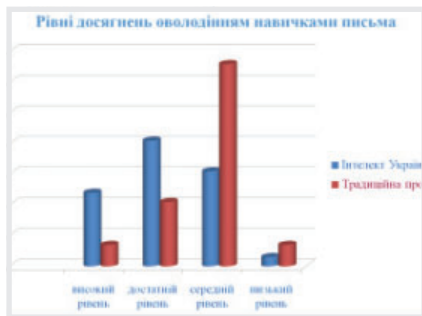
освітніх проблем, до організації інноваційних процесів і управління ними. НВК № 66 є одним з провідних загальноосвітніх навчальних закладів у Дніпропетровській області, що активно застосовує освітні інновації у навчальному процесі. НВК № 66 – це приклад сучасної української школи, де робота за новим Державним стандартом початкової загальної освіти ґрунтується на загальнолюдських цінностях та принципах демократії, гуманізму, громадянської свідомості, яка має своє творче обличчя, розвивається як відкрита, самоорганізована система, активно впроваджує інноваційні навчальні проекти, програми у педагогічний процес молодшої школи. І дуже важливо не лише переймати позитивні тенденції, а й ділитися своїм досвідом в управлінні інноваційними педагогічними процесами в початковій школі.

На сьогодні актуальною проблемою суспільства є збереження інтелекту й формування еліти країни. Початкова школа НВК №66 має великий досвід щодо виявлення обдарованих дітей і формує своєрідний банк даних таких учнів, яких відбирають під час навчального процесу, залучають до участі в олімпіадах, конкурсах тощо, що, у свою чергу, впливає на зростання престижу школи. Пріоритетом у формуванні навчальних програм для адміністрації школи, безумовно, є демократичність у виборі навчальних програм і свобода творчості і вчителя, і учня, учитель сам обирає чи створює свою програму навчання. Щороку набір першокласників здійснюється за кількома програмами, що дає змогу батькам порівнювати й обирати не за критеріями суб'єктивними, а об'єктивними (характеристика програми, методи навчання, методична база, очікувані результати, навантаження, власне педагогічний процес). Провідна роль в інноваційній початковій освіті України належить науково-педагогічному проекту «Інтелект України», який спрямований на реалізацію Державної цільової програми роботи з обдарованою молоддю і передбачає створення системи виховання інтелектуальної еліти нації, без якої розв'язання складних завдань розбудови могутньої, конкурентоспроможної на світовій арені держави є неможливим. У Дніпропетровській області кілька

шкіл працюють за цією експериментальною програмою. Першими вчителями-новаторами у НВК № 66, які почали втілювати в практику роботи початкової школи нові підходи у змісті роботи з академічно обдарованими дітьми, є Курило В.А., Дмитрієва С.В., Камардіна А.І., Підопригора В.М., які забезпечують кожній дитині такі умови, за яких вона могла б повною мірою реалізувати свої потенційні можливості.

Уроки, які проводять учителі-новатори, будуються за принципом інтеграції, створення умов для розвитку пізнавальної активності, діяльнісного підходу та формування розумових дій. Розвиток учнів відбувається прискореним темпом. Діти задоволені своєю діяльністю, підвищується рівень індивідуальних досягнень учнів в освітніх галузях, до яких у них є здібності, та рівень оволодіння дітьми предметними і спеціальними компетенціями. Специфіка навчання учителями НВК № 66 за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» полягає у використанні оригінальних пояснень, перегляді наявних відомостей, пошуку нових змістів і альтернативних інтерпретацій, що сприяє формуванню в учнів особистісного підходу до вивчення різних галузей знань, а також рефлексивного плану свідомості. Кожна обдарована дитина – унікальна. Висновки про обдарованість дитини можна робити тільки на підставі великої кількості здобутих результатів такої дитини. Наведемо приклад навчальних досягнень 1 класу. Щоб побачити реальну картину формування культури писемного мовлення, було проведено діагностування першокласників з письма за традиційною системою та за проектом «Інтелект України»: зріз списування тексту, володіння поняттями «звук», «голосні звуки», «приголосні звуки» та схематичне позначення їх на письмі. Усі учні НПП «Інтелект України» впоралися зі списуванням тексту, оволоділи основними поняттями та продемонстрували каліграфію на достатньому рівні.

Щодо математики, діти добре знають таблицю додавання і віднімання (у межах 10: на високому рівні знають 52% учнів, на достатньому – інші 48% учнів), розрізняють типи математичних задач (розв'язують алгебраїчні задачі, на знаходження суми, на знаходження остачі), володіють

термінологією і науковими поняттями. Навички читання є одними з головних у молодшій школі. Досвід роботи за методикою НПП «Інтелект України» дозволяє стверджувати, що програма розвиває навички самостійної читацької діяльності, дозволяє досягти високого рівня швидкості й правильності читання (у 100% учнів, інтонування, виразність), розуміння та усвідомлення прочитаного (логічні наголоси, уміння переказати, передати деталі), а також сформуванню базовий рівень літературознавчої компетенції у молодших школярів. Так, максимальний результат у 1 класі – 138 слів, у 2 класі – 187 слів, у 3 класі – 268 слів. Уже у першому класі діти володіють літературними поняттями «казка», «народна казка»,

«літературна казка», «сюжет казки», «персонажі», «заголовок».

Діти, які навчаються за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» демонструють високий рівень загальної ерудиції та результати знань з базових предметів. Наприклад, усі першокласники знають географічне розташування України, її сусідів і вміють показати їх на карті; знають материки й океани та їх розташування та ін. З 1996 року в НВК № 66 запроваджено систему розвивального навчання Д. Ельконіна – В. Давидова, яка ставить за мету забезпечення учнів психологічними засобами вирішення завдань життєвого самовизначення, подолання кризи переходу молодших школярів до основної школи, ліквідацію концентричності у навчанні. Уроки за цією програмою, будуються як ланцюг досліджень, здійснюваних самими дітьми. У класі виникає соціальне середовище, у якому дитина стверджує себе як цілісна особистість, індивідуальність.

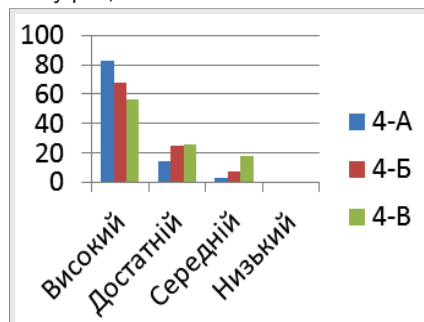
А педагогічне спілкування вчителя з учнем, учня з учнями набуває характеру співробітництва.

Головною метою розвивального навчання є формування «уміння вчитися» – загальної здібності, яка дозволяє учням у майбутньому самостійно оволодівати будь-якими знаннями. Особливості змісту програми:

- учні передусім засвоюють загальні наукові поняття, а згодом – часткові; - зміст спрямований на введення дітей у науку, а не тільки на придбання певних умінь і навичок;

- педагогічне спілкування вчителя з учнем, учня з учнями набуває характеру співробітництва;

- у класі виникає середовище, у якому дитина стверджує себе як цілісна особистість, індивідуальність. Система РН базується на пізнавальному інтересі дитини, він становить основний внутрішній мотив навчання. На своїх уроках учитель (Ясногор С.М.) створює ситуації, які актуалізують пізнавальний інтерес, спонукають учня до пошуку того або іншого способу вирішення навчального завдання. Про високу результативність свідчить аналіз підсумкових контрольних робіт учнів 4-А класу у 2012-2013 навчальному році.

Підсумкова контрольна робота з математики.

Не менш цікавою та корисною є програма розвивального навчання «Росток», яка сприяє розвитку особистості учня, навчальному дослідженню моделей світу,

формуванню життєвих компетентностей. Впровадження програми розвивального навчання «Росток» допомагає реалізовувати наступні дидактичні принципи: принцип діяльності, принцип безперервності, принцип цілісного уявлення про світ, принцип мінімаксу, принцип психологічної комфортності, принцип варіативності, принцип творчості.

10 років НВК впроваджує програму розвивального навчання «Росток», в основі якої лежить когнітивний метод. Математичні поняття й відношення між ними не даються дітям у готовому вигляді. Діти «відкривають» їх самі у процесі самостійної дослідницької діяльності. Структура уроку, яку використовує учитель в.к. Мотузко Л. П. Комплексна програма розвитку «Росток» орієнтована на розвиток духовного потенціалу особистості дитини, її творчих здібностей та інтересу до предмета. Наші діти досліджують моделі світу, розвиваються як особистість. Під час вивчення предмету «Навколишній світ» відбувається формування уявлення учнів про цілісність світу, його єдність, взаємозв'язків, взаємозалежності, властивості, закономірності; формування теоретичних та емпіричних понять; формування наукового світогляду; формування екологічної культури, уявленнє про місце людини в природі як її невід'ємної частини; засвоєння традицій українського народу у взаємо-відносинах людини з природою; забезпечення єдності інтелектуального та емоційного сприйняття природи, заохочення учнів до практичної природоохоронної діяльності; виховання моральної спрямованості особистості, усвідомлення учнями етичних та естетичних норм поведінки в усіх напрямках життєдіяльності; створення умов для різнобічного (розвитку учнів, формування в кожному учні творчої особистості). Для активізації розумової діяльності учнів НВК №66 використовуються ефективні форми організації робо-

ти (евристичні бесіди, робота в парах, групах, проектна методика та ін.). На уроках постійно створюються проблемні ситуації, які самостійно розв'язуються учнями в процесі навчання. Учитель лише направляє дітей, вмiло керуючи їхньою діяльністю на уроці, створює ситуацію успіху.

Володіють технологією когнітивного методу вчителі Курило В.А., Мотузко Л.П., Камардіна А.І., Костюченко О.О. Потенціал продуктивних методик та технологій є дуже високим і реалізація його безпосереднім чином впливає на досягнення такого результату як компетентність. Продуктивне навчання забезпечує засвоєння знань та умінь, володіючи якими учень знаходить підґрунтя для свого подальшого життя. Один клас в паралелі працює за програмою «Росток». Це творчі колективи з високою продуктивністю. Переможці олімпіад, різноманітних конкурсів («Кенгуру», «Колосок») – це учні класу «Росток». Слід зауважити, що з 2001 року (13 років) НВК № 66 впроваджує особистісно-орієнтовану програму «Крок за кроком» з 1 класу. Ця програма є новою моделлю освіти дітей дошкільного і шкільного віку, в основі якої – цінності демократії. Програма ґрунтується на кращих європейських та американських традиціях освіти і поєднує їх з традиціями вітчизняної педагогіки. Програма сприяє вихованню рис, необхідних для життя в демократичному суспільстві: уміння критично мислити, самостійно здійснювати вибір, вирішувати проблеми, сприймати себе як частину спільноти, країни, світу.

Модель програми включає обов'язкові компоненти:

- участь родини;
- розгорнуті практичні заняття, які демонструють увагу до психологічних особливостей дитини;
- навчання дітей з урахуванням їх індивідуальних можливостей;
- центри діяльності в групах;
- виховання поведінки та методична підтримка вчителя. Дитина, згідно з концепцією програми «Крок за кроком», є центром навчального процесу. Учителі початкових класів нашого навчального закладу здійснюють індивідуальний підхід до навчання і виховання, організують центри діяльності, активно залучають родини до співпраці. Так, наприклад, старший учитель Підпригора В.М. під час проведення інтегрованого дня з теми «Сім'я як чинник здоров'я» провела ранкову зустріч, на якій разом з дітьми створили інтелектуальні павутинки слів «сім'я» та «здоров'я», організувала роботу центрів «Мовний центр», «Центр Довкілля», «Ми-

стецький центр» та залучила до співпраці батьків щодо виготовлення емблеми родини та родинного дерева. Піклування один про одного, відчуття безпеки, якої вистачає для того, щоб ділитися важливими ідеями та досвідом, готовність допомагати друзям – це саме ті якості, що віддзеркалюють сутність особистісно-орієнтованого навчання «Крок за кроком». Частиною навчально-виховного процесу у НВК № 66 є проведення традиційних ранкових зустрічей, на яких учителі вчать дітей вітати один одного, обмінюватися новинами, пізнавальною інформацією, працювати у команді, що дає можливість дитині відчувати себе особистістю, розкрити себе та пізнати інших, що дуже важливо з боку соціалізації дитини та її функціонування у суспільстві. З метою накопичення методичних матеріалів та позитивного педагогічного досвіду учителі початкових класів НВК № 66 створили власну збірку «Ранкові зустрічі». Одним з улюблених навчальних предметів молодших школярів є предмет «Довкілля». Освітня програма «Довкілля» почала впроваджуватися в Україні з 1990 року, а незабаром і в нашій школі. Зараз модель освіти «Довкілля» – це сотні шкіл, десятки підручників для учнів і вчителів. На уроках дитина задовольняє свою потребу у пізнанні свого життєвого середовища через спостереження, дослідництво, конструювання, моделювання, гру, художнє представлення знань (малювання, складання казок та розповідей, екологічні свята «День Довкілля», «Моя родина – моя колиска»).

Учителі Дубранова В.А., Дмитрієва С.В., Крикун Л.О., Курило В.А., Підпригора В.М. навчають учнів бути спостережливими, вмiти здобувати нові знання, розвивають цілісність і свідомість дитини, вмiло перетворюють дитяче мислення в розум соціально зрілої особистості. Освітня програма «Довкілля» сприяє розвитку спостереження, формування навичок дослідницької роботи учнів, екологічного виховання. Мета курсу: розвиток спостережливості, формування навичок дослідницької роботи учнів, створення у дітей образів «Світ», «Я», «Я у світі», розвиток цілісності і свідомості дитини у довіллі, перетворення дитячого мислення в розум соціально зрілої особистості, здійснення екологічного виховання як умови духовного та фізичного здоров'я людини. Реалізуючи освітню програму «Довкілля», учителі початкових класів проводять цікаві екологічні свята, уроки серед природи, тематичні виставки моделей, малюнків, презентації повідомлень, разом з дітьми проводять експерименти та

досліди. Учитель-методист Дубранова В.А. створила збірку «Формування комунікативних компетентностей під час роботи в групах на уроках довіллі», де поділилася досвідом та розробками уроків зі своїми колегами. Навчаючи учнів молодшого шкільного віку, сьогодні ми не орієнтуємось на середньостатистичного учня, а маємо вихід на індивідуальну життєву траєкторію розвитку та саморозвитку, врахування потреб дитини. Тому діти молодшої школи є активними учасниками та призерами Міжнародної олімпіади з базових предметів, Міжнародного математичного конкурсу «Кенгуру» (15 учнів мали добрий результат), Всеукраїнського природничого конкурсу «Колосок» (2 – «Золотий колосок», 37 – «Срібний колосок»), «Соняшник» (2 дипломи), «Патріот» (1 золотий сертифікат), 1 бронзовий сертифікат), конкурсу знавців української мови імені П. Яцика, щорічних шкільних олімпіад. Тип навчання у НВК побудований на активних та інтерактивних методах і має інноваційний характер. Учителі початкових класів зосередили свою увагу на пошуку та впровадженні нових форм і методів, аналізі накопиченого досвіду і можливостей його використання, результатами якого є методичні посібники «Програма «Крок за кроком».

Ранкові зустрічі, «Пізнай себе (громадянське виховання дошкільнят)», «Нестандартні уроки», «Батьківський всебуч (родинне виховання)» та мультимедійні презентації проектів програм.

Колектив вчителів початкових класів намагається виховати здорову, творчу, компетентну особистість – громадянина України – носія національних цінностей, загальнолюдських, наукових, філософських надбань, що живе в гармонії з природою, сама з собою, вмiє самовизначитися і самореалізуватися. Досягти цієї мети допомагають створене в початковій школі середовище педагогічного партнерства і модель взаємодії дитина-педагог-батьки.

Практика роботи початкової школи доводить, що результативність та успішність молодших школярів НВК № 66 залежить від продуманого планування роботи, створення в педагогічному колективі творчої атмосфери, систематизації знань педагогів, підвищення їхньої майстерності та впровадження в практику інноваційних технологій.

Своїм гаслом наші учителі мають слова В.О. Сухомлинського про те, що у серці кожної дитини звучить своя струна. Наше завдання – почути це звучання, зазвучати в унісон, закохати в себе кожну дитину, і вона піде за нами.

З КАТОРТИ УКРАЇНСЬКИХ ПАТРІОТІВ

"Семененка багато людей любило, але вища від любови стояла пошана, і тому ніколи не було амікошонства, завжди зберігався сенс дистанції. Він був — психологічно — пан, — з тих, про кого він сам написав, що вони "виростали без комплексу менше-вартості". Він був народжений, щоб стати президентом або прем'єром України."

Юрій Шевельов

1 червня 1978 року у Нью-Йорку помер Олександр Платонович Семененко, в еміграції Oleksander Semenenko – адвокат, письменник-мемуарист, другий за ліком бургомістр окупованого німцями Харкова.

Народився він у Єлисаветграді в родині урядовця. Після закінчення гімназії вступив на юридичний факультет Одеського університету. Брав участь у русі. Продовжив навчання в Київському університеті. Співпрацював із Центральною Радою. Згодом учився на юридичному факультеті Інституту народного господарства у Харкові, де нарешті і отримав диплом правника. У травні 1925 року стає членом Харківської Колегії адвокатів. Сумлінним ставленням до діла і порядністю зробив собі ім'я.

Вивчав іноземні мови, любив мистецтво: літературу, музику, театр, особливо знав багатьох видатних діячів культури.

У цей час Василь (Еллан) Блакитний запропонував йому підробляти в Наркоматі закордонних справ перекладачем з російської на українську мову.

1935 року одружився з освіченою і порядною жінкою виняткової вроди, полячкою за походженням, Марією Романівною Звісіляк. Дітей подружжя не мало.

1937 року Семененка заарештовано на підставі наклепу як причетного до міфічної терористичної організації. Тоді він зміг довести абсолютну безпідставність арешту і був звільнений з тюрми. Але в січні 1938-го його знову заарештовують і вимагають підписати сфабриковане «зізнання» в антисоветській діяльності. Семененко відмовляється і чекає на суворий вирок, можливо, присуд до смерті, та раптом - «зміна караулу»: Єжова заступає Берія, і Семененка амністують 7 листопада 1939 року як жертву «єжовщини».

Саме у в'язниці Олександр Платонович востаннє зустрівся зі своїм другом - Гнатом Мартиновичем Хоткевичем, який невдовзі був розстріляний.

1941-го року Семененко уник примусової евакуації і залишився в окупованому Харкові.

Коли організувалася Харківська міська управа, Олександр Платонович одразу включився в її роботу. Спочатку очолив правничий відділ і був заступником обербургомістра Олексія

Крамаренка з правових питань, потім, наприкінці квітня 1942 року, зайняв посаду міського голови.

Прихід Семененка до влади означав повну перемогу українських патріотів Харкова, які об'єдналися навколо нього. Саме вони зайняли більшість ключових посад у міській управі. Гостра боротьба всередині міської управи трохи вщухла. Нова місцева влада намагалася виключити легальними шляхами формувати український вигляд міста, встановити громадський порядок, дбати про розвиток початкової школи, культурних установ і церкви, забезпечити населення продовольством.

Семененко видає низку обов'язкових до виконання розпоряджень, які мали позитивні наслідки. Найсамперед було забезпечено належний санітарний стан міста, що було особливо важливо з настанням теплих днів. Він реорганізував адміністративний поділ Харкова, скоротив штати управи, упорядкував торгівлю на ринках. Однак першочерговим завданням була боротьба з голодом. Відкрилися безкоштовні і недорогі їдальні, хоча обіди там були вкрай погані. Щоб хоч якось вберегти населення від голодної смерті, стали давати земельні ділянки. У місті введено продовольчі картки, за якими, хоча й не регулярно, можна було отримати мізерний пайок. Відкрилися початкові школи, дитячі садки, медичні установи. На короткій час пушено трамвай, але в першому вагонах мали право їздити тільки німці. У деяких районах з'явилася електрика, пішла вода. Відкрився кінотеатр, у якому один з ранкових сеансів призначався виключно для місцевого населення. Природно, демонструвалася німецька хроніка про перемоги Німеччини на східному фронті. Відкрився зоологічний сад.

Виходила газета «Нова Україна», Семененко дописує до неї - публікації «Наше місто», «Перша річниця», «Спокойно оцінювати дійсність», «Віра в майбутнє».

Олександр Платонович аж ніяк не нагадував бюрократа, а тим паче не був ним. Його інтелігентність, обшир знань, тактовність і дипломатичність справляли враження навіть на вищих осіб німецького військового керівництва.

В серпні 1943 року наближення советських військ до Харкова змусило Семененка евакуюватись на Захід, але він встиг зробити ще одну корисну справу: вивіз архів Хоткевича до Львова, де він і зберігався. Стоячи на пероні вокзалу, на запитання, куди ж він їде, Семененко з посмішкою відповів: «У краще майбутнє».

У Німеччині Семененко працював у Східному міністерстві. Після капітуляції

Німеччини він перебував в англійській зоні окупації під ім'ям Олексія Знеменка. Разом із дружиною він врятувався від примусової депортації і виїхав до Бразилії. Советський уряд прагнув відшукати і повернути колишнього обербургомістра, міністр закордонних справ Вишинський в рамках ООН неодноразово звертався до західних держав із вимогою видати «військового злочинця», але жодної відповіді на ці заяви так і не було отримано.

У Бразилії Семененко працював комівояжером, доки Михайло Ветухів, Президент Української Вільної Академії Наук у США, не розшукав його. 1960 року Ветухів запросив Олександра Платоновича до Нью-Йорку, де той став співробітником УВАН.

Обраний головою фундації створеного ним фонду для дослідження Голодомору 1932 - 1933 років, Семененко багато зробив для правдивого відтворення трагічних подій того періоду. Весь час поповнював свою «шевченкіану».

Вже в еміграції Семененко зробив культурницький крок виняткової ваги – написав вкрай цікаву книгу спогадів «Харків, Харків...», яка вийшла 1976 року у видавництві «Сучасність» у Мюнхені. Раніше, 1961 року, в числі 6 цього журналу він надрукував статтю «Нарком'юст Скрипник».

Похований Олександр Платонович на українському православному цвинтарі в Баунд-Бруку, штат Нью-Джерсі.

Всі, хто знав Семененка, з повагою згадують його.

Галина Хоткевич: «Так тепло стає мені на душі, коли згадую Олександра Платоновича, друга моїх батьків, світлу і талановиту людину».

Юрій Шевельов: «Я можу собі уявити Кубійовича міністром пропаганди, Ветухова – міністром торгівлі або закордонних справ. Семененкові – роль президента... Я не можу уявити Семененка битим і катованим, зашовшленим арештантом, як і неголеним».

Оксана Соловей: «Семененко був цікавою людиною, з яким розумом. Прекрасно освічений (володів декількома мовами), з європейськими манерами – джентльмен. Дотепний і з гострим почуттям гумору. Кожна розмова з ним приносила задоволення».

І ще кілька рідків з цитованого вище нариса Юрія Шевельова: "Своїм темпераментом, культурним рівнем, усім психологічним складом адвокат Олександр Семененко був створений на ролю Тьєра, Гамбетти чи Аденауера. Але йому не судилося її виконати. Мабуть, не збереглися рукописи його промов на судових засіданнях Харкова, Києва й Москви. Його образ можна відтворювати головне зі спогадів тих, хто його знав, але це матеріал крихкий, нетривкий і суб'єктивний, осо-

бливо якщо не зафіксувати його на письмі й у друку. На щастя, Семененко за кілька років перед смертю написав книжку вінєст про людей, що з ними він зустрічався - "Харків, Харків..." З неї будуть вичитувати свідчення про його сучасників, шукати образ епохи, в яку він жив. Про себе він там написав мало і скупо, про багато епізодів біографії бракує навіть згадки. Але з книжки можна вичитати риси його образу.

**Олександр Семененко
НАШЕ МІСТО**

Харків, «Нова Україна», 26 липня 1942.

Харківській Управі довелося починати свою роботу в дуже тяжких умовах, буквально на руїнах.

Не було грошей платити робітникам міського самоврядування, працювати їм доводилося в жахливо-холодних приміщеннях, але люди працювали чесно і самовіддано, починаючи від самих професорів і кінчаючи простим чорноробом.

Почуттям глибокої вдячності треба згадати і тих інтелігентів, що, не лякаючись холоду і голоду, взялися до відновлення міського життя, і тих робітників міських підприємств, що своїми руками відбудували зруйновані електровні, і тих інженерів, що поруч з робітниками, не знаючи відпочинку ні вдень, ні вночі, засукавши рукава своїх блуз, у братерському єднанні працювали для рідного щастя. Скрізь на відповідальних ділянках міського господарства стоять люди, що знають, люблять свого справу. З тими чесними і працюючими людьми ми переборемо злидні й руїну.

Сьогодні працює вже багато частин того складного організму, що зветься великим містом. Водогін дає воду всім районам, пішов трамвай, працюють лазні, впорядковано вулиці й майдани, налагоджено роботу в лікарнях і по дитячих установах, починають працювати школи. Разом з тим дедалі зникають ті елементи неорганізованості, що були неминучі, коли праця починалася наново та й без будь-яких коштів в умовах фронту.

Тепер завдання Миської Управи полягає вже в тому, щоб поліпшувати роботу в усіх галузях міського господарства.

Почати довелося з внутрішньої організації самої Управи.

Для того, щоб сам апарат Управи коштував дешевше, довелося скоротити число співробітників Управи, ліквідувати відділи, що вже виконали своє завдання і тепер непотрібні.

Так само реорганізовано районів управи міста. По великих містах розподіл на райони є конче погрібний, щоб краще керувати різними галузями міського життя.

Під час вступу німецького війська в Харкові було утворено 19 районних управ.

В перші місяці, коли у людности виникла безліч справ, такі дрібні районів управи були потрібні. Вони виправдовували себе в той час осо-

бливо тим, що легко і швидко могли виконувати різноманітні вимоги, зв'язані з потребами воєнного часу.

Тепер, коли життя дедалі нормалізувалося і фронт відійшов від нас на сотні кілометрів, повсталала потреба раціоналістичніше побудувати роботу районних управ. Їх треба більше зв'язати з Миською Управою, більше поставити під її контроль, щоб робота міського самоврядування в цілому була підпорядкована одному керівництву.

Крім того, бюджет нашого міста з його обмеженими фінансовими можливостями дошкульно відчував на собі великий апарат районних управ. Цим досягнуто кращої підпорядкованості окремих районів міста керівництву Миської Управи, зменшено зайві витрати і поліпшено роботу міського господарства. Тепер Харків буде поділений на такі райони:

- 1 - Шевченківський (колишній 13),
- 2 - Нагірний (колишній 3, 4, 17),
- 3 - Немишлянський (колишній 1, 15),
- 4 - Петінський (колишній 8, 9, 18),
- 5 - Квітко-Основ'янський (колишній 2, 11, 19),
- 6 - Благовіщенський (колишній 5, 6),
- 7 - Ново-Баварський (колишній 7),
- 8 - Холодногорський (колишній 14, 16),
- 9 - Тракторний (колишній 10),
- 10 - Полтавський (колишній 12).

Працівники, що звільнилися внаслідок нового розподілу, знайдуть собі роботу в інших організаціях і підприємствах Миської Управи.

Робота наша в нових умовах відповідальна. Від того, як працюватиме українське населення на потреби війни, залежить майбутнє нашого народу. Правильно організоване життя такого центру як Харків, допомагатиме кращій праці нашого народу. А ця праця в своєму кінцевому результаті дає збільшення загальних резервів для війни проти більшовизму.

Серед багатьох завдань, що стоять перед органами міського самоврядування, на першому місці є справа харчування. Запровадження карткової системи на хліб поліпшує цю справу, але на органах Миської Управи залишаються серйозні обов'язки організації громадських їдалень і торгівлі харчовими продуктами у місті.

Багато міського населення, в тому числі й найбільшого, харчується в їдальнях Миської Управи. Надходять багато скарг на погану якість обідів. Не припустимо тепер, коли є досить городини і коли харчове становище взагалі покращало, щоб у цій важливій галузі не було будь-якого поліпшення.

Від Миської Управи зроблено серйозне попередження всім районним бургомістрам і керівникам їдалень, щоб харчування по їдальнях стало краще.

За погану роботу знято керівника їдальні № 2.

Розцінювати роботу наших людей будемо по тому, як вони ставляться

до насущних потреб людности.

На харківських базарах не було жодної боротьби з перекупованням, перепродажем продуктів. Харків'янин не міг купити продукти з перших рук. Перевірку якості продуктів було поставлено недбало. За це усунуто з роботи керівництво ринків. Нове керівництво ринків має налагодити торгівлю на базарах і стати на перешкоді спекуляції. Тих робітників Управи, що працюють не для населення, а для своєї кишені, влада буде карати.

Заступник завідувачого торговельного відділу Миської Управи Яненко був відряджений в кінці травня, коли в їдальнях Управи було дуже мало продуктів, на село, щоб привезти заготовлені вже там продукти. Замість того, щоб виконати цей обов'язок перед населенням, Яненко, будучи учасником фірми «Комітент», цілий місяць на селі робив заготовки за завданням цієї фірми на автомашині, що була дана командуванням для Управи. Продукти, що були закуплені для їдалень Управи, Яненко так і не привіз для Харкова.

Цього панка покарано примусовою працею, а продукти відібрано.

Треба, щоб і населення сповіщало Управу про зловживання нечесних людей.

Тільки спільною працею всіх чесних харків'ян ми налагодимо роботу і підготуємося до наступної зими.

Однією з важливих справ для міста є справа суспільної опіки.

Довголітні злидні широких верств людности за советського панування і війна призвели до того, що багато людей потребують допомоги.

Цю допомогу Управа дає і даватиме, але можна організувати ще краще її в формі суспільної праці тих людей, що можуть працювати. Для цього

треба створювати майстерні, їдальні, всякі виробництва, торгівлю. Органи Управи допомагатимуть цьому.

Організація дитячих будинків - у центрі суспільної опіки.

Завдяки допомозі німецьких органів влади, місту передано дитячий будинок в Деркачах, куди з Харкова вже перевезено кількасот дітей.

Навколо організації суспільної опіки по районах міста треба об'єднати кращих людей, щоб налагодити громадськими зусиллями справжню опіку над нужденними, старими і дітьми.

Миська Управа закликає всіх до праці для відродження Харкова і вірить, що на цей заклик харків'яни дадуть відповідь своєю активною допомогою.

Спеціально для «Бористену»

РОЗДУМИ ЗВИЧАЙНОЇ ЖІНКИ З ОКУПОВАНОГО МІСТА НА ДОНБАСІ

23 травня 2014 року

Я мешкаю у місті Северодонецьк, що на Луганщині, у місті, яке донедавна було занадто спокійним, а зараз уся країна хоче дізнатися, як ми тут? Чому пішли голосувати на незаконний референдум? Чому тут підтримують сепаратистів і ненавидять бандерівців? Скажу одразу: так, у нас дуже бояться бандерівців, яких ніхто ніколи не бачив. Якщо спитати, хто такий Бандера, більшість не зможе дати відповідь, бо навіть вимовляють бандерівці. А ще дуже нажахані Правим сектором, хоча теж не в курсі, що то таке. У нашому місті існує табу на українську мову (бо запишуть у бандерівця), привітання «Слава Україні!» та навіть на Гімн та прапор України (за це можуть побити). У місті плюють на сорочки-вишиванки на базарі, та можуть надавати стусанів, або й кинути в оселю коктейль Молотова за проукраїнські погляди твої ж донедавна милі сусіди. Северодончани, як більшість жителів Донбасу, опинилися у западні, коли не знаєш, хто поруч тебе – друг чи ворог. Населення розділене: прогресивна частина вважає, що їх небагато, тому непотрібно наражати себе на безпеку; проросійські настроєні гадають, що вони праві і їх більшість – і це правда. Інші регіони країни найбільше хвилює питання: чому місцеве населення ускладнює боротьбу з терористами і ладне встромити ножа у спину українського солдата? Я не політик, не історик, не журналіст і навіть не психолог, проте, спробую дещо пояснити, бо я тут живу.

Останнім часом лунає «Донбас не чують!» Це викликає обурення великої частини населення «Чому вся Україна повинна слухати сепаратистський Донбас?!» Почну з того, що місцеві мешканці – люди залякані, а проросійська пропаганда глибоко в'їлася у мізки. Більшість моїх земляків ніколи не була в Європі і навіть на мала надії там побути. Тому євроінтеграційний напрям одразу ж налякав: «Навіщо ми Європі? Там такі ціни! Краще вже у братню Росію». Попри те, авто купують завезені з Європи, а не від «братів». Така життєва позиція нагадує ті часи, коли відмінили кріпосне право, то багато кріпаків плакали і просилися залишитися у свого пана. Настрій сучасного міста: «Мені будь-яка влада, аби була робота та платили гроші». Тобто, мене все влаштовує, тільки дайте спокій! І це після того, як усі побачили маєтки Януковича і Ко! «Усі крадуть, проте при Януковичі був стабільний долар». Виходить, що краще бути безхребетною амебою, аби лише не було ніяких змін, бо страшно. Проросійська пропаганда зробила своєю чорну справу, сформувавши образ ворога у вигляді Правого сектора та бандерівців. А перша помилка нової влади була в тому, що зачепила питання мови. Одразу ж це підхопила міцна у нашому місті партія комуністів, які вивели формулу: Свободівці+Правий сектор+бандерівці+заборона мови= вороги! Нікого не цікавило те, що партія Свобода і ПС – різні речі, але комуністи постаралися, щоб формула стала червоною ганчіркою для Сходу. Слід віддати належне працьовитості комуністів – вони одні постійно збирали людей, проводили мітинги, тобто, утверджували бруд, що лився потоком з російських каналів. Партією комуністів з «легкої руки» ПР сформувався образ ворога і основним ворогом швидко став ПС. «У банки не можуть привезти гроші з Луганська, бо ПС стоїть на блокпостах і все відбирає». «ПС йде на броньовиках з Києва і стріляє у мирних жителів». «ПС спалив людей в Одесі» і т. д.

Після анексії Криму, почали у соцмережах з'являтися повідомлення, що Донбас Києву не потрібний. Якщо не потрібний, то підемо в Росію! І тут почалося з'ясування, хто росіянин, хто українець. Дивно! Ми до цього часу ніколи не знали, якої національності навіть наші родичі! І як не пишати тим, що ти росіянин після слів отця Олега (Трофимова) на мітингу тих самих комуністів «Блажен тот, хто родився руским!» Мешканці міста опиняються серед зрадників: місцева влада зрадила, мер поспішно поїхав на відпочинок за кордон, нема довіри до правоохоронних органів, Києву ми не потрібні, залишається одне: сподіватися лише на себе. А в Криму зар-

платня вища, пенсії кращі – у це свято вірять. Нехай буде Путін, він зробить життя кращим. Нам потрібний пастух, бо ми звикли ходити стадом. Підняти голову – боязко. Уткнути погляд у землю – спокійніше. Можна скільки завгодно засуджувати такі погляди і тих людей, але є велике АЛЕ. Де депутати Верховної Ради? У Києві, у залі засідань, а ще на екранах телевізорів почують як жити. Чому жодний депутат не показав носа у нашому місті? Я співчуваю Турчинову, Яценюку, Авакову – їм випало працювати в дуже складних умовах, коли потрібно їхати автівкою вперед на згнивших колесах, але є ще багато в апараті влади людей, які не тормозять, а допомагають рухатися вперед. І вони повинні бути тут! І не збирати на мітинги людей, а йти у школи до педагогів, у робітничі колективи, в офіси і т. д. ЖОДНОГО з них тут не було! Місцеві можновладці теж засіли в кабінетах, відгородившись від народу охороною. Можна було б хоча б їх викликати у столицю і провести з ними якусь роботу, щоб не допустити саботаж на місцях? А комуністи в цей час плідно продовжували працювати.

Попри все, частина населення міста, приблизно 20%, має прогресивні погляди. Вони на початку травня оголошують проведення першого флеш-мобу, на якому планується заспівати хором Гімн України, розгорнути прапор і випустити у небо кульки жовті та блакитні. Заручившись підтримкою місцевої влади та правоохоронців, люди прийшли на площу перед виконкомом, як на свято. Проте, мало хто знав, що за 41 годину до цього на сторінці «Русская весна» у соцмережах з'явився заклик прийти на боротьбу із приїжджими бандерівцями. Такі ж об'яви побачили мешканці зранку під їздах своїх будинків. Отець Олег (Трофимов), служитель Московського патріархату, напередодні свята Паски благословив тітушок на бій, купивши їм у «Сільпо» консерви, горілки та «Мівіні» на закуску. Флеш-моб не вдалося провести. З'явилися нападники молодики зі священнослужителем і битками, цинічно побили людей. Не шкодували нікого: ні жінок, ні дітей. Прапор порвали і спалили, у діточок з рук виривали прапорці і цигарками лопали кульки. З вікон виконкому все це бачила місцева влада. 7 правоохоронців спокійно спостерігала за цинічним побиттям патріотів. Коли до них підбігла налякана жінка і попросила допомогти, один із них сказав: «Хай тобі твій Бандера допомагає». Деякі з них стояли із колорадськими стрічками, а після побиття людей один із них потис руку бандитові (є відео у ютубі). До речі, серед нападників було багато немісцевих. Усе місто знало і бачило, що приїхали вони на мікроавтобусі з одеськими номерами. Питання риторичне: чи знала про це влада міста? Міліція?

Прикро визнавати, але більша частина мешканців мого міста страждають на тяжку форму - інтелектуальна потворність, заривши маси нащадків Шарикова. Тут звикли до кріпацтва, де українські князюки роками давали роботу – спасібі їм! Зникли великі заводи, зросли статки олігархів, але ж вони давали подачку з барського столу – спасібі за крихти! Майдан розірвав кайдани рабства, уся країна радіє, а тут лядно: де мої кайдани? А з Києва кричать «Донбас, підними голову!» Майдан і Донбас – різні поняття. У Києві на Майдані збиралися однодумці з усієї країни, а у нашому місті у той час перевіряли правоохоронці лише за те, що людина сфотографувалася на Майдані і мала необачність викласти фото у соцмережі. Довелося доводити службам, що не приймав участі у протистояннях. Або ти приїхав автівкою з Києва від доньки, що там навчається, у тебе одразу ж машину заганяють на штраф майданчик до в'язнення причини перебування у Києві. Уявіть, як тут можна жити проукраїнським громадянам, коли не можна поїхати у столицю своєї країни!

Зараз багато хто намагається зрозуміти таку позицію жителів Донбасу, шукають пояснення поведінки людей. Мені теж не зовсім зрозуміло, чому так раділи северодончани, коли Павка Корчагін, комуніст, піднімав прапор ЛНР у нашому місті, але я не згодна з тим, що винні у всьому гени. Мовляв, після Голо-

домору у 33 році у нашу місцевість завезли у вимерлі села цілі ешелони переселенців з Росії. У тих людей діти і вже онуки народилися на нашій, українській землі, пили нашу воду, їли український хліб, отримували зарплатню і пенсію. Було боляче бачити, як масово йшли мої земляки на т. зв. Референдум, проте, після нього місцевий сайт провів анонімне опитування. За дві доби у ньому прийняли участь 1248 осіб. На питання «Ви віддали голос за ЛНР?» - 711 сказали «так», проти – 487.

«Який державний устрій хочете для нашого регіону» - у складі України -697, окремо від України – 551. Вразило те, що в опитуванні взяло участь 1248 осіб, а за добу переглядів було майже 10 000. Робимо висновок: населення залякане настільки, що боїться навіть прийняти участь у анонімному анкетуванні.

А хто б не боявся, коли місцева влада відгороджена від народу, міліція продажна, Київ далеко, бандери нас ненавидять та ще й повсюди правосеки?!

Що таке федералізація? Не знаємо. Що таке НАТО? Хтозна, але щось страшне. Яка різниця між нацизмом і націоналізмом? Бог його зна. Що таке фашизм? Комуністи пояснили чітко – Київська хунта. Це вбивалося в голови людей не один день.

Населення хворе, а хворих не відкидають, а лікують. Зараз, коли прийшла реальна загроза у вигляді блокпостів з озброєними людьми, коли за містом ідуть бої, починається ломка, як після довгого приймання наркотиків, – ніхто не хоче війни. Потрібні ліки, які повинні прийти з Києва. Звичайно, що ніяке лікування не допоможе хворому, коли той сам не хоче одужати. І тут слід нагадати, що на Майдані були люди з нашого міста, що у Луганську був свій Євромайдан, що частина населення має проукраїнські погляди. Що є прекрасні молоді хлопці, які ночами ходять вулицями з балончиками і малюють синьо-жовті прапори і клеять наліпки «Україна єдина!» І я пишаюсь такою молоддю! Їм не буде соромно дивитися своїм дітям в очі. Я вірю, що прийде час і вони відкриють нам свої обличчя, а тим, хто кричав «Россія!» буде соромно. Хоча чого гріха таїти – поруч зі мною багато хороших, добрих і працюючих людей, але вони мають проросійські погляди. Знаю, що це не назавжди.

Северодонецький центральний ринок – лакмусовий папірець на всі події. Щойно почали точитися бої за містом, а Болотов оголосив мобілізацію, одразу ж половина ринку почали підтримувати Нацгвардію та єдність України. Чому? Бо ми всі єдині в одному: ніхто не хоче війни, не має бажання відправити своїх дітей на фронт, бо бачили, як гинули діти на Майдані. Тепер вже половина населення чекає від військових звільнення міста від озброєних бандитів. Але ж частина хлопців, навіть непоганих по життю, взяла у руки зброю і стоїть на блокпо-

стах: одні за гроші, менша частина – за переконаннями. Знаю, що у нашому місті є багато людей, у яких є гордість, які цінують свободу. Є частина, яка тільки зараз відчула, як любить свою Україну, свою землю. Які ліки потрібні ще хворій частині? Потрібно, щоб Київ прислав нам ліки у вигляді негайної зміни місцевої влади, заборони комуністичної партії, до офісу якої на очах мешканців завозять зброю; зміни правоохоронців, які ту зброю чомусь не знаходять, люстрації суддів і прокуратури. Потрібно, щоб мер йшов до людей, а не вони до нього. Ви знаєте, як потрапити на прийом до мера або, хоча б до його зама? Ви повинні написати заяву, чому саме до нього, потім вас перевіряють до сьомого коліна родичів, на судимість і т. д, одні аналізи сечі не треба здавати, і то не факт, що вас приймуть, бо

потрібне рішення прийняти чи ні, скоріш за все, вас відішлють у ту ж службу, на яку ви хотіли пожалітися. У виконкомі частина працівників мають проукраїнські погляди, але вони не можуть висловити свою думку - жодного вислову у пресі чи на зустрічах з мешканцями.

Зараз Нацгвардія підійшла до міста. На носі – вибори президента. Є надія, що сепаратистів вигонять з міста, але якщо центральна влада не зробить ротачії у місті, нічого не зміниться. Після децентралізації влади, хотілося б, щоб нова місцева влада організувала поїздки місцевого населення до країн Європи. Люди повинні на власні очі побачити, що можна за таку ж саму роботу отримувати іншу зарплатню і гідно жити.

І такі безкоштовні екскурсії потрібні не лише молоді, а й усім «Проням Прокопівнам». Також потрібно налагодити тісний взаємозв'язок із Західними регіонами. Там люди щирі, гостинні, радушні, гадаю, вони залюбки пустять погости на кілька днів східняків. Нехай мої земляки побачать, що бандерівці – це не так вже й погано і зовсім не страшно. Тому, прошу вас, українці, не відвертайтеся від нас!

Подивіться на Луганську область. Майже половина, вся північна її частина не пустила на свої землі сепаратистів і жодного разу прапор України не був знятий. Події останніх днів показали, що вже третина мешканців міста готова до змін і вже передумала жити чи то в Луганській, чи в Росії, а останніх вилікуємо разом! Для тих, хто хронічно невиліковно хворий російщиною, пропону новій владі купити їм квиток до самого Кремля, або ще кудись подалі. А зараз ми всі молимося за одне: скоріше б настав мир і перестала литися кров.

Підписуюся не своїм ім'ям, але щиро вірю, що незабаром очиститься моє місто від нечисті і я зможу відкрито назватися. А поки що так:

*Софія Агафонова,
жителька Северодонецька, мама, дружина.*

РУКАВИЧКА

Українська народна казка

Ішов дід лісом, а за ним бігла собачка, та й загубив дід рукавичку.

От біжить мишка, увішла в ту рукавичку та й каже:

— Тут я буду жити!

Коли це жабка плигає та й питає:

— А хто-хто в цій рукавичці?

— Мишка-шкряботушка. А ти хто?

— Жабка-скрекотушка. Пусти й мене!

От уже їх двоє. Коли біжить зайчик.

Прибіг до рукавички та й питає:

— А хто-хто в цій рукавичці?

— Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка. А ти хто?

— А я зайчик-побігайчик. Пусти й мене!

— Іди!

От уже їх троє.

Коли це біжить лисичка — та до рукавички:

— А хто-хто в цій рукавичці живе?

— Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка та зайчик-побігайчик. А ти хто?

— Та я лисичка-сестричка. Пусти й мене!

— Та йди!

Ото вже їх четверо сидить. Аж суне вовчик — та й собі до рукавички,

питається:

— А хто-хто в цій рукавичці живе?

— Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігайчик та лисичка-сестричка. А ти хто?

— Та я вовчик-братик. Пусти й мене!

— Та вже йди!

Уліз і той. Уже їх п'ятеро.

Де не взявся — біжить кабан.

— Хро-хро-хро! А хто-хто в цій рукавичці живе?

— Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігайчик, лисичка-сестричка та вовчик-братик. А ти хто?

— Хро-хро-хро! А я кабан-іклан. Пусти й мене!

— Оце лихо! Хто не набреде — та все в рукавичку! Куди ж ти тут увіле?

— Та вже влізу, — пусти!

— Та що вже з тобою робити, — йди!

Уліз і той. Уже їх шестеро, уже так їм тісно, що й нікуди. Коли це тріщать кущі, вилазить ведмідь — та й собі до рукавички, реве й питається:

— А хто-хто в цій рукавичці живе?

— Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігайчик, лисичка-сестричка, вовчик-

братик та кабан-іклан. А ти хто?

— Гу-гу-гу! Як вас багато! А я ведмідь-набрідь. Пусти й мене!

— Куди ми тебе пустимо, коли й так тісно?

— Та якось будемо.

— Та вже йди, тільки скраєчку!

Уліз і ведмідь, — семеро стало.

Та так вже тісно, що рукавичка ось-ось розірветься.

Коли це дід оглядівся, — нема рукавички. Він тоді назад — шукати її, а собачка попереду побігла. Бігла-бігла, бачить — лежить рукавичка і ворухиться. Собачка тоді: «Гав-гав-гав!»

Вони як злякаються, як вирвуться з рукавички, — так усі й порозбігалися лісом.

Прийшов дід та й забрав рукавичку.

У Литві шестеро учнів з Дніпропетровщини провели семінар з економічного аналізу та встановили рекорд країни з виготовлення найбільшого Великоднього яйця з шоколаду

У рамках Міжнародного проекту про співпрацю навчальних закладів, зокрема, про партнерство Західно-Дніпровського центру професійно-технічної освіти та Шяуляйського центру професійної освіти, шестеро учнів з Дніпропетровщини відвідали Литву. Учні центру перебували у м. Шяуляй тиждень.

Під час візиту делегації з Дніпропетровщини до Литви, учні приєдналися до практичних занять у Шяуляйському центрі професійної освіти. Молоді спеціалісти взяли участь у проведенні семінарів з економічного аналізу, випробували системи інтерактивних дошок центру та ознайомилися із сучасним обладнанням, яке буде використовуватися в місцевій торгівлі з 2015 року.

Для учнів Дніпропетровщини розробили також розважально-екскурсійну програму. Зокрема, це майстер-класи з приготування національних литовських страв. У Шяуляї дніпропетровцям відкрили рецепти холодного супу та чепелінів. Також разом з литовськими колегами делегація області зготувала до свята Великодня велике шоколадне яйце. Кулінарний витвір став рекордним для Литви. Вага яйця склала майже 295 кг, товщина стінок — понад 18 см. Всередині яйце було заповнене кексами. Окремо їх вага становила майже 7 кг.

Під час екскурсії містом представники Дніпропетровщини відвідали найстаріше підприємство Литви — фабрику цукерок «РУТА». Також у ході відвідин пройшли зустрічі з представниками литовського Сейму, Українського консульства в Литві та мером Шяуляю. У травні 2014 року буде проведено телеміст Литва-Переяслав-Дніпропетровськ. Он-лайн спілкування передбачено для учнів професійних училищ та центрів. Під час телемосту будуть презентовані нові методики та навчальні проекти. Приймати литовську делегацію Західно-Дніпровський центр професійно-технічної освіти планує у вересні 2014 року. Для закордонних гостей вже готується програма тижневого перебування.

Інформує ДОН ДОДА

Крим посміхається... крізь сльози

Скажу відверто, я зовсім не насміхаюся з того, що бачив. Мені швидше було сумно. Дуже сумно. Але Крим же сміється. Сміюсь і я. А сумно від того, що москалі кажуть, що хохли прокляті перекирили воду, зажали гривню, банкомати випотрошили і послали їх в епоху СРСР. Не Путін, а хохли. Пропаганда в дії.

Сумно від того, що кримчани не бачать, як нам перекиривають не тільки воду, а й повітря. Кримчани чекають відсотків. Стають до банкоматів, записуються в черги до банків. Записуюся і я. Просто так. Поки кілометрова черга до мене дійде, зйду з дистанції. Мені вручили талончик № 278.

- Але два ще перед вами, - попередили. - Поки що вони чи то в морзі, чи то в лікарні. Принаймні, обох забрали по "Швидкій". Так що, якщо з генеральним дорученням придуть їхні діти чи онуки, ви їх пропустіть. Бо всяке може бути. Може, грошей не вистачає на похорони. Я погоджуюсь і обіцяю. Хтось з перших рядів гукає:

- Якщо нам видадуть відсотки, скинемося по рублю. Все-таки в нашій черзі стояли. Свої ж... люди. Може, вже й колишні...

Я не второпаю, чи це гумор, чи це всерйоз. Але знову стає сумно. Згадую зовсім сонячні, кримські дні. Портрети Путіна, Аксєнова. На останнього казали, такий же злодюга, як і Янукович. Але портрети Януковича над Чорним чи Голубим кримським морем чогось до літачків

не чіпляли. Путін літав сам. Хоча б міг поруч з Януковичем. Все ж друзі. Скажи хто твій друг... Потім до Путіна приліпився якийсь інший тип. Одні казали - це Аксєнов, інші - Чалий. Я подумав - жеребець. Виявилося, що самозваний мер Севастополя. Стало ще більш сумно. Прапори гордо розвивалися під гвинтокрилами над голубими хвилями. Під музику Духового оркестру. Все в кремлівському дусі. Під парканами лежали п'яні. Освідчувалися вголос у любові... До Росії і царя. Інші уточнювали: царя в Кремлі нема. Ті погоджувалися, не заперечували. То, мовляв, я з п'яної голови бовкнув. Втратив орієнтацію у Московській історії. Знаючи історію уточнив:

- У нас тепер імператор. Як у Китаї. Тримаймося, мужики! Наше знамено не тільки над Рейхстагом. Ми його і в Варшаві, і в Хельсінкі, і в Празі завтра-післязавтра повісимо. Там також усі затараторять - по-руссі. Не захочуть - примусимо. Патронів і автоматів у нас вистачить. Хохлам грошей не дамо. А от патронів - скільки хочеш. Хай самі себе відстрілюють. Так сказав Жириновський. По севастопольській чорній трубі. Вона тут називається місцевим мікрофоном.

У мене ж перед очима картинки. Картинки з дитинства і зрілості. Часи першої окупації. Тепер - другої. Кругом ходять прибульці. Марсіяни. Усі в зеленому. Море голубе. Асфальт із

сірого став чорним. Люди злі. Запитують, чи будуть ці зелені чоловічки їхніх курей стріляти. Сказали, що поки що вони тренуються на людях. Восени плодоноситимуть груші. Будуть груші збивати. З автоматів. Патронів у Путіна вистачить. Ще ж трохи від Сталіна залишилось.

Жартують. У стилі Жириновського. І в російському дусі. Всюди в Криму руським духом пахне. Як у нас. У Донбасі чи у московському патріархаті. У Криму це багатьох заспокоює. Бо краще груші з автомата збивати, аніж свійських качок і курей. Все-таки путіністи - не гітлерівці. Менш цивілізовані, але більш агресивні.

Новостворений Аксєновим і Константиновим кримський народ нагадує мені ранню Південно-Африканську республіку. Сонце, тепло, голубе море і люди в... клітці. Стоять і дивляться на звірів. У зеленому. Так і я колись дивився із клітки на звірів. У Африці. Ми у клітці (на авто) - звірі на волі... Сміливіші, скажімо, тигри, підходили до наших кліток, принохувалися. Дехто не витримував такого сусідства, кричав:

- Від'їхали. Ще розірвуть.

- Не розірвуть. Клітка із сталевого дроту, - екскурсовод заспокоював.

Тепер ті клітки скидалися на парканні колишніх олігархів. Уздовж моря. Усі художньої ковки. Надійні. На одних ще не зірваний золотий Тризуб. На іншому, по сусідству - золотий двоголовий. Безхатченко, схожий на бородатого старовіра, деякий час дивиться на це позолочене диво, потім спльовує і релігійно висловлюється:

- Одним Божім міром мазані. Там всі разом будемо, - по-філософськи мовив і пішов, втративши і орієнтацію, і ентузіазм.

До моря, як і до прісної води, поки що доступу нема.

- Треба до хохлів повертатися. Русській язык і при них був і без них, але він не годує, - так резюмує чоловік іншому чоловікові. Обидва з порожніми бутлями в руках.

- Батя, раніше треба було вставати, - хтось переходим з лавочки.

- Опохмелявся. Прослав.

- Мабуть, після вознесення прапора над головою Путіна? - цікавляться.

- Прийдуть хохли - жовто-блакитний повішу. Давай жовто-блакитний і ще не вмерла... Може, хоч трошки поживимо, як у Європі...

Лавочка зримувала назву згаданого континенту з частиною власного тіла. Я пішов далі. Але "співбутильників" без прісної води не обганяв. Боявся - ще розізляться. Подумають - хоче сволота раніше них якусь чергову чергу зайняти. Притишив хід. Зелені чоловічки на мене підозріло подивив-

лися. То поспішав, тепер притишив хід. Підійшли. Вимагають документів. Показую.

- Фотоапарат є?

- Нема, - кажу. - А що він заміняє паспорт?

- Ти мені пожартуй, - русскоязычною пояснив. - А то скоро у нас Путіна побачиш.

Я прикусив язика. Бо другий йому сказав:

- За такі слова раніше нього загуркотилиш.

- Я ж пожартував.

- Путін жартів не любить.

- Все, замовк.

Я також. Про Путіна у Криму, як про покійника: або нічого, або добре.

Я ж його взагалі не згадував. Залишив це для кримчан. Хай краще в черзі згадують. Звичайно, якщо Няша - прокурор з автоматом - дозволить. Поки що сидить. Щоправда, не там де треба. Але це на мій погляд. Путін на неї дивиться по-іншому. І Няша по-іншому дивиться на свій портрет. Широко розплющеними очима. Над портретом - напис. Великими літерами. Українською. Її це бісить. Вона читає. Про себе: "Її розшукує міліція". Під портретом Няші-прокурора її справжнє прізвище. Не псевдонім, не кличка. Няша опускає очі і присутнім випикує папірці.

- Грошей нема, - відвідувач читає няшин папірець.

- Бери мітлу, - пропонує Няша. - Мітла тебе навчить, як політично висловлюватися.

- У мене болить рука і заслуга перед родиною...

- Яка? - цікавиться Няша.

- Я прапор родни чіпляв, посковзнувся і дах поїхав, руку зламав і пришиб голову.

- На тверезу голову треба чіпляти... За родину - в одиночку. На сімох чоловік...

Спекотно. Кримське сонце смажить. Хоч бери піт з лица збирай. Пий, як росу. Море ж солоне. Скоро його вичерпають на туалети. Вже українську нафту москалі будуть голими руками на шельфі добувати. Я йду далі, мене від Няші відпустили. Все-таки журналіст. Що з нього візьмеш. Гонорарів не платять. Вік не для Няші. Хоч у мене і прописка кийвська, і давня. Як я. Няша на мене навіть не глянула. Автоматом папірець виписала. Сказала:

- Свободний.

Я перехрестився і знову пішов. „Свобод ним“, але з папірцем і автографом Няші. У Криму цікаво. Як на екскурсії. Одну окупацію я на своєму віці уже бачив. Тепер дивлюсь на другу. Згадую першу. У наше село як гітлерівці зайшли, спочатку усі дерева позрізали. Танки і гармати ними поперекашували. Але морду, як під час другої окупації рашистами, за українську мову не били. Українських церков не закривали. Попів не розстрілювали. У Криму, як і в путінському Донбасі, краще українського язика не висоувати. Якщо не відріжуть, як Пугачову за

малоросейське наречіє, то відірвуть разом із зубами. Про всяк випадок язика сховав за зуби. Ряси у мене у речмишку не було. Я далі йшов спокійним за своє життя. Витяг з кишені словника. Власного. Англійсько-російського. До мене одразу підійшов дивак. Заглянув у словник.

- Що вивчаєш? - запитує не кепка, а картуз у плащі. У таку спеку. Ніби у дощовий Альбін зібрався. А може, разом з Путіним служив у молодості.

- Що вивчаєш? Я тебе спрашую, - повторяє капелюх у плащі.

- Вивчаю російській язик. Ним розговарівався Ленін і... Путін.

- Путін до сіх пор розговаріваєт, - уточнює. - А то, что ізучаєш рускій: ха-ра-шо, - якоесь по-японському закінчив і додав: - Пахвально. Скоро російській во всьом міре будет...

- Мені вже доповідали, - відповідаю.

- Кто доповідав?

- Жириновський, - кажу. - Щойно по радіо города-героя Севастополя. Города русской славы, - підлизуюся, щоб знову не потрапити до Няші. Кабінет прокурорши - це не те саме, що її спальня...

- І що Жириновській сообщил? - видно, перевіряв чи точна у мене інформація.

- Сообщил, що російській язик і флаг буде і у Варшаві, і в Празі, і в Хельсінкі...

- Везде. Понімаєш? Везде...

Я поняв. І пішов подалі від філолога. Присів на лавочку. Поруч - дві дами. Не в моєму смаку. Але обидві приємні. За Гоголем - в усіх відношеннях. Одна працює, але дуже хоче на пенсію, інша не працює, але дуже хоче на роботу. Помінятися місцями не можуть. Квартирами можуть. Роботою - ні. Не той профіль. От проблема. Кримська.

- Чого ви йдете з роботи?

- Не платять. Ні рублів, ні гривень. Кажуть - чекай 2017 року.

- І що буде?

- Настане рай. А я один рай вже пережила. За радянської влади. Другого не хочу. А ви чого рветесь на роботу?

- Грошей нема. А на пенсію тільки у 2017 році. Довго чекати.

- За яким законодавством?

- А я хіба тепер знаю?! Чую по духу, що це б працювала. Аби ж платили.

- Путін на вертольоті, севастопольці казали, на 9 травня гроші з неба скине. На честь свого приїзду і... перемоги.

- Чи доживу я до такої світлої перемоги без копійки грошей?! Чи все це побачу?

- Може, й не все побачите, але Путіна обов'язково. Його по телевізору додатково показуватимуть.

- Тоді можна й на пенсію, - я мовив на понятюм язика і пішов від дам, бо капелюх вже стирчав із-за райських кушчів Криму.

Пішов до своєї черги. Хотілося побачити, як вона просувається. Чи як паровоз, що вперед летить, чи як наша колишня "Кравчучка". Підійшов. З моргу і з лікарні ті, що мали стояти попереду мене, ще не повернулися. Я дивився на бублик. Черги. Дивився і дивувався. Всі читали. Я тепер

зрозумів радянський парадокс: грошей мало, а в черзі людей багато. І всі інтелектуали. Читаюча публіка. В руках книжки. Різні. Від "Ідіота", "Злочину і карі" Ф. Достоєвського до "Кому на Русі жить хорошо". Хтось з черги (менший на зріст від Путіна), присів, читає на обкладинці заголовок-запитання "Кому на Русі жить хорошо?" Розправляє плечі, шепче читачеві на вухо: Путіну... Путіну хорошо...

Хтось рефлексивно реагує:

- Що Путіну?

- Путіну слава! - рефлексивно і перелякано відповідає допитливий.

- І почет, - втручається третій.

З'являється біля черги капелюх і плащ китайського виробництва. Всі замовкають. Я йду далі. Зупиняюся біля лотка. Хотів запитати у крайнього, що дають, але стримався, бо почув:

- Кажуть Україну до Ізраїлю приєднають, як нас Путін до Росії.

- Ото хохли заживуть. Одружись на хохлушці. Не заради борщу і вареників. В Ізраїль хочеться. З потрійним громадянством. Подалі б від цих, - бере ноткою нижче. - Рашистів.

- Ти, мабуть, не москальського походження?! Дуже вже сміливий. Як для Криму!

- Сто відсотковий, але відмовлюсь. Навіть піду на обрізання. Так жити далі не можна. Жінка кинула. Поїхала в Україну, каже хочу в Європу. А я тут, мабуть, у голубі запишусь. Треба й собі в собі ту Європу відчутти.

Цей також тихо римує континент Європу з власною частиною тіла. Я ж іду ще далі, поки вони мене не послали туди ж.

Мені у Криму подобається. Люди, можливо, й виживуть. Все-таки сміються. Жартують, хоч і без води, і з порожнім тазиком. Ноги і все інше можна і в морі помити. Кажуть. Хоч і не гігієнічно. Всюди "золото" плаває. З путінських сортирів нема чим те золото змивати. Під куші не йдуть. Не гігієнічно і мухи розводяться. А в морі в самий раз.

Почуття гумору - це добре. Сміх - також. Бо ж сміх краще, аніж черги з автомата Калашникова, чи розпорювання животів у Донбасі. А я залишаю Крим. Через чотири години рідна Україна. Після двох перевірок. Залишаю Крим живим, чого не скажеш сьогодні про Донбас. Живим, бо в іншому випадку цих би рядків не писав. Сиджу тепер і думаю, що сміх врятував світ. Може, сміх врятує і Донбас, якщо донбасівці підуть по моїх слідах. Це ж так просто. Взяти квиток до Сімферополя, а там пішки, пішки і до кримського народу. Все ж цікаво пізнати різницю між двома новонародженими у ХХІ сторіччя народами: кримським і донецьким.

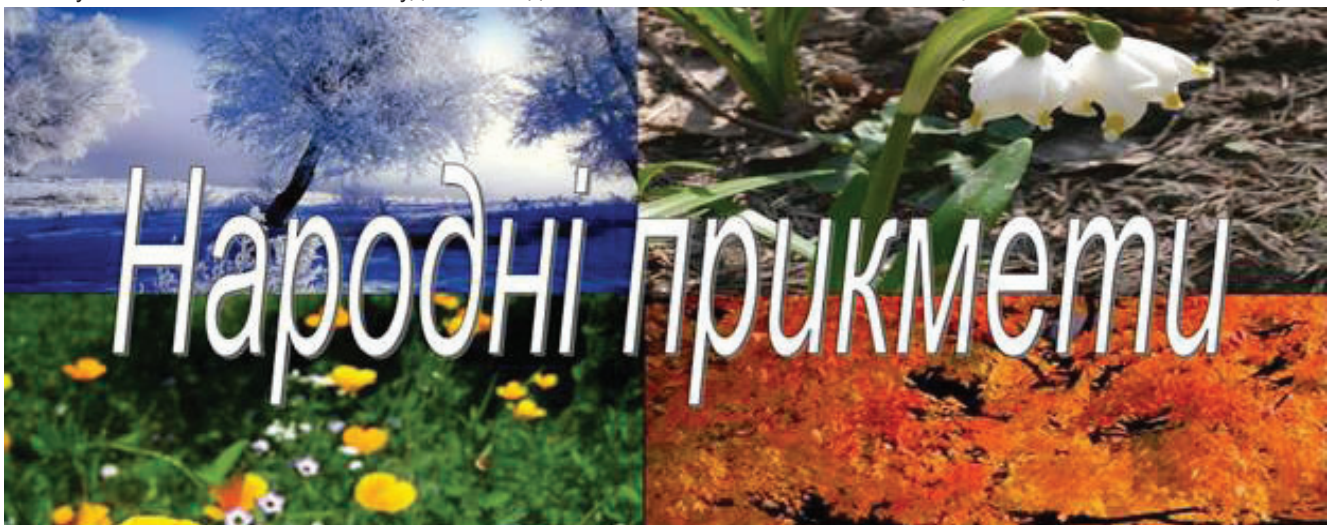
Крим жартує, Донецьк стріляє. І там і там, якщо серйозно, то далеко не до жартів. Але краще сміх, аніж постріли. Може, й виживуть. І там і там. Поруч них же Україна. Вона багатьох рятувала. Врятує і цей світ. Поки що божевільний. На чолі з Путіним. Але Путін не вічний. Вічні народи. Слава їм!!!

Якщо початок травня теплий, то кінець буде холодний і навпаки. На початку місяця з'явилися малі гусенята - на сонячне літо. Як чистий місяць на небі, то це прикмета гарної погоди, а як темнуватий, то погода зміниться, може й дощ бути. Коли в небі миготять і блискають зірки, то це прикмета, що кілька днів буде ясно, сухо і без дощу. Близькість зірок - ознака погіршення погоди з посиленням вітру. Як бувають стовпи біля сонця в травні, то буде за-суха; а як взимку - будуть люті морози, а як хрест на небі, то буде якась okazія, новина. Якщо коло сонця з обох боків показуються «вуха» - наче троє сонць - вранці буде погода, а коли ввечері - дощ; зимою - на відлигу. Мурахи, павуки чи бджоли виявляють велику активність - погода буде доброю. Якщо травневий дощ починається великими краплинами, то він ненадовго. За сухим травнем йде сухий червень; якщо в травні багато дощів, то їх обмаль буде у вересні (і навпаки). Як травень з частими дощами, то й літо буде мокре, але обмаль буде у вересні, і навпаки. Весною літає багато павутиння - на спекотне літо. Худоба пожадливо їсть

ТРАВЕНЬ

- на худобу легкий рік. Як г'ава до Юр'я у житі сховається, то буде жито. На Юрія посади редьку, то вроде, як кулак. Якщо на Юрія ворона в житі сховається, то буде врожайне літо, а коли зоно горобцю по коліна - на лихе. На Юрія мороз - уродиться овес. Коли до Юрія закує зозуля на голе дерево, то буде голодне літо, а як на піст, то буде поліття. Після Юрія не можна сіяти маку, гарбузів і кукурудзи, бо пізно і майже нічого не вродить, малий врожай буде. Закувала зозуля до Юрія - на поганий врожай.

Якщо хрущі з'являються у великій кількості, то це ознака доброго врожаю на просо. Як є багацько хрущів на дереві, то буде того року гречка і просо, - буде врожай. Раніше люди визнавали погоду і по хрущах. Як їх багацько весною було, то це прикмета, що літо буде гарне, не дуже дощове, а може бути і посуха. Правда, тепер хрущів майже нема. Виздихали від хімії, вивелися. Як багацько весною хрущів на дереві, то це прикмета, що буде тепле літо. Якщо хрущі з'явилися заскоро, ще у квітні, то травня чекай дощового. По кульбабі можна взнати погоду, бо

траву, коні форкають і хропуть - погода зіпсується. Якщо корови ввечері, йдучи додому часто вдихають повітря, здіймаючи голову догори, лижуть ноги і з ревінням заходять до хліва - чекай негоди.

Соковито пахтять м'ята - невдовзі збереться на дощ. Квіти пахнуть здалека - на вітер. Пізно зацвіла горобина - пізня й осінь. Черемха цвіте перед останніми весняними приморозками. Дуб раніше розпустиє листя від ясена - на сухе літо. Як вода дуже шумить у горах - буде погода. Тиха й світла ніч без роси - наступного дня неодмінно занегодить. Як місяць народився і водою облився (вночі пройшов дощ), то дощі надовго, коли ж молодик без опадів, то до тривалої сухої погоди. Збільшення вінців навколо сонця й місяця віщують суху та ясну травневу погоду. Зеленуватий місяць - на дощ, ясний - на погоду. Коли хмарно й помірний вітер - заморозки малоймовірні. Як хмари йдуть на долини, то буде в горах просвітлення, а коли з долин піднімаються вгору - довго втримається сльота.

Якщо пір'їсти хмари вигинаються вузькою смугою, то невдовзі буде забивний дощ з бурєю. Туман над водою не розходиться - буде гарна і суха погода. Ранком туман піднімається, утворюючи купчасті хмари - чекай дощу, а коли припадає до землі - буде сонячна днина. Часті тумани у травні - на мокре літо. Веселка віщує зміну погоди: вечірня обіцяє гошу, а ранкова - дощову.

Коли з'являються кілька веселок на небі, то на тривалий теплий дощ. Ранкове сонце здається надто великим - на дощ. Удень пройшла гроза, але не схолоділо - вночі вона знову нагадає про себе. Багато хрущів - на сухе літо. Якщо добре клює в'юн, то перед дощем, а коли піднімається на поверхню й кружляє - напередодні грози. Якщо жаби стрибають по землі - на дощ. 6 травня - Георгія, Юрія. Як на Юрія стала буря, то буде мокре літо. На Юрія дощ

перед похолоданням чи якоюсь там сльотою квіточки в цей рослини завжди стулюються, ховаються, закриваються. Якщо до 8 травня (Марка) не зацвіли яблуні, то на неврожай. 13 травня - Якова, теплий вечір і зоряна ніч - на сухе літо. Ясний схід сонця - на погоже літо. 13 травня ясний схід сонця - на погоже літо. Коли на Ярему (14 травня) погоже, то й жниво буде пригоже. «Єремій, Єремій, про посіви розумій», - казали колись. Якщо на Яреми великий вечір і зоряна ніч, літо буде сухе і погоже. 15 травня - Борисів день, солов'їне свято.

Заспівав соловейко - чекай похолодання на два тижні. Не співав соловейко - не сій гречки, не стрижи овечки. Співає соловей усю ніч без перерви - на гарний сонячний день. Соловей співає, поки ячмінь колоса не має, а з'явився колос - пропав голос. Багато хрущів - урожай на просо. Якщо 16 травня, на Тимофія, сонячно й тепло, то така погода буде і в кінці місяця. 19 травня - огірковий день: вранці роса, а вдень ясна погода - то на добрий зрожай. 22 травня - Миколи літнього. «Від Миколи до літа лишилося 12 приморозків». 24 травня, на Мокія, туман - буде мокре літо. Мокія день мокрий - все літо буде мокрим. Якщо на Мокіїв день паде дощ, то буде сорок днів падать. Схід сонця багрянний - усе літо буде грозове. 25 травня - Єпіфана (Єпіфанії). Якщо Єпіфан вранці зодяг червоний жупан, то і літо буде сухе й жарке. На Єпіфана ранок у червоному тумані - літо буде сухе, з частими пожежами. 27 травня - Сидора. Теплий Сидір - тепле літо. 27 травня дме північний вітер - літо буде холодне. Якщо на Сидора холодно, то все літо буде холодне. Якщо 28 травня тепло, то й літо буде тепле. 31 травня - Федота. На дубі листя з'явилось - на врожайне літо. Кінець травня дощовий - буде мало фруктів.

Дарина Сухоніс-Бутко

ПЕРЕВЕДИ МЕНЕ ЧЕРЕЗ МАЙДАН

тінську пропаганду, відкривайте очі на всі перемоги та програші Майдану. А для початку, поїдьте на Майдан.

Майдан - це місто в місті, чистий простір свободи, де дерева, пошматовані кулями снайперів стоять поруч з квітами та сувенірами, де люди з різних куточків планети ходять зі сльозами на очах, торкаються того, що бачили у новинах. Ми не побачили там ані бруду, ані страху. Ми не бачили там той брехні, яку так вперто навезуть триколонні сусіди. Ми лише чули сміх, запах борщу, охайні намети з мужніми чоловіками козацької зовнішності і бачили очі людей, які готові попри все захистити Україну.

Їдьте в Київ, пройдіть Майданом, подивіться на бруківку та шини, відчуйте запах свободи та київської весни та подякуйте тим, хто був там, коли всі ми сиділи у затишних домівках.

І ніколи не забувайте, що «У вас царь, у нас – демократия.

НИКОГДА мы не будем братьями!»...

Ми вже звикли жити новинами, слідкувати, думати та аналізувати все.

Я заздрю людям, які можуть легко абстрагуватись і не думати, а у нас все починається і закінчується словами про «війна», «птн пнх» та «новини на цензорі».

Я не можу абстрагуватись від людей, які плетуть нісенітницю про Крим, мовляв там не «російська влада», а «бандити!».

От лише сьогодні така пані на роботі мені розповідала про те, що «Україна так опозорилась ще до того, як Россия напала...с етим Майданом...».

І що я маю відповісти? Як розмовляти з тим, у кого рак душі? Хто елементарно не аналізує, не має власної думки, а ковтає увесь потік інформації і не може його перетравити?

Як мінімум, хочеться руки помити після спілкування з такими колегами.

Ми побачили Майдан вже іншим – тут немає сміття, є лише пам'ятні місця, речі, залишені, аби ніхто не забував про те, що тут було.

І коли кажуть «Разве за это стояли на Майдане, вон доллар уже поднялся!».

Люди, ви правда все міряєте такою категорією?

Ви чуєте в новинах про фінансове становище в Україні після падіння режиму злочинців і думаєте, що Майдан дестабілізував економіку? Відкрийте очі і вуха, не будьте Кисельовими!

Цинічність сучасного світу не дозволяє людям розуміти, що іноді хтось помирає, йде на смерть і на війну через власне бажання, за покликом серця йде захищати Державу, ідеали та вірування.

Ті, хто не здатні на такі почуття, звичайно, гарлапанять про те, що на майдані людям платили якість міфічні 8 тисяч (чому саме вісім?).

І така зашореність просто дратує.

Можна мати різні політичні вподобання, але не мати мізків - це вже злочин.

Ми живемо в стані інформаційної війни в тому числі. І якщо вам не до снаги взяти зброю і захищати свою Україну, тоді захищайте її словом!

Розвінчайте пу-

Фото автора

Від нашого репрезентанта на США і Мексику Іларіона Хейлика

РИБАЛЬСЬКЕ САФАРІ ПОБЛИЗУ ОСТРОВА ЖІНОК ТА ПІДВОДНЕ ПОЛЮВАННЯ ЗАХАРІЯ

Відпливли о 9 ранку і за годину кинули вудки серед океану поблизу мексиканського острова Ісла Мугерес (що , між іншим, у перекладі українською означає Острів Жінки). Спочатку улов малий, а з часом почали тягнути одну за одною. Десь коло другої по обіді, питаю свого компаньйона з місцевих Лало , скільки штук піймали.

- Яких до 50 штук, - була відповідь.

Далі тягли з півтори години, одну за одною. Це дійсно було рибальське сафарі. Весь улов це одного сорту риба, англійською ЛАМБЕРДЖАК, по іспанські КОГІНУДА, а переклад по нашому в словниках не знайшов. Лиш одного разу притяг звірину, понад два метри довжини - Лало наготові з гачком щоб зачепи-

ти, а вона як смиконе і зірвалась з гачка - а то була акула. Ми всі її бачили як вона нам показала хвіст.

Взяв додому три рибини і у вечірї вже смакували свіжиною. Чудовий смак, біле м'ясо, поживне і смачне.

А ще побут на Острові Жінок, де я місяцями замешкую разом з коханою дружиною Раїсою, дарують мені цікаві зустрічі. Наприклад, заприятелював також з американцем Захарія з Гюстону. Юнаку лише 22 роки.

Він на відміну від мене і Лало любить підводну риболовлю. Та й здобич свою залишає неушкодженою.

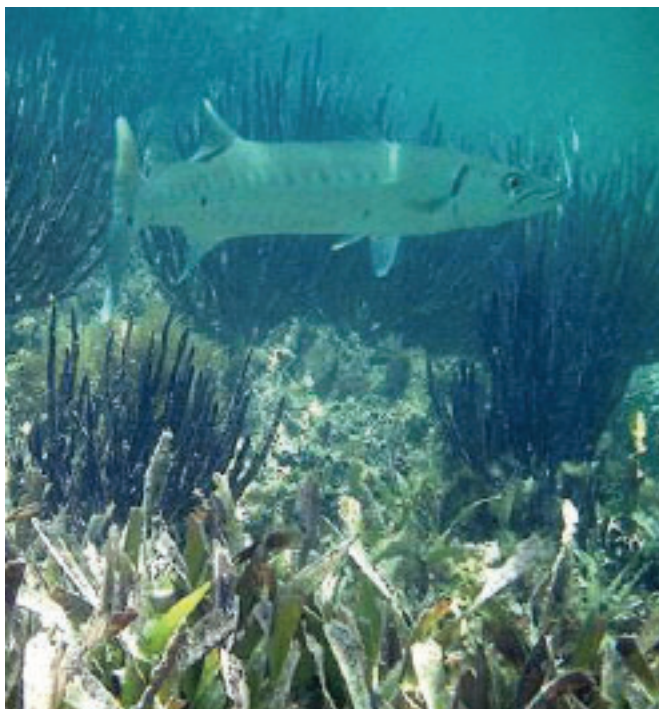
Адже Захарія займається підводним фотографуванням. Долучаю тут декілька його робіт. Згодьтеся що захоплення Захарія не гірше від традиційної рибалки. А головне природа залишається неушкодженою.

Корифеї рибальської справи зі своїми трофеями.
Зліва Іларіон Хейлик справа знавець таємниць океану мексиканець Лало

Улов по самі «вінця».

Барракуду часто називають морською щукою. І справді у зовнішності та агресивному вигляді цієї рибини багато спільного із добре знайомою кожному з нас ще з дитинства українською річковою хижачкою. Захарія зміг зафіксувати барракуду в усій красі.

Іларіон Хейлик зачепив «звірину»

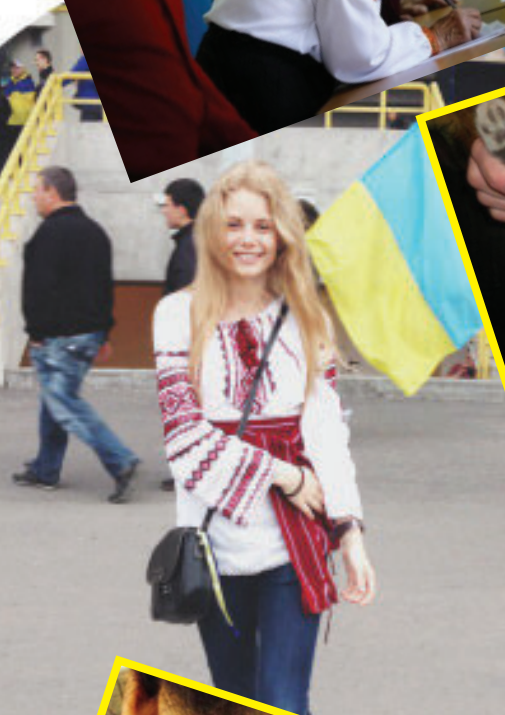

Ще один мешканець мексиканського моря СТИНГ РЕЙ - неперевершений майстер маскуванню. Але Захарія зміг і його розгледіти серед водоростей. Та й нам подарував таку можливість.

**«Україна – єдина, моя Батьківщина!
Восход и Запад, Юг или Север – мы одно
целое, нас не разделят!»**

Українська нація – унікальна. Ми пережили безліч заборон на свою мову, напади та розбрати нашої території, ми пережили Майдан... І він стояв не за Порошенка, Тимошенко чи не дай Боже, Тігіпка. Майдан стояв за Україну. Небесна сотня віддавала життя за майбутнє наших дітей. Нація прокинулась, люди почали розуміти, що вони мають національність, приналежність до великого народу. Ще багато чого треба зробити, а політики може знову розчарувати. Але безцінний урок в тому, що ми навчились цінувати свою мову, землю та історію, знайшли діалог між україно та російськомовними громадянами країни, ми вперше задумались про що співається у нашому гімні. Відбулося колективне переродження свідомості. І хоча це тільки перший крок новонародженої дитинки, колись про нього напишуть у підручниках історії, як про перші дні становлення «іншої України». Слава Україні – Слава нації!

КРАЩІ СТРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ

Зупинимось і побавимо себе солодкими смаколицями!
Не думайте про дієту - час їсти десерти!

ОЖИНОВІ ТІСТЕЧКА

Інгредієнти:

Для тіста: 5 яєць, 50 мл апельсинового лікеру, 180 г цукру, 2 пакетики ванільного цукру, по 100 г гречаної і пшеничної муки, 2 ч. л. розпушувача.
Для начинки: 16 г желатину, 500 г ожини, 750 г сиру, 50 г меду, 2 пакетики ванільного цукру, сік і цедро 2 лимонів, 400 мл вершків, 250 мл вишневого соку, пакетик заливки для торта.

Приготування рецепту:

Із зазначених інгредієнтів замісити тісто і викласти на застелений папером для випікання деко. Випікати 20 хвилин при 190 градусах. Приготувати крем. Змішати сир, мед, ванільний цукор, лимонний сік і цедро. Ввести розпущений желатин і збиті вершки. Навколо бісквіта поставити прямокутну рамку. Викласти на бісквіт крем і зверху розкласти ягоди. На вишневому соку з пакетиком заливки для торта (або просто з желатином) приготувати заливку для торта, охудити до початку утворення желе і полити зверху. Поставити торт в холодильник на 2 години. Рамку обережно зняти і розрізати десерт на окремі тістечка.

ХАЛВА ДОМАШНЯ

Інгредієнти: 400 г арахісу, 1 ст. цукру, 5 ст.л. соняшникової олії (без запаху), 5 десертних л. води, 1 ст.л. (без верху) борошна.

Приготування*

Арахіс підсушити, обсмажити, трохи потерти руками і здути шкарлупку. Пропустити через м'ясорубку. 1 склянка цукрового піску, 5 ст.ложок соняшникової олії (без запаху), 5 десертних ложок води кип'ятити до розчинення цукру. Зняти з вогню. У горіхову масу додати 1 ст.ложку (без верху) борошна, перемішати і вилити киплячий сироп. Все добре перемішати і, поки гарячий, перекласти в целофановий мішечок. Покласти на 2 години в холодильник. Халва готова.

РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us
- ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Агрокорпорація СТЕПОВА – одна з найбільших і провідних корпорацій, яка займається повним циклом виробництва насіння. Місія корпорації полягає у наданні покупцю насіння кращої якості, яке відповідає найвищим європейським стандартам.

На сьогоднішній день «Степова» налічує понад 3 000 га землі, розташованої в східній частині України.

Компанія має сучасний логістичний центр, що забезпечує швидкість і зручність у своєчасному отриманні готового рішення з відвантаження насіннєвого матеріалу для наших клієнтів.

Україна, м. Дніпропетровськ,
вул. Калинова, 3

телефон: +38 (0562) 399-101

факс: +38 (056) 370-47-31

телефон: +38 (095) 794-79-38

E-mail: td.stepova@gmail.com

Дніпропетровське обласне управління
лісового та мисливського господарства

Зелене майбутнє Дніпропетровщини в надійних руках!

Наша адреса: м. Дніпропетровськ
вул. Набережна Перемоги, 38

Тел: (056) 726-21-75,

факс 726-71-75

dnoulg_ohorona@dp.ukrtel.net